

EVALUATIE IN HET KWADRAAT. SWOT analyse van het Crownies project en de Qualiprev tool.

Masterproef neergelegd tot het behalen van
de graad van Master in de Criminologische Wetenschappen
door (20051149) Claeys Lore

Academiejaar 2017-2018

Promotor :
Hardyns Wim

Commissaris :
Rummens Anneleen

INHOUDSOPGAVE

WOORD VOORAF

INLEIDING	1
1. Probleemstelling	1
2. Voorstelling Crownies methodiek	2
2.1.Omschrijving	2
2.2.Doelgroep	3
2.3.Betrokken actoren	4
2.4.Het tokensysteem	5
3. Voorstelling Qualiprev tool	6
4. Doel- en vraagstelling	8
5. Indeling corpus	11
HOOFDSTUK 1: THEORETISCH KADER	12
1. Het belang van causaliteit	12
2. De situationele actietheorie	13
2.1. Het situationeel model	14
2.2. Het sociaalecologisch ontwikkelingsmodel	15
2.3. Integratie van de twee modellen	18
3. Collective efficacy	20
4. Evaluatie	23
4.1. Evaluatie in het algemeen	24
4.2. Evaluatie van sociaal preventieve projecten	26
5. Conclusie	32
HOOFDSTUK 2: METHODOLOGISCH KADER	35
1. Evaluatie van de Crownies methodiek	35
1.1.Literatuurstudie	37
1.2.Diepte-interview met een Crownies-medewerker	38
1.3.Focusgroep	40
1.4.Interviews bij de doelgroep	43
1.5.Qualiprev tool	44
1.6.SWOT analyse	44
2. Evaluatie van de Qualiprev tool	46
HOOFDSTUK 3: ONDERZOEKSRESULTATEN EVALUATIE CROWNIES PROJECT	47
1. Literatuurstudie	47
2. Diepte-interview met een Crownies-medewerker	52
3. Focusgroep	57
4. Interview bij de doelgroep	64
5. Qualiprev tool	68
6. Conclusie	74

HOOFDSTUK 4: ONDERZOEKSRESULTATEN EVALUATIE QUALIPREV TOOL

	78
1. Problem statement and theoretical background	80
2. Evaluability assessment	82
3. Process evaluation	85
4. Outcome evaluation	87
5. Dissemination and publication of results	90
6. Effectiveness assessment	91
7. Conclusie	93
CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN	96
1. Conclusie	96
2. Discussie en aanbevelingen	100
BIBLIOGRAFIE	108
BIJLAGE 1: INTERVIEW MET DE COÖRDINATOR VAN HET CROWNIES PROJECT	i
BIJLAGE 2: VRAGENPROTOCOL VOOR DE LEERLINGEN	xii
BIJLAGE 3: TOPICLIJST FOCUSGROEP	xiii

WOORD VOORAF

Deze masterproef kwam tot stand in het kader van het behalen van het diploma master of science in de criminologische wetenschappen. Graag wil ik van deze gelegenheid gebruik maken om iedereen te bedanken die dit eindproduct mee tot stand heeft gebracht. Hierbij denk ik in eerste instantie aan prof. Hardyns, mijn promotor, die me het nodige advies gaf. Dank voor de tijd die ik kreeg en het begrip voor mijn situatie. Hiernaast dien ik ook mijn partner te bedanken voor zijn steun in deze drukke periode alsook mijn zoon verdient een vermelding, omdat hij mij de energie geeft om het beste in mezelf boven te halen. Dat geldt evenzeer voor mijn collega's en directe omgeving, tegenover wie ik me excuseer voor de vele avonden dat ik afwezig was. Tenslotte rest mij nog mijn dank te uiten voor alle respondenten die me hielpen om deze masterproef zo rijk mogelijk te maken. Zonder hen had mijn eindproduct nooit geweest wat het nu is, namelijk een informatierijke uiteenzetting vanuit verschillende invalshoeken.

De inspiratie voor deze masterproef komt uit een vorige opleiding. Ik ging op studiereis naar Nederland waar ik het Crownies project leerde kennen. Dat is een lokaal preventief project om jeugdcriminaliteit in een buurt aan te pakken en de sociale inclusie te verhogen. Het project bleef me achtervolgen en ik vond het enorm beloftevol. Deze masterproef is een perfecte opportuniteit om het project onderwerp te maken van een meer diepgaande analyse. Dat zal de kern van dit onderzoek worden. Hiernaast komt ook de Qualiprev tool aan bod die ik leerde kennen na het kennismakend gesprek met prof. Hardyns. Concreet zal deze masterproef zich toespitsen op evaluatie om als resultaat tot een SWOT analyse van zowel het Crownies project als de Qualiprev tool te komen. Het is absoluut niet de bedoeling om een limitatieve lijst te maken van concrete aanbevelingen ter optimalisatie van Crownies of de Qualiprev tool. Hiervoor is vervolgonderzoek vereist.

INLEIDING

1. Probleemstelling

Jeugdcriminaliteit is een probleem dat overal voorkomt, in grote of kleinere mate. Het is noodzakelijk om hier niet enkel reactief maar ook – en vooral – preventief op in te zetten. “Voorkomen is belangrijker dan genezen”, zegt men vaak. Dat geldt zeker voor criminaliteit. Er zijn talrijke preventieve projecten actief binnen België en Nederland. Deze masterproef bekijkt er één uit Nederland in de diepte: de Crownies methodiek, die jongeren op zeer lokale schaal wil integreren binnen hun woonwijk. Door klussen uit te voeren voor de gemeenschap voelen deze jongeren zich meer verantwoordelijk voor hun woonplaats en ontstaan er banden mee. Ook voelt men zich meer verbonden met de burens en lokale bewoners waardoor de kans op criminaliteit afneemt binnen deze setting. Het theoretische luik concretiseert en onderbouwt dit mechanisme.

In België is onderzoek over de relatie tussen buurtfactoren en jeugddelinquentie schaars. De recentste onderzoeken zijn van Vercaigne (2000), Pauwels (2007) en Pauwels & Hardyns (2016). Deze studies tonen aan dat de invloed van de buurt onrechtstreeks is. De informele sociale controle van – vooral – het gezin modereert de relatie tussen buurtcontexten en delinquentie op individueel niveau. Hiernaast kijkt men te weinig evaluatief naar preventieve projecten die reeds uitgevoerd of ontworpen zijn en wachten op implementatie. De vraag stelt zich bijgevolg of de Crownies methodiek al dan niet preventief is naar jeugdcriminaliteit toe.

Maar hoe kan dit nu het beste geëvalueerd worden? Op deze vraag bestaat vooralsnog geen pasklaar antwoord. Aangezien sociale preventie geen exacte wetenschap is, is het niet evident om een algemeen kader van evaluatie te voorzien. Sociale preventie werkt omdat het een wisselwerking is tussen diverse factoren en een zeer indirect effect heeft op de prevalentie van criminaliteit. Preventieve projecten zijn bijgevolg altijd afhankelijk van hun context van

implementatie. Vaak is er geen eenduidig antwoord op de vraag ‘waarom’ iets in de ene setting wel werkt en in de andere niet. Dat maakt het extra moeilijk om een sociaal preventief project te evalueren en zelfs een positieve evaluatie biedt geen garantie voor succes in een andere omgeving.

Het is wenselijk om structuur en overzicht te installeren in de veelheid aan (toekomstige) projecten. Hierbij kan de Qualiprev tool hulp bieden. Dat is een instrument, ontworpen op vraag van het EUCPN (European Crime Prevention Network), met als doel preventieve projecten op een kwantitatieve, snelle manier van een eerste screening te voorzien. Zo krijgt men een beeld van de meest beloftevolle projecten, wat mogelijk een aanknopingspunt is bij het verdelen van beschikbare subsidies. Aangezien het nuttig en interessant is om het Crownies project te bekijken door de bril van de Qualiprev tool en er nog geen evaluatie van deze tool voorhanden is, wordt dit ook opgenomen.

2. Voorstelling Crownies methodiek

2.1. Omschrijving

Deze masterproef spreekt zowel van het Crownies project als van de Crownies methodiek. Crownies startte als een preventief project maar was stilaan zo ingeburgerd dat het uitgroeide tot een aparte methodiek. De bedoeling is om in de toekomst verder uit te breiden in ruimte en doelgroep. De focus in deze masterproef ligt bij het originele Crownies project dat zich concentreert op jongeren van acht tot vijftien jaar in een bepaalde buurt. Deze informatie komt uit een diepte-interview dat werd afgenomen met de coördinator van Crownies. Het volledige interview is te lezen in bijlage 1.

Crownies is een lokaal initiatief dat uitsluitend in Den Haag werkzaam is. Op de website van het project (www.crownies.nl) kunnen jongeren tussen acht en vijftien jaar zich inschrijven voor allerlei klussen of activiteiten in hun eigen wijk. Die variëren van het opknappen van

tuinen bij mensen die dit niet (meer) zelf kunnen, tot het flyeren voor een goed doel of het schoonmaken van verkeersborden. Hiernaast deelt men bijvoorbeeld op de dag van de grootouder in het lokale rusthuis rozen uit aan alle bewoners. Wanneer jongeren de klus of activiteit effectief hebben uitgevoerd, krijgen ze in ruil hiervoor Crownies.

Crownies zijn een virtueel kapitaal dat de jongeren opbouwen. Ze kunnen deze Crownies inwisselen voor beloningen – denk aan diverse waardebonnen – of ze kunnen hun kapitaal omzetten in een donatie voor het goede doel. De klussen gaan altijd door onder toezicht van een klusbegeleider. Het primaire doel van het Crownies project is om de participatie van kinderen/jongeren in de eigen buurt te bevorderen ([Crownies], z.j.). Ondanks het feit dat dit doel niet expliciet het reduceren van jeugdcriminaliteit omvat, zal doorheen deze masterproef duidelijk worden dat het Crownies project daadwerkelijk een belangrijk indirect effect kan hebben op de jeugddelinquentie op lokaal niveau.

2.2. Doelgroep

Crownies richt zich tot jongeren tussen acht en vijftien jaar. Men stelde vast dat vanaf zestien jaar jongeren geen interesse meer toonden om zich in te schrijven, vandaar de bovengrens. Op die leeftijd komen ze namelijk binnen het reguliere arbeidscircuit in aanmerking voor weekend- of vakantiewerk en hiermee kunnen ze sneller cash geld verdienen. Doordat Crownies een lokaal initiatief is, kunnen er enkel jongeren zich inschrijven die in Den Haag zelf wonen binnen een bepaalde wijk. Zo zijn de jongeren namelijk actief aan het klussen waardoor de verbinding met de directe leefomgeving versterkt ([Crownies], z.j.). Binnen deze masterproef is een regio in België geselecteerd, Sint-Niklaas, waarin wordt geëvalueerd wat de voor- en nadelen zouden zijn van een gelijkaardig project. Deze keuze werd gemaakt omdat het niet haalbaar was om telkens naar Nederland te gaan om het project te evalueren. Sint-Niklaas is een stad die reeds

veel initiatieven heeft gekend, en nog steeds kent, omtrent jeugdzorg en preventie waardoor er veel ervaring aanwezig is die werd geraadpleegd in het kader van deze masterproef.

2.3. Betrokken actoren

Het Crownies project kent veel betrokken partners. Vooreerst zijn er de klusbegeleiders die jongeren begeleiden tijdens het uitvoeren van klussen. Om klusbegeleider te worden, verwacht men dat je ofwel professioneel ofwel vrijwillig bezig bent met de doelgroep van jongeren tussen acht en vijftien jaar. Er kunnen dus zowel opvoeders/begeleiders zich kandidaat stellen als trainers in een sportvereniging, leiders bij de jeugdbeweging...

Naast de klusbegeleiders zijn er ook klusaanbieders. Dat zijn alle partners van het project die klussen aanbieden. Het gaat hierbij om diverse organisaties, onder andere woningcorporaties, gemeentelijke diensten, welzijnsorganisaties, sportorganisaties... Men beoogt een zo groot mogelijke activatie van partners binnen een bepaalde buurt om het groepsgevoel, de samenhang en de betrokkenheid optimaal te maken en te houden. Ten slotte zijn uiteraard ook de jongeren uit de buurt belangrijke actoren binnen het Crownies project. Zij zorgen ervoor dat het project kan blijven bestaan door hun engagement ([Crownies], z.j.).

De methodiek en werkwijze van Crownies is ontwikkeld vanuit de preventieve visie en taken van Halt. Stichting Halt is bijgevolg de projectleider van het Crownies project en voert dit uit in opdracht – en met subsidies – van de gemeente Den Haag. Crownies sluit aan op de beleidsvisie van de gemeente: “Met de Jeugd, Voor de Jeugd”. Den Haag heeft het Crownies project bovendien ingebed in zijn beleidsnotitie Jeugd: *“Het college zet in op een samenleving van Haagse kracht. Dit vergt ook van onze kinderen en jongeren een andere houding. We proberen op jonge leeftijd maatschappelijk bewustzijn te creëren: kinderen en jongeren in de leeftijd acht tot vijftien jaar laten zien door middel van projecten als Crownies betrokken te zijn*

bij hun wijk dan wel stadsdeel door het verrichten van vrijwilligerswerk”. (interview met de coördinator, zie bijlage 1)

2.4. Het tokensysteem

Een specifiek mechanisme dat voorkomt in de methodiek is dat de jongeren Crownies verdienen door klussen uit te voeren. Dat zijn tokens die ze kunnen inruilen voor persoonlijke beloningen of kunnen schenken aan het goede doel. Het voordeel van deze strategie is dat er vele jongeren gemotiveerd raken om klussen uit te voeren aangezien ze er ook een persoonlijk voordeel uit halen. Indien jongeren geen interesse hebben in persoonlijke voordelen kunnen ze het Crownies project gebruiken om zich sociaal te engageren door hun tokens in te ruilen voor een donatie aan het goede doel.

Een pluspunt dat hier indirect uit voortkomt, is dat jongeren zich sneller engageren omdat ze via dit project zaken kunnen verkrijgen, zowel materieel als immaterieel. Denk bijvoorbeeld aan maatschappelijk kwetsbare buurten of gezinnen. Via deze weg kunnen jongeren zaken verdienen waar potentieel geen middelen voor zijn binnen de eigen context. In de leefwereld van tieners kan dit tot meer zelfvertrouwen leiden. Jongeren krijgen hiernaast economische waardering door zinvol bezig te zijn.

De tokens zorgen niet altijd voor meer intrinsieke motivatie. Veel jongeren voeren klussen uit louter om tokens te verdienen (extrinsieke motivatie) en niet omdat ze iets willen doen voor de buurt waarin ze wonen of uit onbaatzuchtigheid. Niettemin zorgt dit systeem er voor dat ze actief bezig zijn in de wijk en allicht brengt dit iets teweeg bij hen. Om klussen in het Crownies project uit te voeren, is extrinsieke motivatie voldoende. Het mogelijke gebrek aan intrinsieke motivatie is dus geen argument om de tokens af te schaffen, integendeel. Het kan een eerste opstap zijn om te ervaren dat het aangenaam is om de gemeenschap onbaatzuchtig te helpen.

3. Voorstelling Qualiprev tool

Op vraag van het EUCPN (European Crime Prevention Network) werd de Qualiprev tool ontwikkeld. Dit instrument maakt een globale kwantitatieve beoordeling van preventieve projecten met als doel te kijken welke projecten goed en beloftevol zijn en welke nog verder moeten ontwikkelen, in functie van de verdeling van subsidies. We kunnen stellen dat het een tool is om het kaf van het koren te scheiden. Het instrument is recent ontwikkeld wat impliceert dat het nog niet grondig kwalitatief geëvalueerd is. Deze masterproef leent zich uitstekend om een eerste doch beperkte evaluatie van de Qualiprev tool op zich te nemen. De evaluatie gaat enkel over de Crownies methodiek en is bijgevolg gelimiteerd in de breedte, wat niet wegneemt dat het zinvol is om er kritisch naar te kijken.

Door het Crownies project te evalueren via de Qualiprev tool worden sterke en zwakke kanten opgespoord die vanuit de literatuurstudie en het multimethodisch onderzoek niet naar voren komen. De evaluatie van de tool zelf kent een aanzienlijke praktische relevantie gezien hij voorlopig een diepgaande evaluatie mist.

Wat in acht moet genomen worden, is dat de Qualiprev tool een adviserend instrument is en geen determinerend. Wanneer een preventief project niet hoog scoort via de Qualiprev tool impliceert dit niet noodzakelijk dat het een slecht, zinloos project is. Het is puur een advies om kritisch na te denken en te bekijken waar de sterktes en zwaktes liggen van een project om hier beredeneerd mee om te gaan.

Er zijn een aantal criteria waaraan preventieve projecten moeten voldoen om de Qualiprev tool te kunnen gebruiken: (Rummens et al., 2016)

- *Het is een criminaliteitspreventief project.* Bij het Crownies project is het primaire doel niet om criminaliteit te doen afnemen maar om sociale cohesie in de buurt op te krikken. In het theoretische luik van deze masterproef wordt echter duidelijk dat dit indirect een effect heeft op de prevalentie van criminaliteit. Tijdens het diepte-interview met de coördinator van Crownies (zie bijlage 1) bleek dat de preventie van jeugdcriminaliteit een onderliggende doelstelling is van het Crownies project.
- *Er is een evaluatie geweest of deze wordt gepland.* Doorheen deze masterproef is het de bedoeling om een diepgaande evaluatie uit te voeren van het Crownies project.
- *Het project vindt plaats in een of meer Europese landen.* Het Crownies project vindt plaats in Den Haag, Nederland.

De Qualiprev tool scoort een preventief project op twee niveaus: de kwaliteit van evaluatie van het project en de effectieve evaluatie van het project. Het evaluatiemodel bestaat uit volgende kernonderdelen: (Rummens et al., 2016)

- *Problem statement and theoretical background:* analyse van het probleem waar het project iets aan wil doen en de theoretische rechtvaardiging voor de gebruikte methodieken en aanpak.
- *Evaluability assessment:* garanderen dat het project wel degelijk betrouwbaar geëvalueerd kan worden door middel van registraties en informatieverzameling.
- *Process evaluation:* evaluatie van de implementatie en ontwikkeling van het project. Verschillende indicatoren onderzoeken dit.
- *Outcome evaluation:* evaluatie van de korte- en lange-termijn effecten van het project en de kosteneffectiviteit.
- *Dissemination and publication of results:* verslaggeving van de resultaten voor een breder publiek.

Deze kernonderdelen komen in de volgende hoofdstukken meer uitgebreid aan bod. Er volgt een beoordeling of deze al dan niet representatief zijn, toegepast op het Crownies project. Dat kan pas ten volle gebeuren na een volledige evaluatie van het Crownies project.

4. Doel- en vraagstelling

Aangezien deze masterproef uit twee grote delen bestaat, namelijk de evaluatie van het Crownies project en van de Qualiprev tool, zal de doelstelling tweeledig zijn:

Het doel van dit onderzoek is

1• Het opstellen van een SWOT analyse van het Crownies project door dit in de diepte te evalueren (doelstelling A)

2• Het opstellen van een SWOT analyse van de Qualiprev tool door een grondige evaluatie aan de hand van het Crownies project (doelstelling B)

Deze masterproef is evaluatief van aard. Antwoorden werden bekomen aan de hand van enkele centrale en deelvragen om het overzicht te bewaren en stelselmatig te komen tot het bereiken van beide doelstellingen. De vragen zijn als volgt.

Voor doelstelling A:

- Wat houdt de Crownies methodiek precies in?
- Welke criminologische theorieën zijn relevant voor het Crownies project?
- Welke preventieve mechanismen worden in het Crownies project opgenomen?
- Wat is het doel van het Crownies project?
- Wat zijn de belangrijkste voor- en nadelen van het Crownies project?
- Wat zijn de bedreigingen die de Crownies methodiek inhoudt?
- Wat zijn de kansen die het Crownies project biedt?

- Hoe wordt Crownies geëvalueerd op basis van de Qualiprev tool?

Voor doelstelling B:

- Wat houdt de Qualiprev tool precies in?
- Wat is het doel van de evaluatietool?
- Wat zijn de belangrijkste voor- en nadelen van de Qualiprev tool?
- Wat zijn de bedreigingen van deze tool?
- Wat zijn de kansen die deze tool biedt?
- Welke bevindingen komen uit het toepassen van de evaluatietool op het Crownies project?

Om op deze vragen een antwoord te formuleren, is het zaak te starten met een goede afbakening van een aantal kernconcepten. Dat zijn begrippen die doorheen deze masterproef zullen terugkomen en waarvan het belangrijk is dat ze afgelijnd en goed gedefinieerd zijn.

Aangezien het Crownies project bovenal een preventief project is, is het uiterst nuttig dit begrip te verklaren om te verduidelijken welke projecten hier binnen deze masterproef onder vallen. Walgrave definieert preventie als volgt: *“Preventie zijn alle initiatieven die doelbewust en systematisch een probleem voorkomen”* (Walgrave, 2012). Deze masterproef vat preventie niet algemeen op maar meer specifiek in het kader van criminaliteitspreventie. Er bestaan onnoembaar veel definities van dit concept. Wanneer deze noemer te veel omvat, wordt het echter een lege doos (Walgrave, 2012).

Steven Lab formuleert criminaliteitspreventie als volgt: *“Crime prevention entails any actions designed to reduce the actual level of crime and/or the perceived fear of crime”* (Lab, 2014). Dit is een korte maar krachtige definitie. Hiernaast leggen we de meer uitgebreide definitie van professor Pauwels: *“Criminaliteitspreventie zijn interventies (maatregelen) via mechanismen die op korte of langere termijn het aantal misdrijven doet afnemen via (1) een afname van de*

individuele criminele geneigdheid (crime propensity) of (2) door daling in de blootstelling aan (micro-)ecologische omgevingsfactoren die de individuele geneigdheid triggeren via de aanwezigheid van temptatieve of provocatieve elementen, (3) aangevuld met interventies die erop gericht zijn de kans op schade ten gevolge van criminaliteit te beperken. Onder schade versta ik interventieschade die recidive-bevorderend kan werken en de schade ten gevolge van algemene veiligheidsbeleving en het wantrouwen bij de bevolking” (Pauwels, 2016).

In deze masterproef wordt onder het begrip **criminaliteitspreventie** verstaan: *acties die de bedoeling hebben het aantal misdrijven te reduceren door middel van structurele, sociale en/of situationele mechanismen alsook acties die de schade die criminaliteit met zich meebrengt trachten te beperken.*

Vanuit deze definitie is het mogelijk om preventieve projecten te concretiseren. **Preventieve projecten** zoals bedoeld in deze masterproef, zijn te definiëren als *projecten die als doel hebben het aantal misdrijven te reduceren door middel van maatregelen van structurele, sociale en/of situationele aard, of die de schade die criminaliteit met zich meebrengt beperken.*

Het Crownies project doelt op de toename van sociale inclusie en sociaal vertrouwen om zo jeugdcriminaliteit tegen te gaan. **Sociale inclusie** houdt in deze context in dat *jongeren op een volwaardige manier kunnen participeren in de samenleving*. Hiernaast is sociaal vertrouwen een zeer goede indicator voor sociale cohesie, de bindingen die bestaan binnen een buurt (Te Riele & Roest, 2009). Onder **sociaal vertrouwen** wordt hier begrepen *het onderling vertrouwen in medemensen binnen een bepaalde buurt, waardoor men overtuigd is van goede intenties van anderen.*

Ten slotte gaat deze masterproef over evaluatie wat op te splitsen is in twee delen: procesevaluatie en uitkomstevaluatie (outcome). Het is zinvol om deze twee aspecten nader te omschrijven. In de literatuur is geen eenduidige definitie terug te vinden van procesevaluatie.

Veelal gaat het om het belang van deze vorm van evaluatie meer dan om wat het precies inhoudt. Volgende stipulatieve definitie ontstond: **procesevaluatie** is *het systematisch in kaart brengen van wat goed gaat en wat nog minder goed, om zo te zien hoe men bepaalde resultaten wil bereiken. De effectiviteit van een maatregel wordt nagegaan met het oog op het begrijpen waarom deze al dan niet succesvol is.*

Over de andere vorm van evaluatie, de productevaluatie of outcome, stelt Henk Roose het volgende: *“Een productevaluatie gaat na of een sociaal programma zijn doelstellingen bereikt en in hoeverre dit toe te schrijven is aan de werking van de sociale interventie”* (Roose, 2001). Deze definitie is de basis voor wat onder productevaluatie wordt verstaan. In de context van deze masterproef is de **uitkomstevaluatie** te omschrijven als *het nagaan of het beoogde resultaat van een interventie of programma effectief bereikt wordt en daar ook aan toe te schrijven is.*

5. Indeling corpus

Het volgende hoofdstuk biedt een diepgaande theoretische omkadering omtrent de Crownies methodiek en de Qualiprev tool en een theoretische onderbouwing van waarom het zo belangrijk is om aan evaluatie te doen. Hierna volgt een hoofdstuk rond de gebruikte methodieken om tot de oplossing van de onderzoeksvragen te komen, inclusief bespreking van de bekomen resultaten. Eerst is er de evaluatie van de Crownies methodiek, wat tot een SWOT analyse leidt. In het navolgende hoofdstuk volgt de evaluatie van de Qualiprev tool aan de hand van de SWOT analyse van het Crownies project. Wanneer dit alles is uitgediept ronden een eindconclusie en discussie het geheel af.

HOOFDSTUK 1: THEORETISCH KADER

Alvorens over te gaan tot de bespreking van het multimethodisch onderzoek is het belangrijk een theoretische onderbouwing te voorzien want zo niet kan men nooit gericht werken en blijft preventie natte vingerwerk. Zelfs met de nodige theoretische kaders indachtig is het heel moeilijk om garanties te bieden naar preventie toe. Zeker bij sociale preventie is dit het geval aangezien deze vorm vooral indirect effectief is. Dat impliceert dat ondanks een sterke theoretische onderbouwing er geen uitsluitend van doeltreffendheid wordt gegeven voor een preventief project. Ook ligt de focus te vaak op één verklarende factor en wordt de wisselwerking tussen diverse mogelijke verklaringsaspecten niet behandeld. Het is derhalve cruciaal om te starten vanuit de nodige theorie om zo gericht en gefundeerd mogelijk te werk te gaan.

1. Het belang van causaliteit

Om een goed preventief project uit te bouwen is het enorm belangrijk om over een kennisbasis te beschikken die de oorzaken van criminaliteit beschrijft. Het heeft geen nut om uit de losse pols zaken uit te proberen in de hoop dat het de criminaliteit doet afnemen. Hoe meer iets theoretisch onderbouwd is, hoe duidelijker wordt op welke processen men moet inspelen en welke causale ketens men moet verbreken. Zonder zicht op de oorzaken van jeugdcriminaliteit is het niet mogelijk om gefundeerd te weten op welke factoren in te zetten.

Het navolgende deel bespreekt de situationele actietheorie van Wikström. Deze omvat een aantal kernconcepten die belangrijk zijn in de preventie van jeugdcriminaliteit. Na het uitleggen van de diverse aspecten van deze theorie volgt een link naar de Crownies methodiek om aan te tonen via welke processen het Crownies project inzet op de preventie van jeugdcriminaliteit. Dit inzicht is uitermate belangrijk om te staven dat de Crownies methodiek wel degelijk als preventief project kan geclassificeerd worden naar jeugdcriminaliteit toe.

2. De situationele actietheorie

In deze masterproef ligt de nadruk op de sociale preventiestrategieën die het Crownies project met zich meebrengt, meer dan de situationele. In vroegere literatuur beschrijft men vaak slechts één kant van het verhaal, namelijk vanuit het individu zelf of vanuit diens omgeving. Geleidelijk aan komt men hier echter op terug, tracht men beide visies te combineren en de dynamiek tussen verschillende preventieve processen zichtbaar te maken. Dat gebeurt o.a. in de situationele actietheorie (hierna benoemd als de SAT), een geïntegreerde criminaliteitstheorie van P.O. Wikström. Het basisargument van geïntegreerde actietheorieën is dat alle vormen van regelovertreding uiteindelijk het resultaat zijn van enerzijds de wijze waarop individuen criminaliteit als alternatief beschouwen en anderzijds de wijze waarop zij keuzes maken (Wikström et al., 2012; Pauwels, 2016).

Wikström stelt dat het cruciaal is om mechanismen te zoeken die achtergrondkenmerken (background of crime) linken aan de echte causale factoren. We moeten m.a.w. onze kennis over hoe achtergrondkenmerken (i.e. genetische, biologische, psychologische en sociale factoren) crimineel gedrag kunnen beïnvloeden gebruiken om na te gaan wat de impact ervan is op echte causale mechanismen (i.e. wat personen aanzet tot actie). Hierdoor wordt bestudeerd welke correlaten men als oorzaak – of deel van de oorzaak – kan kwalificeren. De basisidee achter deze zogeheten mechanisme-gebaseerde verklaring houdt in dat een sociaal fenomeen verklaard wordt vanuit die mechanismen die verschillen en veranderingen in de geobserveerde conditie of toestand teweeg brengen, om tot een inhoudelijke verklaring voor het waarom van de actoren te komen (Declerck & Pauwels, 2010).

Door het Crownies project te linken aan een geïntegreerde theorie blijft alles een samenhangend geheel en wordt het geen samenraapsel van aan elkaar gekoppelde unifactoriële etiologische theorieën. Er worden uiteraard linken gelegd met andere, eenzijdige theorieën maar dit gebeurt doorheen het stramien van de SAT om het overzicht zo groot mogelijk te houden.

De situationele actietheorie bestaat uit twee delen: (Pauwels, 2016)

2.1. Het situationeel model

Dit model gaat over de directe oorzaken van regelovertrekend gedrag. De belangrijkste directe oorzaken zijn *propensity to offend* en *exposure* en de interactie tussen beide begrippen. Hier gaat het over het perceptie-keuzep proces. De mate van propensity en exposure en de wisselwerking hiertussen zullen bepalen of een persoon criminaliteit als handelingsalternatief ziet of niet en of een persoon al dan niet beslist de criminele handeling te stellen. Criminele handelingsalternatieven kunnen zo ingebakken zijn bij een persoon dat hij dit als enige optie ziet en het een gewoonte is geworden.

Propensity to offend is de criminele geneigdheid van een persoon. Het belangrijkste mechanisme dat deze propensity verklaart, is moraliteit. Zelfcontrole hangt hier nauw mee samen. Wikström definieert moraliteit als '*an evaluative function of events in the world based on values about what is right and wrong to do*' (Wikström, 2004). Wanneer moraliteit de toepassing is van morele waarden en emoties in een bepaalde setting kan dit gezien worden als een deel van het causale proces dat het individu en de omgeving linkt. Personen waarvan de moraliteit niet samenvalt met de wet zullen eerder geneigd zijn om crimineel gedrag als een alternatief te zien (Declerck & Pauwels, 2010). Situationele preventie is er op gericht om omgevingen minder aantrekkelijk te maken voor criminaliteit, zodat ze geen trigger meer zijn voor een individu dat criminaliteit als handelingsalternatief ziet. Dit model ziet zelfcontrole als een situationeel proces. Volgens Wikström gaat zelfcontrole over het reguleren van

verleidingen en provocaties in relatie tot iemands morele waarden (Wikström, 2004). Zelfcontrole is met andere woorden vooral belangrijk in de fase van het keuzeproces, wanneer er sprake is van een discrepantie tussen iemands morele waarden en de wet (Declerck & Pauwels, 2010).

Het Crownies project doet aan situationele preventie door jongeren pro-sociale activiteiten aan te bieden. Zo kunnen jongeren nadenken over hun handelingsalternatieven en het inzicht verwerven dat er ook legale manieren bestaan om doelen te bereiken – al is het om bepaalde beloningen te verdienen via Crownies klussen. Ook wil het Crownies project de buurt net en proper houden zodat de omgeving minder aantrekkelijk is om criminaliteit in te plegen. Doordat de klussen zichtbaar doorgaan is er meer informele sociale controle in de buurt aanwezig. Er wordt met andere woorden ingewerkt op zowel moraliteit als exposure. Wanneer jongeren in een propere, veilige buurt leven worden ze minder blootgesteld aan criminele invloeden en zal de exposure bijgevolg dalen. Dat kan inwerken op hun moraliteit, mede door de pro-sociale activiteiten en klusbegeleiders die het nodige pedagogische werk verrichten. Dat laatste kan pas van significant belang zijn wanneer een goede band bestaat tussen de jongere die criminaliteit als handelingsalternatief ziet en de klusbegeleider (Felson & Boba, 2010).

2.2. Het sociaalecologisch ontwikkelingsmodel

Dit model onderzoekt de ‘oorzaken van de oorzaken’, namelijk de oorzaken van moraliteit en zelfcontrole en de blootstelling aan criminogene morele settings. Het sociale model van de situationele actietheorie focust vooral op het detecteren van causale ketens. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen *sociale mechanismen* en *ontwikkelingsmechanismen*. Sociale mechanismen aan de ene kant verklaren hoe sociale omstandigheden tot de aanwezigheid van bepaalde sociale settings in een samenleving leiden. Ontwikkelingsmechanismen aan de andere kant verklaren waarom personen bepaalde kenmerken ontwikkelen en waarom ze aan een

bepaalde setting worden blootgesteld. In het kader van het Crownies project wordt enkel ingegaan op de eerste laag van de oorzaken van de oorzaken. Deze factoren hebben een onrechtstreekse invloed op regelovertrekend gedrag.

Sociale criminaliteitspreventie werkt in op de factoren die ervoor zorgen dat personen in contact komen met criminaliteit. Men veronderstelt vaak dat crimineel gedrag veroorzaakt wordt door factoren als sociale marginalisatie, slechte leefomstandigheden, een zware kindertijd... (Hebberecht & Baillergeau, 2012) Er is echter veel meer dat speelt naast deze factoren. Welsch en Farrington (2012) hebben het over sociale criminaliteitspreventie als een proces dat uiteenvalt in twee delen: ontwikkelingspsychologische preventie waarin wordt beoogd dat jongeren niet starten met een criminele carrière of te zorgen dat deze zo snel mogelijk wordt afgebroken enerzijds en gemeenschapsgerichte preventie die tracht de structurele context in de leefgemeenschap te optimaliseren zodat de voedingsbodem voor het ontstaan van regelovertrekend gedrag minimaal blijft anderzijds.

Het criminogene karakter van settings beïnvloedt individuen op twee manieren. Ten eerste zijn er de korte-termijn situationele invloeden. Deze spelen uitsluitend een rol voor individuen die criminaliteit als handelingsalternatief zien. Het Crownies project speelt hierop in door jongeren een zinvolle dagbesteding te geven waardoor ze niet gaan rondhangen en niet in de verleiding kunnen komen tot criminele acties. Ten tweede zijn er de lange-termijn omgevingsinvloeden op de persoonlijke (morele) ontwikkeling. Ook hierop kan het Crownies project een invloed uitoefenen. Jongeren fungeren in een pro-sociale context op het moment dat ze klussen uitvoeren met Crownies en dat ze een legaal handelingsalternatief zien. De banden met de gemeenschap worden versterkt, wat absoluut een lange-termijn invloed heeft. Dat komt ook terug in de sociale controletheorie of bindingstheorie van Hirschi (Rutenfrans & Terlouw, 1994). Hiernaast hebben jongeren op lange termijn een meer verzorgde buurt wat bijdraagt tot

de afname van hun criminele geneigdheid. Door klussen uit te voeren verhoogt de sociale hygiëne binnen een wijk en ziet deze er over het algemeen beter uit.

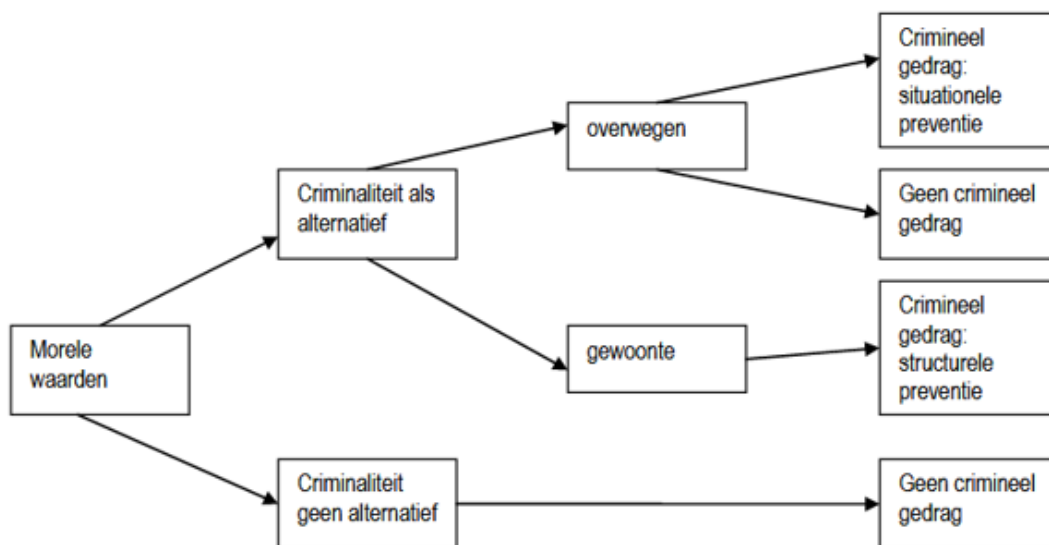
Centraal binnen de vrijetijdsinvulling van jongeren staat het concept *lifestyle risk*. Sommige lifestyles leiden sneller tot jeugdcrimineel gedrag dan andere. De alledaagse routines of lifestyles van jongeren bepalen aan welke settings ze blootgesteld worden. Bepaalde settings zullen situaties creëren waarin het risico op jeugdcrimineel gedrag toeneemt. Jongeren die veel in zulke situaties komen, hebben dus meer kans op het stellen van crimineel gedrag (Svensson & Pauwels, 2010; Wikström & Svensson, 2008). Lifestyle risk is met andere woorden een zinvolle indicator voor de blootstelling aan criminogene settings. Bruinsma en Weerman (2007) stellen dat vooral kinderen die veel tijd doorbrengen in (semi-)publieke ruimten waarin zij elkaar zonder ouderlijke supervisie informeel socialiseren een levensstijl ontwikkelen met een hoog risico op misdaad. Hiernaast stellen ze dat de invloed van de woonbuurt steeds meer afneemt naarmate de jongeren ouder worden doordat ze steeds mobieler zijn en grotere afstanden overbruggen in hun dagelijkse activiteiten. De Crownies methodiek speelt hierop in door jongeren reeds van op jonge leeftijd te laten deelnemen aan de activiteiten, voordat ze de mogelijkheid hebben tot een betaalde bijverdienste. Dat altijd een klusbegeleider aanwezig is bij de Crownies activiteiten, smoort het gebrek aan ouderlijke supervisie in de kiem. Deze persoon fungeert op dat moment als moreel verantwoordelijke en extern geweten voor jongeren die mogelijk criminaliteit als handelingsalternatief zien op het moment van de activiteit.

Jongeren kiezen grotendeels zelf waar ze hun vrije tijd doorbrengen, ongeacht hun woonplaats. Dit is een selectieproces. De situationele actietheorie deelt dit selectieproces op in twee soorten selectie: de sociale selectie verwijst naar sociale krachten die het ofwel mogelijk maken, ofwel verbieden dat personen kunnen deelnemen aan bepaalde activiteiten die tijd- en plaatsgebonden zijn. Het Crownies project past hierin aangezien Stichting Halt en de stad Den Haag hebben beslist om dit project aan te bieden in de buurt. Crownies concentreert zich binnen een bepaalde

buurt en de focus ligt heel erg op de gemeenschap, op het creëren van een positief klimaat en een grote sociale cohesie. Het project maakt het mogelijk dat jongeren deelnemen aan de aangeboden klussen. Hiernaast is er de zelfselectie. Dat zijn de keuzes die mensen zelf maken om bepaalde handelingen in bepaalde settings uit te voeren. Het slaat op de individuele keuze van elke jongere in Den Haag om zich al dan niet in te schrijven voor een Crownies activiteit. Deze keuze is afhankelijk van de voorkeuren van elk individu. Een eerste stap hierin is duidelijk maken dat dit project bestaat en een zo breed mogelijk publiek bereiken.

2.3. Integratie van de twee modellen

Lifestyle risk heeft een groter effect op het stellen van crimineel gedrag bij individuen met een hoge propensity to offend en geen of slechts een klein effect bij individuen met een lage propensity to offend (Declerck & Pauwels, 2010). Voor deze wisselwerking tussen propensity to offend en lifestyle risk bestaat sinds kort empirisch bewijs, o.a. geleverd door Svensson en Pauwels (2010), Wikström en Svensson (2008) en Antonaccio en Tittle (2008). Blootstelling aan criminogene settings heeft meer effect op het stellen van crimineel gedrag voor individuen met een sterke criminele geneigdheid. Individuen met een zwakke criminele geneigdheid daarentegen zullen eerder immuun zijn voor de invloeden van criminogene settings. Wanneer we preventie inpassen in deze integratie komen we tot een aantal verschillende mogelijkheden die telkens specifiek inwerken op een groep potentiële daders, schematisch voorgesteld in figuur 1: (Wikström, 2007)

Figuur 1: de SAT en soorten preventie schematisch voorgesteld

Wanneer een jongere crimineel gedrag niet als een alternatief ziet, is er geen preventie nodig. Doet hij dit wel dan zijn er twee mogelijkheden. Ofwel pleegt de jongere dit criminele gedrag uit gewoonte ofwel overweegt hij crimineel gedrag te plegen. Wanneer hij crimineel gedrag overweegt, zijn er eveneens twee mogelijkheden: hij doet het of hij doet het niet. Wanneer hij, na een overweging gemaakt te hebben, overgaat tot het stellen van crimineel gedrag dan kan enkel situationele preventie dit voorkomen. Situationele preventie kan namelijk, bij blootstelling aan criminogene settings, het keuzeprocess beïnvloeden zodat men geen crimineel gedrag stelt. Wanneer een jongere crimineel gedrag uit gewoonte pleegt, moet voornamelijk op de propensity to offend of de criminele geneigdheid ingewerkt worden. Daarom is er in dit geval nood aan structurele preventie en dit liefst in een zo vroeg mogelijk levensstadium. Samengevat is het noodzakelijk om een preventie op maat te creëren: een preventie gedifferentieerd naar de constellatie van kenmerken (Declerck & Pauwels, 2010).

Het Crownies project is vooral belangrijk voor jongeren die criminaliteit als handelingsalternatief zien. Bij jongeren waarbij dit niet het geval is, is de preventieve werking minder hoog (maar niet onbestaande, zeker niet op lange termijn) dan bij jongeren met een hoge propensity to offend. Aangezien het Crownies project elementen bevat van sociale en van situationele preventie is het zowel interessant voor jongeren die crimineel gedrag in overweging nemen als voor jongeren die crimineel gedrag als gewoonte zien. Bij deze laatste groep zal het moeilijk zijn om hen te motiveren om deel te nemen aangezien het volledig vrijwillig is en de jongeren potentieel vastzitten in een spiraal van gewoontedelinquentie. Hierbij kunnen de beloningen motiveren om mee in het project te stappen. Uiteraard is het van cruciaal belang om vooral die jongeren te bereiken die preventieve strategieën het meest nodig hebben.

3. Collective efficacy

Het is uiterst relevant om nog een theorie aan te halen en te linken aan de Crownies methodiek: die rond *collective efficacy*, een woord dat alles omvat waar Crownies voor staat. De term collective efficacy belichaamt de primaire doelstelling van het Crownies project – namelijk de sociale participatie in een buurt versterken – en kan daarom niet ontbreken in deze masterproef.

Het begrip ‘collective efficacy’ werd in het leven geroepen door Robert Sampson en collega’s en wordt als volgt omschreven: *“the linkage of social cohesion in a neighborhood, which depends on high levels of trust and mutual support, with shared expectations among neighbors to intervene for the common good. Collective efficacy relies on a basic level of working trust among neighbors. It unities trust and mutual support among neighbors with shared expectations for social control, or the willingness to intervene for the common good. Collective efficacy emphasizes that social networks and public resources ultimately need to be activated in order to be meaningful. Neighborhood residents will be reluctant to engage in efforts for social control when they anticipate mistrust with other residents”* (Sampson et al, 1997; Messner

& Zimmerman, 2012). Het draait dus om de sociale cohesie of samenhang in een buurt, om samen streven naar een gemeenschappelijk doel namelijk de buurt en om informele sociale controle. Dat vereist vertrouwen in buurtbewoners, positieve samenhang en cohesie binnen eenzelfde buurt. Aangezien Crownies op zeer lokaal niveau werkt is deze methodiek uitermate geschikt om de collective efficacy binnen een wijk zo hoog en sterk mogelijk te krijgen.

De collective efficacy theorie is een recente, moderne kijk op de sociale desorganisatietheorie. De oorspronkelijke sociale desorganisatietheorie stelt dat zwakke controle toelaat dat er ongestructureerde socialisatie komt tussen jongeren, wat voorziet in mogelijkheden om deviant gedrag te plegen (Osgood & Anderson, 2004). Volgens Hirschi, de grondlegger van de sociale controletheorie, hebben mensen inherent de neiging om antisociaal gedrag te plegen. De binding die men heeft met de samenleving onderdrukt deze neiging. Wanneer mensen met andere woorden een zwakke binding hebben met de samenleving rondom hen, zullen ze sneller delicten plegen (Pauwels, 2007; Rutenfrans & Terlouw, 1994). De eerste hypothesen van de sociale desorganisatietheorie stellen vast dat buurten die sociaal gedesorganiseerd zijn minder goed functionerende zelfregulerende mechanismen hebben. Sociale desorganisatie wordt gezien als een toestand van verlaagde informele controle (Pauwels, 2007).

De theorie van sociale doeltreffendheid (collective efficacy) stelt dat buurten die sociaal doeltreffend zijn minder kans hebben op delinquent gedrag. Jongeren uit buurten waar een sterke informele sociale controle heerst, zijn minder geneigd delinquent gedrag te vertonen. Hiernaast is de sociale cohesie in een buurt een enorm belangrijk element voor het controleren van criminaliteit en de onveiligheidsgevoelens die hiermee gepaard gaan (Morenoff et al., 2001). Collective efficacy accentueert de link tussen sociaal vertrouwen en informele sociale controle. Wanneer beide elementen aanwezig zijn in een buurt, zullen de mate van criminaliteit, slachtofferschap en onveiligheidsgevoelens aanzienlijk lager zijn (Pauwels & Hardyns, 2016). Coleman heeft hier nog het concept van sociaal kapitaal aan gekoppeld dat wordt gedefinieerd

als “*social ties among persons and positions*”. Hoe meer sociaal kapitaal aanwezig is binnen een buurt, hoe meer de buurt in staat is zichzelf te organiseren en gemeenschappelijke doelen na te streven. Hoe hoger het sociaal kapitaal, hoe meer informele controle er heerst binnen een buurt. Dat is uiteraard bevorderlijk voor de veiligheid van de inwoners en hun perceptie van deze veiligheid (Coleman, 1994).

De theorie van de collective efficacy legt de focus op sociaal vertrouwen of sociale cohesie en informele sociale controle als zijnde de belangrijkste buffers tegen criminaliteit. Een gemeenschap heeft een hoge sociale doeltreffendheid wanneer de combinatie van zowel sociaal vertrouwen als informele sociale controle aanwezig is. Sociaal vertrouwen in een buurt is essentieel om aan informele sociale controle te kunnen doen en bijgevolg op te treden ten voordele van een gemeenschappelijk goed, namelijk de buurt. (Hardyns et al., 2016)

Dankzij het Crownies project is er meer activiteit in de buurt. Initiatieven ontstaan, jongeren nemen hieraan deel en heel de buurt merkt een betrokkenheid en samenhang op. De sociale doeltreffendheid verhoogt op deze manier, wat leidt tot een lagere kans op criminaliteit. Wanneer activiteiten van Crownies doorgaan, merken bewoners dit op. Dat leidt onvermijdelijk tot meer sociale controle, zeker op het moment dat de activiteiten bezig zijn. Er is meer bedrijvigheid op straat en de buurt ‘leeft’. Hiernaast leren bewoners de gezichten kennen van de jongeren die in hun wijk wonen. Dat zorgt ervoor dat jongeren die niet gekend zijn en mogelijks niet uit de wijk komen, meer in de gaten worden gehouden want gekende gezichten leiden tot meer vertrouwen.

Hiernaast komen Crownies activiteiten soms uit de jongeren zelf. Er worden ‘buurtschouwen’ georganiseerd, rondgangen in een bepaalde wijk met alle geëngageerde jongeren. Er wordt gezamenlijk gekeken wat beter kan in de wijk of wie hulp kan gebruiken en dit komt in een lijst. De coördinatoren van het Crownies project trachten deze lijst dan om te zetten in

activiteiten. Zo hebben jongeren ook een inbreng, wat leidt tot meer verbondenheid en engagement naar de klussen toe.

Doordat jongeren samenwerken aan verbetering van hun buurt via Crownies activiteiten, voelen ze zich meer verbonden want ze werken samen aan een gemeenschappelijk doel. Ook volwassenen in de wijk zullen dit opmerken. De sociale cohesie versterkt op deze manier wat leidt tot een afname van criminaliteit op dit niveau. Bovendien zal de buurt meer leven en een mooier uitzicht hebben door de klussen die gebeuren. Dat laatste impliceert meer sociale hygiëne en minder onveiligheidsgevoelens, aangezien men weet dat er meer sociale controle heerst en de buurt minder aantrekt voor o.a. vandalisme.

Bewoners en uitvoerenden moeten nauw betrokken worden bij het uitwerken van elk preventief project binnen een bepaalde buurt. Criminaliteitspreventie als onderdeel van buurtbeheer levert in het algemeen een grote tevredenheid op. Er zijn veel voordelen aan verbonden: het levert een meerwaarde op ten opzichte van 'klassieke preventie' onder andere omwille van de kleinschaligheid van de aanpak, de gelijkwaardigheid van de deelnemers, het feit dat de verantwoordelijkheid bij de bewoners komt te liggen en dat de problemen worden opgelost op de plaats waar ze ontstaan (Van Overbeeke & Van Soomeren, 1995). Het spreekt voor zich dat het Crownies project hierin voorziet als lokaal project met meer sociale cohesie als primaire doelstelling.

4. Evaluatie

Zoals de titel reeds doet vermoeden, is evaluatie een van de kernconcepten in deze masterproef. De bedoeling is om zowel de Crownies methodiek als de Qualiprev tool grondig en diepgaand te evalueren. Het is bijgevolg van vitaal belang om inzicht te krijgen in de evaluatiewetenschap.

4.1. Evaluatie in het algemeen

Ideaal zou het zijn om van bij de start van een project effecten te meten. Op deze manier komen zowel effecten op korte als op langere termijn naar boven. Een nulmeting bepaalt de uitgangssituatie en in een tweede (tussen)meting de effecten van deelname aan het betreffende project. Een jaar na afloop van deelname stelt een eindmeting de effecten op langere termijn vast (Smeets et al., 1998). Bij het Crownies project is dit echter niet mogelijk aangezien het geen project is dat plots zal stoppen waardoor een nameting kan plaatsvinden en er geen gegevens beschikbaar zijn van een nulmeting. Gezien de intentie om de Crownies methodiek steeds breder toe te passen, is een duidelijke en objectieve evaluatie allesbehalve evident.

Bij evaluatieonderzoek van beleidsinterventies treden complicaties op. In de eerste plaats zien we dat een interventie werkt in een bepaalde context. Pas als de context aan bepaalde voorwaarden voldoet, treedt het gewenste effect op. In de tweede plaats heeft een interventie gewoonlijk onbedoelde of neveneffecten. Deze kunnen voorzien of niet voorzien zijn en zijn verder onder te verdelen in positieve, neutrale of negatieve effecten (Swanborn, 2007). Als het minder gaat om het effect van een geïsoleerde interventie maar juist om zaken als de ‘condities waaronder’ en de precieze vormgeving, dan is procesevaluatie een voor de hand liggende keuze boven productevaluatie. Vooral kwalitatief onderzoek geeft een – weliswaar exploratief – antwoord op deze vragen. Oordeel van deskundigen is in se subjectief, maar toch heel belangrijk om naast theorie als aanvullende bron te integreren in een onderzoek (Swanborn, 2007). Dat is wat deze masterproef betracht. Het gaat niet over een bepaalde klus of activiteit die het Crownies project aanbiedt, maar wel over de gehele methodiek die continu in verandering is. Dat maakt het extra moeilijk om harde bewijzen te vinden voor de doeltreffendheid want er is geen afgewerkt eindproduct dus elke evaluatie is een tussentijdse procesevaluatie. Dat ligt anders bij de Qualiprev tool die wel een afgewerkt product is.

In het algemeen staat bij een procesevaluatie de beschrijving centraal van wat men heeft gedaan en hoe men dat vormgegeven heeft. De wat-vraag betekent dat maatregelen en handelingen beschreven worden. De hoe-vraag houdt in dat de context bestudeerd wordt waarin die maatregelen plaatsvonden (van Overbeeke & van Soomeren, 1995). Procesevaluatie gaat de effectiviteit van de implementatie bij een interventie na en helpt bijgevolg te begrijpen waarom een programma al dan niet succesvol was (Linnan & Steckler, 2002). Bij een procesevaluatie is het de bedoeling na te gaan in welke mate de interventie werkelijk is uitgevoerd zoals deze gepland was en gehouden werd bij de populatie voor wie ze bedoeld was (Brug et al., 2000). Deze masterproef benadert de zaken vooral kwalitatief. In het eerste deel van dit hoofdstuk werd theoretisch omschreven welke mechanismen in werking zijn in de Crownies methodiek. Dit is een eerste aanzet tot een degelijke kwalitatieve procesevaluatie.

Het probleem bij het Crownies project en de procesevaluatie ervan is dat dit project loopt in Nederland maar (nog) niet in België. Dat betekent dat een project wordt geëvalueerd in een totaal andere context, wat de nodige aandacht vereist.

Het begrip productevaluatie aan de andere kant is een vlag die uiteenlopende ladingen kan dekken: een fysiek product of verleende dienst, een project of programma of welk type interventie dan ook. Hier gaat het om effectonderzoek van een preventief project en de Qualiprev tool. De hoofdgedachte achter productevaluatie is dat achteraf zo duidelijk mogelijk wordt vastgesteld of, en in welke mate, de interventie(s) de gewenste effecten had(den). Omdat juist verbeteringen in de interventie vaak nodig zijn, moet productevaluatie aangevuld worden met procesevaluatie (Swanborn, 2007). In het kader van deze masterproef omvat de productevaluatie vooral de Qualiprev tool. Het Crownies project wordt meer bekeken vanuit procesevaluatie: hoe en waarom werkt het al dan niet? Hiernaast neemt de evaluator de Qualiprev tool onder de loep om te kijken of deze representatief is of niet. Wat zeker de nodige aandacht moet krijgen, is dat de productevaluatie beperkt is. Ze gebeurt namelijk aan de hand

van één concreet project, dus de validiteit is niet extensief. Praktische evaluatie van de tool vindt bovendien voor de eerste keer plaats.

4.2. Evaluatie van sociaal preventieve projecten

In de Nederlandstalige literatuur is bitter weinig informatie te vinden rond de evaluatie van sociaal preventieve projecten. Sommige lectuur behandelt het thema kort, maar de enige conclusies zijn dat het zeer moeilijk is om een project van sociale preventie te evalueren. Er worden nauwelijks concrete aanbevelingen gedaan. Ook in anderstalige bronnen is dit een lacune. Gelukkig heeft het EUCPN deze hiaat gedeeltelijk kunnen opvullen door een leidraad te maken voor wie een sociaal preventief project wilt evalueren. Deze leidraad begint bij een goede omschrijving van het project, maar biedt hiernaast ook concrete werkbladen aan die als sjabloon dienen om onmiddellijk van start te kunnen gaan. De evaluatie van het Crownies project gebeurt bijgevolg gestructureerd en het wordt geen samenraapsel van zaken die ergens vermeld staan in de literatuur.

De laatste jaren sluipt meer en meer marketing-denken binnen in criminaliteitspreventie en evaluatie hiervan. In deze context van New Public Management focust een overheid veel meer op het in kaart brengen van resultaten van evaluaties en het verbeteren van de efficiëntie hiervan. Dit heeft een sterke invloed op de evaluatie van preventie (Ellefsen, 2011). In se is het niet slecht dat preventie meer wetenschappelijk bekeken wordt. Welke preventieve maatregel het beste effect genereert, mag geen giswerk zijn. Toch heeft deze medaille ook een keerzijde. De focus ligt plots veel meer op cijfers en prestaties, op quota halen. Om te bepalen welke preventieve maatregel het meest geschikt is, volstaat het niet om zich blind te staren op dit effectiviteitsvraagstuk. Dat men slechts naar cijfers op papier kijkt en niet stilstaat bij het feit dat het gaat om een niet-exacte wetenschap die met mensen werkt binnen een bepaalde context, is hierbij een valkuil. Eenzelfde preventieve maatregel kan in de ene context enorm goede

resultaten leveren maar in een andere totaal de mist ingaan. Dat moet altijd voor ogen worden gehouden. Men moet blijven kijken naar de werkzame mechanismen en het waarom achter het al dan niet slagen van een sociaal preventief project. Het gaat niet enkel om de aan- of afwezigheid van een effect maar ook om het proces dat er achter zit.

Volgens het EUCPN (2013) is de eerste stap in een goede evaluatie zoeken naar relevante literatuur. Dat is cruciaal omdat men zo een zicht krijgt op wat er al bestaat, wat al geprobeerd is, wat werkt en vooral wat niet werkt. Dit om dubbel werk te vermijden en om te zorgen dat men niet steeds van het zelfde nulpunt begint. Aangaande de Crownies methodiek is dit hierboven reeds gebeurd. Er werd theoretisch omkaderd welke mechanismen werkzaam zijn in het project en welke theorieën relevant zijn. Wat de Qualiprev tool betreft, staat in de inleiding van deze masterproef reeds een zeer algemene uiteenzetting rond wat deze tool precies inhoudt. Ook het methodologische luik omschrijft en evalueert deze tool verder om diens representativiteit te onderzoeken aan de hand van het Crownies project.

De tweede te nemen stap is het ontwikkelen van evaluatieve vragen. Deze vragen hebben vooral als doel om aan te tonen dat participatie in een project wel degelijk een effect heeft op de deelnemers. Als er geen enkele link is tussen deelname in een bepaald project en een beoogd effect dan heeft evaluatie uiteraard geen enkel nut. In evaluatieve vragen moet onder meer naar voor komen wie de doelgroep is van het project, wat de meetbare elementen zijn om het project te evalueren... Om te spreken van zinvol kwalitatief onderzoek, zijn enkele criteria belangrijk: (EUCPN, 2013)

- *Credibility*: een evaluatief onderzoek moet altijd geloofwaardig zijn. Dat gebeurt het beste door methodentriangulatie, wat betekent dat er verschillende onderzoeksmethoden gebruikt worden die de resultaten met meer zekerheid kunnen bevestigen indien ze

overeenstemmend zijn. Wanneer dit laatste niet het geval is, kan eventueel kritisch gezocht worden naar de oorzaken van deze verschillen. In deze masterproef is dat het geval.

- *Transferability*: in welke mate kunnen kwalitatieve bevindingen veralgemeend worden naar een andere locatie, situatie of tijd? Dit gegeven is vaak dubieus aangezien kwalitatief onderzoek zich vooral concentreert op kleine steekproeven en details. Het gaat in de diepte, niet in de breedte. Om deze reden zijn kwalitatieve gegevens vaak niet zo veralgemeenbaar als kwantitatieve gegevens. Het is bijgevolg belangrijk om onderliggende processen bloot te leggen waardoor de mogelijkheid ontstaat om te beredeneren waarom iets al dan niet zou werken in bepaalde andere omstandigheden of welke minimumvereisten noodzakelijk zijn om van succes in een andere context te spreken bij gelijkaardige casussen. Deze masterproef onderzoekt wat de werkzame bestanddelen en mechanismen zijn van het Crownies project om zo te komen tot de sterke en zwakke punten. Dat kan echter nooit garant staan voor identieke resultaten in een andere context. Uiteraard betekent dit niet dat dergelijk onderzoek niet belangrijk of zinvol is, aangezien evaluatie altijd nuttig is en het een eerste beeld kan geven van de grootste valkuilen moest men dit project elders installeren.
- *Dependability*: voor betrouwbare kwalitatieve data is het belangrijk om van het begin tot het einde het onderzoekproces te documenteren. Hierdoor kunnen anderen de gebruikte procedures tijdens het onderzoek nagaan wat leidt tot meer transparantie en betrouwbaarheid. Deze masterproef is stapsgewijs opgebouwd en in de hierna volgende hoofdstukken bespreken alle onderzoeksmethoden en -resultaten gedetailleerd.
- *Conformability*: dit criterium houdt in dat de onderzoeker kan verzekeren dat hij geen persoonlijke visie in zijn dataverzameling stopte en alles zo objectief mogelijk overbracht. Er moeten garanties zijn dat de onderzoeksresultaten niet beïnvloed of gemanipuleerd werden om de veronderstelde theorieën te staven. Dit onderzoek gebeurt zo objectief

mogelijk, wat de verschillende naast elkaar gebruikte onderzoeksmethoden kracht bijzetten.

Het is enorm belangrijk dat de evaluatie van criminaliteitspreventie op een correcte manier gebeurt, om diverse redenen (EUCPN, 2013): evaluaties kunnen de kans bieden om aan te tonen wat een preventief project bereikt heeft op korte, middellange en lange termijn; evaluatie kan problemen aan het licht brengen die mogelijk aanwezig zijn binnen een bestaande formule van preventie; evaluatie kan leiden tot een beter inzicht in hoe zaken het best aangewend worden; evaluatie kan nuttige informatie aanreiken in het kader van de planning van toekomstige projecten; een correcte evaluatie doet de geloofwaardigheid van een preventief project stijgen; evaluatie leidt ertoe dat medewerkers van een bepaald preventief programma zich meer gewaardeerd voelen omdat ze zicht krijgen op de effecten van hun inzet; evaluatie kan anderen lessen leren over wat al dan niet werkt in een bepaalde context of bij een bepaalde doelgroep, waardoor niet steeds dubbel werk gebeurt maar men kan voortbouwen op wat al geweten is. Dat zijn allemaal goede redenen om tot een zo uitgebreid mogelijke evaluatie over te gaan. Bij het Crownies project is een dergelijke diepgaande, openbare evaluatie momenteel niet ter beschikking. Dit is een duidelijk gemis en een beperking in hun werking. In een interview met de coördinator van Crownies werd duidelijk dat er slechts beperkte evaluaties gebeuren, veelal kwantitatief om prestaties aan te tonen in verband met het behouden van subsidies. Het probleem is het gebrek aan publicatie van wat beschikbaar is op vlak van evaluatie. De meerwaarde van deze masterproef is een uitgebreide, raadpleegbare evaluatie van het Crownies project.

In dit onderzoek is sprake van externe evaluatie. De evaluatie gebeurt door iemand die niet persoonlijk betrokken is bij het Crownies project en geen belang heeft om resultaten te beïnvloeden. Dat is een sterkte van deze masterproef omdat objectiviteit op deze manier

gegarandeerd wordt. Er zijn geen gevolgen gekoppeld aan deze evaluatie, ongeacht de conclusie ervan, het heeft enkel een adviserende waarde.

Om evaluatie van sociale preventieve projecten zo concreet mogelijk te maken, ontwikkelde het EUCPN een leidraad die in verschillende stappen uitlegt hoe men het beste tot een kwaliteitsvolle evaluatie komt. Volgende stappen moeten hierin doorlopen worden:

- *Achtergrondinformatie opzoeken*: de missie en visie van het te evalueren project moeten duidelijk zijn. Dat gebeurde in deze masterproef in de inleiding en in het eerste deel van dit hoofdstuk.
- *Evaluatieve vragen ontwikkelen*: dit zijn klaar en duidelijk gedefinieerde vragen gebaseerd op de specifieke doelen van het project, zodat ze objectief te evalueren zijn. Het methodologische luik van deze masterproef zet uiteen welke onderzoeksmethode welke informatie vergaart.
- *Bepalen welk type informatie verzameld zal worden*: beoogt men kwantitatieve of kwalitatieve informatie? Primaire of secundaire informatie? Aangezien het gaat om evaluatief onderzoek van een preventief project zal deze evaluatie vooral kwalitatief van aard zijn. Hiernaast wordt de Qualiprev tool geëvalueerd. Dat gebeurt ook in de diepte, aan de hand van de resultaten die uit de SWOT analyse van het Crownies project voortkomen dus is meer kwalitatief dan kwantitatief.
- *Indicatoren ontwikkelen*: indicatoren voorzien in zeer specifieke, meetbare informatie over het te evalueren preventieve project. Deze indicatoren moeten bijgevolg concreet en eenduidig zijn. Op welke punten wordt een bepaald preventief project effectief geëvalueerd? Het is belangrijk om op voorhand vast te stellen wat wordt gemeten, om hier reeds in de voorbereidende fase over na te denken en deze indicatoren zo meetbaar en objectief mogelijk te maken. Voor de Qualiprev tool zijn deze indicatoren reeds afzonderlijk opgesteld en kan men per gemeten indicator kijken of deze al dan niet

representatief is. Voor de evaluatie van de Crownies methodiek is dit complexer, zoals zal blijken in de volgende hoofdstukken.

- *Evaluatief design kiezen*: wordt er met pre- en post-tests gewerkt? Het is belangrijk om dit design duidelijk te krijgen om de impact van het project te kunnen aantonen. Helaas is dit bij het Crownies project niet evident aangezien er geen nulmeting ter beschikking is en het project geen eindpunt heeft. Hierdoor kan men niet terugblikkend kijken wat het resultaat is van dit project maar kan enkel tussentijds geëvalueerd worden. Dat is een beperking doorheen deze masterproef.
- *Een evaluatieplan ontwikkelen*: Dit plan neemt verschillende zaken op: een taakverdeling, wie waarvoor verantwoordelijk is, een tijdsschema, de kosten die elke deeltaak met zich meebrengt... maar hiernaast ook het doel van de evaluatie, de evaluatieve vragen, de vereisten waaraan de evaluatoren moeten voldoen, de vormgeving van het eindrapport en het budget. Aangezien het hier om een beperkt evaluatief onderzoek gaat, is een evaluatieplan niet van toepassing.
- *Verzamelen van data*: het is evident dat bronnentriangulatie altijd een meerwaarde biedt. Hoe meer verschillende geraadpleegde bronnen, hoe meer divers het eindresultaat en hoe vollediger de evaluatie. Het hoofdstuk rond de onderzoeksmethodieken werkt met verschillende methodieken en hieruit volgend verscheidene soorten bronnen.

Tenslotte vestigt het EUCPN de nadruk op het communiceren van de bevindingen. Dat is een zeer belangrijke stap in het evaluatieproces. Dankzij deze masterproef worden in de conclusie alle bevindingen van het gevoerde onderzoek duidelijk gecommuniceerd naar de lezer toe.

5. Conclusie

Dit hoofdstuk geeft een eerste aanzet voor de theoretische omkadering van het Crownies project. Het is uitermate belangrijk om kennis te hebben van de mechanismen die potentiële oorzaken zijn van criminaliteit, anders kan men niet gericht acties ondernemen om ze om te buigen. Er wordt gekozen voor de SAT van Wikström om deze mechanismen bloot te leggen, omdat dit een geïntegreerde criminaliteitstheorie is die meerdere ladingen dekt met als doel een zo volledig en divers mogelijk beeld te geven van de oorzaken van criminaliteit.

Uit de SAT komt voort dat het Crownies project zowel aan situationele als aan sociale preventie doet. Het zwaartepunt van de preventieve waarde ligt in het sociale luik, wat niet wil zeggen dat de situationele preventieve waarde van het Crownies project onbelangrijk is. Crownies werkt in op jongeren zowel op korte als op lange termijn. Jongeren krijgen een zinvolle dagbesteding wat ertoe leidt dat ze minder gaan rondhangen. Dit doet de kans op criminaliteit afnemen. Hiernaast krijgen jongeren een legaal handelingsalternatief aangeboden en versterken de banden met de gemeenschap. De dankzij Crownies meer verzorgde buurt is een factor die criminaliteit in een bepaalde buurt kan verlagen. De toenemende sociale hygiëne vormt hier een indicator voor.

Er moet vooral gekeken worden naar de levensstijl van jongeren. Dat houdt onder andere in waar ze rondhangen en hoe ze hun tijd invullen. Dit *lifestyle risk* is vooral belangrijk in combinatie met iemands *propensity to offend* want blootstelling aan criminogene settings heeft meer effect op het stellen van crimineel gedrag bij individuen met een sterkere criminele geneigdheid. Voor verschillende soorten (potentiële) delinquenten is het belangrijk om een aanbod op maat aan te kunnen bieden. Crownies kijkt niet per individu welke activiteit het beste bij iemand past maar laat jongeren zelf kiezen voor welke klussen ze zich willen engageren. Men poogt niet een specifieke doelgroep aan te trekken want elke jongere tussen

acht en vijftien jaar kan zich inschrijven zolang aan de locatie-voorwaarde wordt voldaan. Dat impliceert mogelijks dat de doelgroep die preventieve projecten het meest nodig heeft, namelijk de groep jongeren die criminaliteit als handelingsalternatief zien en dit doen uit gewoonte, niet ten volle bereikt wordt, laat staan gemotiveerd om zich te engageren.

Het Crownies project werkt met diverse preventiestrategieën, zijnde de lange-termijn ontwikkeling van de geneigdheid tot het zien van criminaliteit als handelingsalternatief verminderen, de korte-termijn ontwikkeling van de geneigdheid tot het zien van criminaliteit als handelingsalternatief beperken, de criminele opportuniteiten in settings reduceren en – in mindere mate – het deliberatieproces van individuen veranderen en de belonende of versterkende effecten van crimineel gedrag minder aantrekkelijk maken.

Wanneer men denkt aan het Crownies project moet de theorie rond collective efficacy in acht genomen worden. Bij deze theorie draait het om sociale cohesie, om informele sociale controle en om gemeenschappelijke doelen binnen een buurt. Hoe hoger namelijk de sociale doeltreffendheid in een buurt, hoe geringer de kans op delinquent gedrag, op slachtofferschap en op onveiligheidsgevoelens. Het Crownies project speelt op al deze aspecten in door de buurt zo coherent en betrokken mogelijk te maken.

Naast de theorie rond het Crownies project is het cruciaal om voldoende theoretische kennis op te bouwen rond evaluatie, aangezien dit een groot deel van deze masterproef beslaat. Evaluatie is geen evidentie, zeker niet wanneer het gaat om sociale preventieve projecten. De context is enorm belangrijk wat impliceert dat procesevaluatie meer zinvol is dan productevaluatie. Wat de evaluatie van de Qualiprev tool betreft, kan wel met productevaluatie gewerkt worden aangezien dit een afgewerkte tool is, geen proces dat continu in verandering is.

Het EUCPN heeft voorzien in een leidraad om sociale preventieve projecten te evalueren. Deze leidraad biedt een globaal stramien dat men kan volgen om alle ladingen van de evaluatie te

dekken. Niet alles is even relevant voor deze masterproef omdat dit slechts een beperkt, kleinschalig onderzoek is dat geen middelen vereist van buitenaf maar toch is het niet slecht om te kijken of men geen belangrijke aspecten over het hoofd ziet. Dat zal in de volgende hoofdstukken grondig gebeuren. Momenteel mist men dit binnen het Crownies project gezien het gebrek aan bekendmaking van de beperkte aanwezige evaluatie. Deze uiteenzetting beoogt een transparante, duidelijke en grondige evaluatie te maken van de Crownies methodiek die voor iedereen toegankelijk is.

HOOFDSTUK 2: METHODOLOGISCH KADER

Dit hoofdstuk gaat dieper in op welke onderzoeksmethodieken gebruikt zijn en waarom. Zoals eerder reeds aangehaald gaat het om methodentriangulatie, wat betekent dat verschillende onderzoeksmethodieken naast elkaar worden gebruikt om een zo volledig en diepgaand mogelijke evaluatie te maken van zowel het Crownies project als de Qualiprev tool. Door meer dan één methodiek te gebruiken, verhoogt de geloofwaardigheid van onderzoeksresultaten. De verschillende resultaten kunnen elkaar versterken of verzwakken wanneer ze al dan niet overeenstemmen.

1. Evaluatie van de Crownies methodiek

Om de Crownies methodiek te evalueren, zijn diverse bronnen aangesproken. Deze informatie is verwerkt volgens uiteenlopende onderzoeksmethodieken. Om een project te evalueren is het noodzakelijk om in de diepte te kijken in plaats van in de breedte. Het zal hier bijgevolg gaan om een overwegend kwalitatieve benadering. Een theoretische exploratie van het project is vanzelfsprekend vereist, maar dit alleen is ontoereikend. Vandaar dat empirische onderzoeksmethodieken het theoretisch kader aanvullen. Alle gehanteerde bronnen en methodieken worden in wat volgt besproken. Allemaal samen vormen ze een casestudy van het Crownies project. Het eindresultaat formuleert een antwoord op de onderzoeksvragen aan de hand van een SWOT analyse waaruit de sterke en minder sterke kanten van het project naar voor komen.

Er wordt voor een enkelvoudige casestudy gekozen vanwege volgende kenmerken: (Verschuren & Doorewaard, 2007)

- *Een smal domein, bestaande uit een klein aantal onderzoekseenheden:* het gaat enkel om het Crownies project, niet om een verzameling preventieve projecten.

- *Een arbeidsintensieve benadering:* naast literatuuronderzoek wordt ook veldwerk verricht: interviews afnemen, een focusgroep organiseren, alles analyseren etc.
- *Meer diepte dan breedte:* één project wordt dat diepgaand geëvalueerd. Het heeft geen zin om alle bestaande preventieve projecten op te lijsten in deze masterproef, aangezien evaluatie van hen allen onhaalbaar is.
- *Een selecte ofwel strategische steekproef:* Welke deskundigen kunnen een weloverwogen bijdrage leveren aan dit onderzoek? Onder andere in de focusgroep wordt gestart met een eerste selectie van gemotiveerde deskundigen, die de vraag krijgen of ze nog personen kennen die mogelijk willen deelnemen. Er is met andere woorden sprake van een sneeuwbalsteekproef. Ook de selectie bij de interviews met de doelgroep van het Crownies project gebeurt kritisch. De leeftijd van de geïnterviewde jongeren moet binnen de grenzen vallen van de doelgroep van het Crownies project zelf.
- *Het beweerde betreft in veel gevallen het geheel:* er wordt met kwalitatieve dataverzameling gewerkt die volledig het Crownies project omvat en niet één bepaald aspect ervan.
- *Een open waarneming op locatie:* deskundigen van een Belgische locatie (Sint-Niklaas) kijken wat de voor- en nadelen van het project zouden zijn in geval van implementatie in België. Hiernaast bekijkt een interview met een medewerker van het Crownies project zelf hoe hij dit beleeft en wat zijn ervaringen zijn.
- *Kwalitatieve gegevens en dito onderzoeksmethoden:* zoals reeds aangehaald vinden interviews en een focusgroep plaats. Dat zijn beide kwalitatieve onderzoeksmethoden. Het diepte-interview met de Crownies medewerker valt eveneens onder deze noemer.

Het grote voordeel van een casestudy is dat die een integraal beeld geeft van het onderzoeksobject. Bovendien is deze strategie zeer wendbaar, het is gemakkelijk om tijdens het onderzoek bij te sturen en van koers te veranderen. Ten slotte zullen de resultaten snel

geaccepteerd worden in het veld omdat men er middenin zit wanneer men de strategie toepast. Een potentieel nadeel van de casestudy is de externe geldigheid van de resultaten. (Verschuren & Doorewaard, 2007) Het is moeilijk om te veralgemenen wanneer in het geval van deze masterproef slechts één case wordt bestudeerd. Toch mag dit geen belemmering zijn aangezien het doel uiteindelijk is om een SWOT analyse te maken van dit specifieke project en die op de Qualiprev tool toe te passen. Bij sociale preventieve projecten is de externe geldigheid hoe dan ook beperkt aangezien men geen garanties kan bieden dat een goed werkend project in een bepaalde regio even succesvol zal zijn in een andere regio omdat er onnoembaar veel factoren op inspelen.

1.1. Literatuurstudie

In het voorgaande hoofdstuk werd reeds een eerste theoretisch kader gegeven van het Crownies project. Het is belangrijk om de causale mechanismen die er in zitten zichtbaar te maken. Hoe meer wetenschappelijke theorieën iets staven, hoe meer geloofwaardig het wordt. Men legt de link met bestaande theorieën rond preventie en preventiestrategieën om te kijken hoe Crownies die in de realiteit omzet. Bedoeling is om aan te tonen dat het Crownies project geen initiatief is dat op gevoel werkt in de hoop iets te veranderen maar dat er werkelijk wetenschappelijke theorieën achter zitten die de kans op slagen doen toenemen. Garanties zijn er vanzelfsprekend nooit want de omgeving en de omstandigheden waarin een project werkzaam is, kunnen bepalend zijn voor het al dan niet slagen maar er is wel een indicatie omtrent de slaagkansen van het project bij wetenschappelijke onderbouwing. De theorieën die de werkzame bestanddelen van het Crownies project ondersteunen of in twijfel trekken zijn een belangrijke eerste verkenning om de sterke en zwakke punten uit het Crownies project te distilleren.

1.2. Diepte-interview met een Crownies-medewerker

Om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van het Crownies project is een interview met een medewerker evident. Een diepte-interview is de perfecte methodiek om hier gedetailleerd op in te gaan. Op deze manier wordt meer inzicht verworven in het Crownies project en de evaluatie ervan, evenals hoe het project ontstaan is en wat de belangrijkste doelstellingen zijn. Er is contact opgenomen met Crownies en de coördinator van het project was bereid om het interview af te nemen. Dat is een waardevolle respondent aangezien hij van in het begin betrokken is bij Crownies en dus alles over het project en de methodiek weet. De voordelen van een diepte-interview zijn de volgende (Decorte, 2008): het is een diepgaande methode die ook peilt naar achterliggende motivaties, eigen percepties; het is een flexibele methode waardoor de interviewer van zijn topiclijst kan afwijken, kan bijsturen, bijvragen kan stellen; de resultaten zijn begrijpelijk en er is geen voorkennis vereist; de methode verbindt empirie en theorie met elkaar. Toch zijn aan deze methodiek ook een aantal nadelen verbonden (Decorte, 2008): de techniek is niet eenvoudig, is duur en arbeidsintensief; de methodiek is niet bruikbaar om hypothesen statistisch te toetsen en er zijn hoge validiteits- en betrouwbaarheidseisen. Dit laatste is de grootste belemmering. Om de resultaten zo betrouwbaar mogelijk te maken moet de onderzoeker alles goed verantwoorden en zo transparant mogelijk te werk gaan. Dat is wat dit hoofdstuk beoogt. Bij een diepte-interview kan de respondent in zijn eigen bewoordingen antwoord geven op de open vragen. Zo worden individuele perspectieven en redeneringen blootgelegd van individuen, die een diep inzicht geven in de materie. De interviewer moet bewaken dat hij bevredigende antwoorden verkrijgt op de vragen zonder te verdrinken in de verkregen informatie. (Plochg & Van Zwieten, 2007)

Gezien de geografische afstand is het een telefonisch interview. Door de directe communicatie bestaat de mogelijkheid om onmiddellijk bijvragen te stellen waardoor het om een semigestructureerd interview gaat. Er zijn een aantal vragen op voorhand vastgelegd maar bijsturing of extra vragen zijn mogelijk aan de hand van de verkregen antwoorden. Dit houdt het interview op het juiste spoor en zo kan eventuele aanvullende informatie bekomen worden die oorspronkelijk niet beoogd was maar wel zinvol kan zijn. Tegenover een volledig gestructureerd of ongestructureerd interview heeft het semigestructureerd interview een aantal voordelen: de interviewer kan bepaalde invalshoeken verder exploreren die worden aangehaald door de geïnterviewde, de interviewer kan actiever op zoek gaan naar relevante informatie en hij wordt meer zichtbaar als onderzoeker (Leavy, 2014). Er waren op voorhand een aantal richtvragen opgesteld en tijdens het gesprek zelf kwamen de bijvragen aan bod en werd doorgevraagd waar nodig. Het initiële vragenprotocol aangevuld met de antwoorden is terug te vinden in bijlage 1.

Een telefonisch interview heeft een aantal voordelen. Er zijn minder interviewer-effecten aanwezig aangezien de non-verbale taal van de interviewer de respondent niet beïnvloedt. Hiernaast is er een grotere kosteneffectiviteit en wordt de veiligheid van de onderzoeker meer gewaarborgd. Ten slotte is het een efficiënte techniek voor in het geval dat de onderzoeker en de respondent ver van elkaar verwijderd zijn, wat hier zeker van toepassing is. Toch zijn er ook nadelen aan verbonden. Het is een minder natuurlijk gesprek dan wanneer men face-to-face een interview uitvoert. Ook is bij live interviews het geheel vollediger en praat men tegen een mens in plaats van een telefoon. Dat blijft minder persoonlijk dan een live gesprek. Dat kan een voor- of een nadeel zijn. Mensen zullen bij een telefonisch interview minder nadenken over hun antwoorden waardoor hun grenzen verlagen. Bij emotioneel geladen onderwerpen is dit een voordeel, maar wanneer diepgang wordt gezocht over een breed thema kan dit ook nadelig zijn aangezien de respondenten niet diepgaand genoeg nadenken (Shuy, 2002). Hieraan is tegemoet

gekomen door preventief de initiële vragen door te sturen. Zo kon de respondent hier al over nadenken en antwoorden formuleren om het eigenlijke interview zo vlot mogelijk te laten verlopen.

1.3. Focusgroep

Naast de literatuurstudie en het diepte-interview met een Crownies medewerker is het ook aangewezen om sleutelfiguren uit Sint-Niklaas aan het woord te laten en hen te laten brainstormen over het project en de voor- en nadelen ervan. De beste manier om alle meningen samen te krijgen is door middel van een focusgroep. Vooraleer een groepsinterview kan opgezet worden, zijn er een aantal overwegingen belangrijk (Swanborn, 2007): binnen de focusgroep zijn de deelnemers externe deskundigen die elkaar niet kennen. Men zal effectief samenkomen om live te discussiëren. De groep is heterogeen, er zitten personen samen vanuit diverse afdelingen en werkplaatsen. Het enige dat ze gemeenschappelijk hebben is dat ze allemaal een inbreng kunnen hebben in de evaluatie van het Crownies project gezien hun relevante ervaring in het werkveld. Ten slotte streeft men niet naar een consensus maar naar zicht op zoveel mogelijk positieve en negatieve kanten van het project. Men moet het niet eens zijn met elkaar of tot een geldende mening komen.

De belangrijkste nadelen van een focusgroep zijn het wegdrukken van meer bescheiden personen door dominerende personen, het aanpassen van een eigen mening aan die van de personen met een hoge status, het gebrek aan denktijd, het praktische probleem van het bij elkaar krijgen van dure, drukbezette personen, het slecht controleerbaar zijn van de uitkomsten van de groepsdiscussie, het moeilijk in de hand houden van de discussie en het noodzakelijke subjectieve element in de rapportage (Swanborn, 2007). Het is aan de moderator om deze valkuilen te bewaken tijdens de uitvoering van de focusgroep. Dit gebeurde door vooraf duidelijke afspraken te maken hieromtrent, door actief mee te volgen en minder spraakzame

personen aan te manen om hun mening te geven en ten slotte door vooraf goed na te denken over de samenstelling van de focusgroep. Bovendien werden voldoende richtvragen voorzien om de discussie op gang te houden en zoveel mogelijk informatie van alle deelnemers los te krijgen. De topiclijst van wat behandeld is, is terug te vinden in bijlage 3.

Het is de bedoeling om diverse mensen te verzamelen die kennis hebben van preventie en jeugdcriminaliteit en vertrouwd zijn met Sint-Niklaas. De beoogde personen zijn de volgende: een jeugdwerker, een preventiemedewerker, een buurtwerker, iemand van de sociale cel van de politie, iemand die bij de stad werkt en zicht heeft op welke klussen kunnen georganiseerd worden. Het is relevant om al deze personen te integreren aangezien ze kennis hebben van de buurten binnen de stad, van welke preventieve initiatieven reeds werkzaam zijn, van wat de stad nog kan gebruiken en van wat belangrijke voorwaarden zijn voor een succesvol project. Het doel is tenslotte om zoveel mogelijk expertise binnen de focusgroep bij elkaar te krijgen. De standaard grootte van een focusgroep is tussen zes en tien deelnemers, geleid door een moderator (Chrzanowska, 2002). Uiteindelijk werd gekomen tot een focusgroep van zes personen, samengesteld aan de hand van een sneeuwbalsteekproef, met hierin volgende deelnemers:

- Een hoofdbegeleider uit een begeleidingstehuis voor Bijzondere Jeugdzorg in de regio
- Een pedagogisch verantwoordelijke binnen vzw LIA, een vzw binnen de Bijzondere Jeugdzorg
- Een adviseur diversiteit, samenleving en preventie te Sint-Niklaas
- Een coördinator en begeleider van een time-out project te Sint-Niklaas, die werkt vanuit het stadsbestuur
- Een stafmedewerker van het steunpunt algemeen welzijnswerk, vooral werkzaam op drie vlakken namelijk straathoekwerk Vlaanderen, reach-out en vermaatschappelijking van de samenleving

- Een beleidsmedewerker bij politie Sint-Niklaas, ook verantwoordelijk voor externe relaties die ook interne evaluator is voor de strategische veiligheidsplanning waardoor deze een goed zicht heeft op preventie in Sint-Niklaas

Helaas participeerde geen medewerker van de stad Sint-Niklaas die zicht heeft op welke klussen kunnen uitgevoerd worden door jongeren in het kader van het Crownies project. Er zijn diverse pogingen ondernomen om de betreffende dienst te contacteren, zonder resultaat. Desondanks is de focusgroep heterogeen genoeg om verschillende expert-meningen bij elkaar te hebben en een waardevolle inbreng te verzekeren. Er werd genoeg op voorhand afgesproken zodat alle agenda's op elkaar waren afgestemd.

Een focusgroep geeft een heel aantal voordelen ten opzichte van afzonderlijke individuele interviews. Er is gekozen om een groepsinterview te doen zodat er onmiddellijk interactie is en men samen tot zoveel mogelijk sterke en zwakke punten van het Crownies project kan komen. Hiernaast kan elk aangereikt punt van evaluatie onmiddellijk weerlegd worden. Het groepsgebeuren maakt deze vorm van evaluatie verrijkend. Leavy (2014) haalt enkele kansen aan van een goede focusgroep waardoor de techniek een meerwaarde biedt binnen deze masterproef. Hij zegt onder meer dat een groepsinterview de deelnemers toelaat om de interviewruimte over te nemen of zich eigen te maken. Hierdoor komt er meer diepgang in het interview en daalt de autoriteit van de interviewer. Hoe meer de deelnemers zich openstellen, hoe meer andere deelnemers geneigd zijn dit ook te doen en hoe meer openhartig het gesprek wordt. De omgeving simuleert ook meer een natuurlijke context dan bij een één-op-één gesprek, aangezien men in discussie gaat met gelijken en dit natuurlijker overkomt dan een onderzoeker die een aantal vragen stelt aan een deelnemer. Wanneer deelnemers zien dat de rest goed meewerkt en informatie deelt, zullen ze ook sneller geneigd zijn om dit voorbeeld te volgen en kan veel informatie verkregen worden in één groepsinterview, waarvoor anders veel verschillende individuele interviews nodig zijn die potentieel leiden tot veel overeenkomstige

antwoorden. De methode van focusgroepinterview is dus primair aangewezen in situaties waarin de groepsinteractie een meerwaarde heeft voor de onderzoeksresultaten (Plochg & Van Zwieten, 2007).

1.4. Interviews bij de doelgroep

Als vierde methodiek zijn korte vragenlijsten afgenomen bij jongeren tussen acht en vijftien jaar die naar school gaan in Sint-Niklaas. De leeftijdsgrens is zo vastgelegd omdat dit de doelgroep is van het Crownies project in Nederland en er werd bedoeld op dezelfde groep in Sint-Niklaas. Omdat deze leeftijdscategorie zeven jaar dekt, is het belangrijk om de vragen zo op te stellen dat ze op maat zijn van iedereen. De schriftelijke vragenlijst bestaat uit open vragen. Het vragenprotocol is terug te vinden in bijlage 2. Eerst krijgen de jongeren een mondelinge toelichting over het Crownies project zodat ze zich een beeld kunnen vormen om hierna gefundeerde antwoorden te kunnen formuleren op de vragen. Er werd contact opgenomen met een leerkracht secundair onderwijs die lesgeeft in twee scholen in Sint-Niklaas. Zij bevroeg al haar leerlingen. Dit waren er in het totaal 114 verdeeld over de studierichtingen Moderne Wetenschappen en Latijn.

Een essentiële kanttekening hierbij is dat het jongeren betreft die *schoolgaand* zijn te Sint-Niklaas. Dat impliceert niet dat al deze jongeren in Sint-Niklaas wonen en het beïnvloedt de antwoorden potentieel dus moet in rekening gebracht worden bij de interpretatie van de onderzoeksresultaten. Hiernaast zijn bij de uitvoering van de interviews enkel jongeren uit het secundair onderwijs bevroegd. De beoogde leeftijdscategorie van acht tot vijftien jaar werd dus niet helemaal gedekt. Er waren reeds meer dan voldoende respondenten die de vragen hadden beantwoord tussen dertien en zestien jaar. Het was niet haalbaar om hiernaast nog extra respondenten te zoeken. Wanneer men de Crownies methodiek effectief wil toepassen binnen de context van Sint-Niklaas, is het aangeraden om meer respondenten te zoeken van alle

leeftijden binnen de doelgroep om het beeld te vervolledigen. Dat is echter te uitgebreid in het kader van deze masterproef.

1.5. Qualiprev tool

Eerder ging het reeds over de Qualiprev tool. Dit instrument evalueert preventieve projecten om een eerste schifting te maken en te kijken hoe beloftevol deze zijn. Het is zeer interessant om het Crownies project door deze tool te laten evalueren om te zien hoe beloftevol deze tool het project vindt. Er kunnen namelijk sterke en zwakke kanten van het project naar boven komen die in voorgaande methodieken nog niet behandeld zijn. Ook bestaat de kans dat deze tool voorgaande bevindingen in vraag stelt, wat stof geeft tot discussie en verder onderzoek. Ten slotte zorgt de Qualiprev tool voor een kwantitatieve onderzoeksmethode om het Crownies project te evalueren. Alle andere methodieken zijn diepgaande, kwalitatieve onderzoeksmethoden dus de Qualiprev tool is een zinvolle complementaire methodiek. In het kader van de evaluatie van het Crownies project wordt gekeken welke score de tool geeft aan dit specifieke project. Later volgt aan de hand van deze analyse de evaluatie van de Qualiprev tool zelf, om de representativiteit te toetsen.

1.6. SWOT analyse

Na het raadplegen van alle bronnen en de uitvoering van alle onderzoeken, worden de resultaten geïntegreerd in een SWOT analyse om een overzichtelijk geheel te maken van het uitgevoerde onderzoek. Een SWOT analyse is een methode om sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen van een project te evalueren. Een dergelijke analyse bekijkt zowel interne als externe factoren die gunstig of ongunstig zijn voor de verwezenlijking van de doelstellingen van het betreffende project. (Vlaanderen, z.d.)

De sterktes (strengths) in een SWOT analyse zijn de sterke punten van een project die bijdragen tot het realiseren van de beoogde doelstellingen. De zwaktes (weaknesses) zijn de zwakke punten van een project die een negatief effect kunnen hebben bij het realiseren van de beoogde doelstellingen. Bij het formuleren van de sterke en zwakke punten is het vooral van belang om deze vanuit een intern perspectief te bekijken. Men moet altijd objectief en realistisch blijven. Kansen (opportunities) zijn de mogelijkheden die zich voordoen voor een project, factoren waarmee een organisatie te maken krijgt en die mogelijkheden in zich dragen om tot een betere performantie te komen. Bedreigingen (threats) ten slotte zijn mogelijke blokkades die het project of de organisatie negatief kunnen beïnvloeden, factoren die bedreigend kunnen zijn voor het voortbestaan. Kansen en bedreigingen hebben meer betrekking tot externe elementen. (Vlaanderen, z.d.; Vermeulen, 2005)

Het grote voordeel van een SWOT analyse is dat het overzichtelijk, laagdrempelig en algemeen toepasbaar is. Het is een eenvoudige, schematische voorstelling van informatie over complexe materie. Toch houdt het SWOT model ook gevaren in. Men dreigt te vervallen in een oppervlakkige oefening zonder conclusies of aanbevelingen uit te werken. Er wordt enkel een opsomming gemaakt zonder te kijken naar causale verbanden of oorzaken van deze elementen (Coman & Ronen, 2009). Hiernaast is het heel moeilijk om een SWOT analyse helemaal objectief te houden (Vermeulen, 2005). Er zit geen rangorde in de verschillende elementen, waardoor niet duidelijk is wat zwaarder doorweegt of meer prioritair is (Coman & Ronen, 2009). Ondanks het feit dat er vier afgeijnde categorieën zijn in een SWOT analyse is het soms niet direct duidelijk waar een kenmerk best staat. Overlap tussen bijvoorbeeld sterktes en kansen of tussen zwaktes en bedreigingen is geen uitzondering (Vermeulen, 2005). Door kwalitatief onderzoek te verrichten werkt men meer frequent met meningen en niet met objectieve feiten. Dat maakt het geheel minder objectief (Pickton & Wright, 1998). Hieraan komt deze masterproef tegemoet door met bronnen- en methodentriangulatie te werken. Een

laatste bedreiging schuilt in het feit dat er geen gestandaardiseerde methodologie wordt geopperd om sterktes en zwaktes te identificeren. Elke onderzoeker heeft zijn eigen manier om een SWOT analyse op te stellen en te ontwikkelen, wat het geheel onvoorspelbaar en minder betrouwbaar maakt (Coman & Ronen, 2009). Een gebrek aan systematiek leidt tenslotte snel tot onvolledigheid en men beschikt over geen enkel middel om na te gaan of alle relevante punten behandeld werden (Vermeulen, 2005). Zolang er echter transparantie is en men kan aantonen hoe en waarom men tot de SWOT analyse gekomen is, is deze bedreiging beperkt.

2. Evaluatie van de Qualiprev tool

De evaluatie van de Qualiprev tool gebeurt eveneens op een diepgaande manier in plaats van in de breedte. Het Crownies project evalueert de Qualiprev tool door onderdeel per onderdeel na te gaan of de tool een representatief resultaat oplevert en of hij voldoende meet wat hij beoogt te meten. De score die uit de tool voortvloeit wordt naast de bevindingen gelegd van het gevoerde kwalitatief onderzoek naar het Crownies project om te zien of dit in de zelfde lijn ligt. Hieruit zal blijken of de Qualiprev tool al dan niet representatief is. Deze confrontatie levert een SWOT analyse van de Qualiprev tool op. De evaluatie omvat slechts één toepassing van de Qualiprev tool en kan dus niet veralgemeend worden naar alle preventieve projecten toe. De externe validiteit is met andere woorden ook bij deze evaluatie beperkt aangezien het om een momentopname gaat.

HOOFDSTUK 3: ONDERZOEKSRESULTATEN EVALUATIE CROWNIES PROJECT

1. Literatuurstudie

Tijdens de literatuurstudie werd al snel een nadeel van Crownies zichtbaar. Er was namelijk niet onmiddellijk een document beschikbaar dat een theoretische basis biedt voor het project. Omdat deze basis cruciaal is om causaliteit te kunnen aantonen werd het Crownies project in hoofdstuk 1 ingepast in de situationele actietheorie (SAT) van Wikström. Dat gebeurde door de onderzoeker zelf. Hieruit bleek welke mechanismen in het Crownies project een theoretische onderbouwing hebben en of die al dan niet strookt met de praktijk. Zonder theoretisch kader zou het Crownies project natte vingerwerk zijn en zou de geloofwaardigheid grondig afnemen. Hieronder volgt een selectie van de belangrijkste bevindingen uit wetenschappelijke literatuur, reeds uitgediept in hoofdstuk 1. Het gaat enkel over de elementen die relevant zijn voor de SWOT analyse.

Dat het Crownies project vooral sociaal preventief werkt, betekent dat het vooral inspeelt op indirecte mechanismen. Dat is veel moeilijker aan te tonen en biedt weinig garanties bij implementatie in een andere context. Voorspellingen naar de toekomst toe zijn bijgevolg nooit absoluut.

Er bestaan veel linken tussen de werking van het Crownies project en de SAT. Dat is op zich een sterkte van het project, namelijk dat er voldoende theorie bestaat die de werking staft ondanks het feit dat deze niet uitgebreid gedocumenteerd staat in de visie van het project. De SAT bevat duidelijke elementen die terugkomen in de Crownies methodiek. De georganiseerde activiteiten bieden jongeren pro-sociale handelingsalternatieven aan. Bovendien verwerven de jongeren op een legale manier beloningen. Ook draagt Crownies bij tot een nette buurt en meer sociale hygiëne. Dat reduceert de kans op criminaliteit. Informele sociale controle is aanwezig

wanneer activiteiten doorgaan, wat de exposure doet afnemen. Tijdens de activiteiten kunnen de begeleiders een pedagogische rol aannemen wanneer er een band bestaat tussen hen en de jongeren die meewerken.

Doordat jongeren Crownies activiteiten uitvoeren, houden ze zich zinvol bezig en hangen ze niet rond op straat, aangezien verveling tot een verhoogde kans op criminele acties leidt (Barry, 2006). Het Belgisch onderzoek van Melis (1996) wijst uit dat wanneer er weinig te beleven valt in een buurt jongeren gaan rondhangen op straat. Ook versterken sociale banden en beperkt jongeren van op jonge leeftijd laten deelnemen aan de activiteiten het lifestyle risk.

De SAT maakt een onderscheid in de vereiste preventie, afhankelijk van het individu waarmee men te maken heeft. Zo bekijkt de SAT bij de groep potentiële daders of ze criminaliteit als een handelingsalternatief beschouwen. Indien dat het geval is, wordt een extra onderscheid gemaakt tussen individuen die criminaliteit overwegen en anderen waarvoor criminele gedragingen een gewoonte zijn. De personen die overgaan tot crimineel gedrag hebben door dit onderscheid nood aan een ander soort preventie: situationele of sociale. De Crownies methodiek bevat elementen van beide vormen van preventie, zoals hierboven reeds werd gestaafd. Toch is de doelgroep voor Crownies zeer ruim en niet beperkt tot potentiële daders. Dat heeft zijn voor- en nadelen. Niemand wordt uitgesloten maar tegelijkertijd spoort men de doelgroep die het meest preventief werk nodig heeft, niet extra aan. Het Crownies project gaat niet actief op zoek naar een selecte groep die criminaliteit als handelingsalternatief ziet en dit doet uit gewoonte. Het project doet met andere woorden niet aan preventie op maat, maar aan algemene preventie.

Naast de SAT kwam in hoofdstuk 1 ook de theorie rond collective efficacy naar voren. Die theorie belichaamt alles waar het Crownies project voor staat. Collective efficacy draait om sociale cohesie in een buurt, om sociaal vertrouwen, om informele sociale controle, sociale hygiëne etc. Crownies tracht de buurt zo sociaal doeltreffend mogelijk te maken omdat bewezen

is dat dit leidt tot een afname van delinquent gedrag. Er bestaat dus wel degelijk de nodige wetenschappelijke theoretische basis om te veronderstellen dat het Crownies project mechanismen hanteert die preventief kunnen werken tegen criminaliteit.

Het Crownies project heeft ook enkele minpunten. Zo is er geen (openbaar toegankelijke) nulmeting waardoor een eindmeting onmogelijk is. Elke evaluatie die plaatsvindt, is tussentijds. Hiernaast wil de Crownies methodiek uitbreiden wat het extra moeilijk maakt om deze te evalueren.

Het EUCPN heeft een tabel ontwikkeld met evaluatieve vragen (EUCPN, 2013). Die beantwoorden maakt duidelijk of het Crownies project al dan niet een effect heeft op de deelnemers. In dit proces komen voor- en nadelen van het Crownies project naar boven die bruikbaar zijn voor de SWOT analyse in de conclusie van dit hoofdstuk. Tabel 1 formuleert een antwoord geformuleerd op deze evaluatieve vragen.

ACTIVITY	DESCRIPTION
<p><u>NEED:</u> what problem does the programme try to address?</p>	<p>Het Crownies project tracht de collective efficacy in een wijk te verhogen waardoor de sociale bindingen versterken en de kans op criminaliteit afneemt. Het aangekaarte probleem is vooral het gebrek aan sociale cohesie en sociale controle, dat tot criminaliteit leidt.</p>
<p><u>TARGETS:</u> which groups/organisations need to change or take action to ensure progress on the problem?</p>	<p>De doelgroep van het Crownies project zijn jongeren uit een bepaalde wijk tussen 8 en 15 jaar. Verder stelt Crownies geen vereisten. De doelgroep is zo bepaald omdat deze</p>

	<p>jongeren te jong zijn om een betaalde bijverdienste te hebben en omdat wetenschappelijk is aangetoond dat men beter vroeg dan laat begint met criminaliteitspreventie.</p>
<p><u>OUTCOMES</u>: how and in what way do these targets need to change? What action do they need to take?</p>	<p>De sociale bindingen worden versterkt in de buurt, de collective efficacy moet verbeteren. Hierdoor zijn jongeren minder geneigd criminaliteit als handelingsalternatief te zien. Wanneer de buurt hiernaast properder wordt, neemt de kans op criminaliteit aanzienlijk af. Door actief bij te dragen aan de sociale hygiëne in een buurt zullen jongeren leren een pro-sociale levensstijl aan te nemen waarbij regelovertreding niet voorkomt.</p>
<p><u>ACTIVITIES</u>: what will the programme do to move these target groups to change/take action?</p>	<p>De georganiseerde activiteiten houden de buurt net en zorgen dat er verbinding komt tussen de deelnemers en de bewoners uit de betreffende wijk. Hierdoor stijgt de collective efficacy, krijgen de jongeren pro-sociale handelingsalternatieven en neemt de criminele geneigdheid af.</p>
<p><u>OUTPUTS</u>: what tangible products will be produced by the programme's activities?</p>	<p>Er zijn geen tastbare eindproducten. Jongeren leren zich zinvol bezig te houden, de banden tussen buurtbewoners versterken en de</p>

	informele sociale controle stijgt. Doordat er meer sociaal kapitaal aanwezig is, verlaagt de kans op criminaliteit.
<u>RESOURCE/INPUTS</u> : what is needed from larger environment in order for activities to be mounted successfully?	Er moeten klussen aangeboden worden, jongeren moeten de kans krijgen om hieraan deel te nemen, er moet begeleiding zijn tijdens de activiteiten zodat ook pedagogisch kan gewerkt worden en zodat er controle voorzien is, de maatschappij moet meewerken door beloningen te voorzien die jongeren kunnen verdienen, er moet budget vrijgemaakt worden om het project staande te houden.
<u>RELATIONSHIP ACTIVITIES</u> – <u>OUTCOMES</u> : which activities are being implemented to produce progress on which outcomes?	Aanbod van activiteiten die de buurt properder maken en zorgen voor meer samenhang. Wanneer jongeren zelf zorg leren dragen voor hun buurt zullen ze minder geneigd zijn om deze te vernielen. Wanneer banden ontstaan met de buurt zal men zich hierover verantwoordelijk voelen en zal de potentiële criminele geneigdheid dalen.
<u>STAGE OF DEVELOPMENT</u> : programme just getting started, in implementation stage or underway for quite some time?	Crownies bestaat al geruime tijd (gestart in 2008) en zit dus niet meer in de proeffase. Het is een project dat niet onmiddellijk de intentie heeft om op te houden. De methodiek

	wil uitbreiden om een groter doelpubliek te kunnen aanspreken.
<u>CONTEXT:</u> what factor/trends in larger environment may influence programme success or failure?	Veel hangt af van de buurt en hoe die het project onthaalt. Hiernaast zijn beleidssteun en subsidies cruciaal, anders heeft het project geen overlevingskansen. Er zijn voldoende medewerkers en vrijwilligers vereist met een blijvend engagement om het project te doen slagen alsook gemotiveerde jongeren die deelnemen aan de activiteiten. Wanneer er geen deelnemers zijn, is het project een maat voor niets.

Tabel 1: antwoorden op de evaluatieve vragen in het stramien van EUCPN

Er bestaan dus daadwerkelijk linken naar wetenschappelijke theorieën. Dat impliceert dat het Crownies project een beredeneerde methodiek is, maar dat moet beter gecommuniceerd worden naar de buitenwereld toe om het project geloofwaardiger te maken.

2. Diepte-interview met een Crownies-medewerker

Bijlage 1 omvat het telefonisch interview met de coördinator van het Crownies project. In het kader van de SWOT analyse rond het project en de methodiek worden hierna de belangrijkste en meest relevante elementen aangehaald.

Het Crownies project is ontstaan vanuit de vaststelling dat veel jongeren criminaliteit plegen uit verveling of door groepsdruk. Door jongeren klussen te laten uitvoeren in hun eigen wijk, verbeterde het beeld dat de buurtbewoners hadden van hen dus het was een win – win situatie. Het Crownies project heeft subsidies gekregen van de gemeente Den Haag mede doordat het

project een zeer groot bereik heeft en een enorm netwerk van betrokken partners. Het sluit naadloos aan op de visie en het beleid van de gemeente Den Haag dat enorm bezig is met het activeren van jongeren en het versterken van sociale bindingen. Er is dus een groot beleidsmatig draagvlak waaruit Crownies steun krijgt.

Een groot potentieel dat schuilt in Crownies is dat jongeren die voorheen de weg naar jeugdwerk niet vonden via het laagdrempelige Crownies project toch een opstap vinden richting jeugd- en welzijnswerk. Hiernaast is het spaarelement belangrijk. Jongeren vanaf acht jaar kunnen zich inschrijven voor Crownies activiteiten. Er wordt langs deze weg aan vroegpreventie gedaan en hiernaast kunnen de jongeren iets verdienen ondanks het feit dat ze nog niet mogen werken in het legale arbeidscircuit. Begeleiding door een jongerenwerker is altijd voorzien. De huidige trend is dat jongeren van iets oudere leeftijd met een verstandelijke beperking ook deelnemen aan de Crownies activiteiten. Dat zal in de toekomst verder uitbouwen en ook werkzoekende volwassenen worden betrokken in de methodiek. Een andere opportunititeit die het Crownies project omvat, is het uitschrijven van certificaten voor jongeren die een bepaalde tijd actief hebben meegewerkt met de uitgevoerde activiteiten. Dit certificaat zou een bewijs zijn van hun bijdrage in het vrijwilligerswerk wat jongeren meer kansen kan bieden op de arbeidsmarkt.

Crownies voorziet in een 'buurtschouw'. Hierbij gaan jongeren zelf op stap in hun wijk en maken ze een lijst van zaken die voor verbetering vatbaar zijn. Ook bevragen ze buurtbewoners rond hun bevindingen. Jongeren krijgen zo inbreng in de georganiseerde activiteiten. Doordat ze zelf verantwoordelijkheden krijgen, zullen ze zich meer verbonden voelen met hun wijk en nog minder geneigd zijn hier regelovertredend gedrag te plegen. Wanneer buurtbewoners de jongeren bezig zien bij het uitvoeren van een Crownies activiteit krijgen de jongeren hiervoor complimenten. Het wederzijds beeld verbetert en men krijgt meer appreciatie voor elkaar. Het Crownies project stimuleert buurtparticipatie enorm.

Een doelstelling van Crownies is onder andere het aanpakken van de hoekjes waar hangjongeren samentroepen. Op deze manier wordt de buurt mooier en is ze minder aantrekkelijk voor hangjongeren wat bijdraagt tot de preventie van jeugdcriminaliteit. Een andere doelstelling is het ombuigen van groepsdruk naar iets positiefs, want de doelgroep is nog jong en bijgevolg zeer beïnvloedbaar en kwetsbaar. Crownies is vaak een eerste opstap om een verdere carrière in het jeugd- en vrijwilligerswerk te beginnen.

De theoretische onderbouwing van het Crownies project is eerder beperkt. Toen het project in de voorbereidingsfase zat, in 2006, maakte een socioloog een plan van aanpak waarin enkele theorieën verwerkt zaten. Dat plan vertrok vanuit een sociaal maatschappelijk uitgangspunt en de gebruikte theorieën handelden vooral over straffen en belonen en het effect van het betrekken van jongeren bij hun wijk. Sindsdien is deze theoretische basis niet meer aangepast. Het begrip collective efficacy bijvoorbeeld is niet gekend en niet geïncorporeerd in de visie van het Crownies project, ondanks het feit dat Crownies hier volledig over gaat. De focus ligt op verbinding maar veel theoretische ondersteuning is niet beschikbaar binnen de visie van Crownies.

Sinds de economische crisis zit het project in de lift en de activiteiten zijn steeds meer maatschappelijk en sociaal gericht in plaats van praktisch. Men spreekt meer en meer over Haagse krachtwijken, om emancipatie en empowerment vooraan te zetten en de buurtbewoner mede-eigenaar te maken van zowel hun vraag als het antwoord erop. Waar het Crownies project in het begin eerder top-down was is de structuur nu steeds meer bottom-up. Dat is een sterk punt van het project.

Als sterkste punten van het Crownies project schoof de coördinator volgende elementen naar voor: kinderen kunnen kennismaken met vrijwilligerswerk, kinderen worden zich bewust van hun eigen positief gedrag, kinderen en buurtbewoners worden met elkaar verbonden, kinderen

leren sparen. De nadruk ligt op het verbindend karakter. Ook heeft de methodiek veel potentieel en is doorontwikkeling naar andere contexten of doelgroepen toe mogelijk.

Hiernaast werd ook de vraag gesteld wat de coördinator ziet als zwakke punten van het project. Dit antwoord was zeer duidelijk. Het netwerk moet altijd gemotiveerd worden, men moet continu mobiliseren en enthousiasmeren, sturen en corrigeren. Ook de website vraagt veel onderhoud, wat energie en inzet vergt. Hiernaast kunnen jongeren zich tot nu toe enkel inschrijven voor Crownies activiteiten via de website, er is geen alternatief. Dat impliceert dat jongeren die geen toegang hebben tot het internet zich niet kunnen inschrijven en bijgevolg uit de boot vallen. De reden voor dit euvel is dat men verantwoording moet afleggen en cijfers moeten kunnen voorleggen aan de gemeente Den Haag in het kader van de verkregen subsidies. Dat kan enkel door objectieve data, waaronder de registraties op de website en statistieken die hieruit volgen.

Vroeger bood het Crownies project als beloning ook cash geld aan, maar dit ging te snel en men had totaal geen zicht op wat er met het geld gebeurde. Hierdoor is dit systeem veranderd en worden de jongeren nu gestuurd in de beloningen. Ongeveer 70% zijn belevingsactiviteiten en de overige 30% zijn materiële beloningen. Hiernaast is groepssparen mogelijk om bijvoorbeeld een jongerengroepering te laten sparen voor een gezamenlijke activiteit. Dit zijn allemaal zaken die bijdragen tot het leren sparen van jongeren en hen iets laten verdienen zonder totaal gefocust te zijn op cash geld of materiële zaken.

Wat de coördinator kan aanraden aan iedereen die een gelijkaardig project op poten wil zetten, is om een voorbereidende fase van drie jaar te voorzien. In die tijd moet een solide beleidsmatig draagvlak ontstaan, er moeten financiële middelen voorzien worden – onder de vorm van subsidies vooral – en er moeten voldoende gemotiveerde partners zijn. Een solide basis is van

primordiaal belang. Het Crownies project heeft deze basis gekregen vanuit de gemeente Den Haag die absoluut gelooft in het project en de methodiek en er financiële middelen voor uitrekt. Aangezien deze masterproef handelt rond evaluatie van de Crownies methodiek werd ook dit bevraagd bij de coördinator. Welke evaluaties zijn er, op welke manier worden deze uitgevoerd en met welke frequentie? Eenmaal per kwartaal wordt een marap opgesteld, een management rapport dat is gekoppeld aan de subsidie die Crownies krijgt. Het rapport gaat naar het gemeentebestuur van Den Haag en naar de opdrachtgevers van de activiteiten. Dat is belangrijk voor de aantoonbaarheid. Wanneer iets verandert, wordt een analyse uitgevoerd om eventueel bij te sturen. Hiernaast is er een jaarlijkse evaluatie voor de gemeente Den Haag die zuiver gaat over cijfers, tendensen, nieuwe partners enzovoort. Alle evaluaties en management rapporten zijn niet publiek, enkel de gemeente Den Haag gebruikt ze. Dat is een grote beperking binnen deze masterproef aangezien er zo geen zicht mogelijk is op welk soort evaluaties reeds beschikbaar zijn en wat hieruit voortkomt qua sterke en zwakke punten van het project. Alles is m.a.w. gebaseerd op eigen verkregen materiaal. Op de vraag wie de evaluaties uitvoert, is het antwoord dat de coördinator zelf dit doet. Er is geen extern, belangeloos persoon betrokken bij deze evaluatie. Tot op heden bevraagt men geen jongeren die deelnemen aan Crownies activiteiten met het oog op evaluatie van het project. Op de nieuwe website die in ontwikkeling is, zijn polls mogelijk om te peilen naar de tevredenheid van de doelgroep.

In 2016 vond eenmalig een evaluatie plaats van het Crownies project door een externe organisatie, JSO Nederland (Expertisecentrum voor Jeugd, Samenleving en Opvoeding). Uit dit onderzoek is gebleken dat de methodiek effectief werkt. Het rapport waarin dit staat mag niet ingekeken worden dus ook hier manifesteert de lacune wat betreft bewijsstukken van evaluatie zich. Een aanbeveling die naar voor kwam in deze evaluatie was dat de begeleiders tijdens de Crownies klussen zich meer bewust moeten zijn van de waarde van vrijwilligerswerk. De focus moet meer liggen op het proces, men heeft zo veel in handen om didactisch en

pedagogisch met de jongeren bezig te zijn in plaats van enkel de praktische klus te begeleiden in functie van te verdienen beloningen.

De Crownies methodiek is enorm verweven in het beleid van de gemeente Den Haag. Wanneer kleinere projecten willen opstarten, moeten ze altijd contact opnemen met Crownies om samen te werken. Verbinding staat hier eveneens centraal. Men verwacht samenwerking met Crownies omdat hun netwerk het grootst is. Elk project heeft uiteraard zijn afzonderlijke thema's en kernpunten maar de intentie blijft dat alles gelinkt wordt.

3. Focusgroep

In het methodologisch luik werd reeds geduid dat er een focusgroep werd gehouden en welke personen hierin deelnamen. De groepsdiscussie wordt niet uitgetypt wegens praktische en ecologische overwegingen. De belangrijkste zaken uit dit gesprek worden hierna overlopen, eventueel aan de hand van letterlijk overgenomen quotes, om te zoeken naar elementen die zinvol zijn voor de SWOT analyse van het Crownies project.

Na het overlopen van alle aanwezigen en een korte voorstelling van het opzet van de masterproef, het Crownies project en specifiek deze focusgroep wordt aan elke deelnemer kort een eerste indruk gevraagd van Crownies zodat onmiddellijk duidelijk wordt hoe deskundigen in de sector het project in het algemeen onthalen. Volgende indrukken kwamen naar voor:

- *“Positief, het werkt heel belonend, ik kan onmiddellijk aan een doelgroep denken die enthousiast zal willen meewerken aan dit concept omdat het belonend werkt. Ik heb toch ook enkele bedenkingen, maar die zullen later wel aan bod komen.”*
- *“Het doet mij denken aan Lets in Sint-Niklaas, ook een soort ‘ruilhandel’ maar dan met alle leeftijden. Ik vind het op zich wel een mooi initiatief.”*

- *“Het is zeker positief, maar het roept bij mij wel direct enkele vragen op: vanwaar de beperking in leeftijd, vanwaar komt de financiering en is deze beperkt of eindeloos, welke doelgroep gaat zich hier SPONTAAN op inschrijven en is dit de doelgroep die beoogd wordt met het project, wie kan klussen plaatsen...? Ik vind het vooral heel positief dat de beloning ook kan weggeschonken worden aan het goede doel, dat het niet puur ‘om geld of materie’ te doen is.”*
- *“Als deze klussen enkel in openbare ruimtes doorgaan, lijkt de verbinding met buurtbewoners me nog altijd niet optimaal benut. Dit gaat veel beter tot zijn recht komen wanneer bij de mensen thuis wordt gegaan om daar klusjes uit te voeren bijvoorbeeld, dan is men pas volledig bezig met verbinden. Dit leidt tot persoonlijker contact en dat lijkt me zeker een sterkte waaruit de jongeren het meeste voldoening uit halen, complimenten krijgen persoonlijk van individuen.”*
- *“Ik stel mij veel vragen bij de doelgroep: hoeveel jongeren worden hiermee effectief bereikt en willen dit doen? Hoe is het systeem ingebed in het beleid? Hoe meer ik er over nadenk, hoe meer het me doet lijken op een besparingsactie van de gemeente uit om te kunnen besparen op gemeentepersoneel en dat zou ik een heel kwalijke evolutie vinden die we in Vlaanderen ook overal zien komen. Er zitten anderzijds sowieso ook heel mooie dingen in en het kadert volledig in de vermaatschappelijking.”*
- *“Het valt me op dat de laatste jaren jongeren steeds minder en minder doen ‘gratis en voor niets’. Ze zijn gewend om altijd voor alles geld te krijgen. Ik vind de keuze voor de leeftijdscategorie zeer bizar. Het heeft wel voordelen: als je kinderen uit je eigen wijk leert kennen hierdoor, is dat plezant. Het kan dus zeker leuk zijn voor het sociaal weefsel van een wijk, wat leidt tot een beter klimaat en minder criminaliteit in een wijk.”*
- *“Ik stel me onmiddellijk de vraag wat de echte doelstelling is die hier achter zit? Gaat het puur om besparingen en daarom ‘goedkope werkkrachten’ of niet?”*

- *“Voor jongeren die binnen de bijzondere jeugdzorg zitten, is dit wel een goede manier om terug binnen de maatschappij te komen. Jongeren in de bijzondere jeugdzorg zijn enorm gefocust op materiële zaken en hebben ook sowieso al heel weinig geld. Het is voor jongeren die willen vooruit geraken wel een manier om een aantal zaken te bemachtigen.”*
- *“Naar vrijetijdsinvulling toe is dit zeker een goed initiatief. Vooral jongeren die maatschappelijk kwetsbaar zijn, hebben hier veel moeite mee en hebben een kleiner netwerk. Crownies kan hier zeker een hulp in zijn.”*
- *“Als een context wordt gecreëerd die jongeren aanstaat, dan zullen ze wel komen en hun best doen om te helpen. Zeker als dit in groepsverband is. Dit was vroeger zo en ik zie hier geen verandering in. Vrijwilligheid blijft bestaan, ook bij de jeugd.”*

Hierin schuilen onmiddellijk een aantal sterke en zwakke punten van het project. De belangrijkste sterktes zijn dat het belonend werkt, dat de beloning ook kan weggeschonken worden aan het goede doel dus dat het niet enkel om materiële beloningen draait, dat jongeren elkaar leren kennen en dat dit het sociaal weefsel in een wijk ten goede komt wat kan leiden tot minder criminaliteit, dat het een goede manier is voor maatschappelijk kwetsbare jongeren zoals er zijn in de bijzondere jeugdzorg om terug aansluiting te vinden binnen de reguliere maatschappij en om zaken te bemachtigen die ze anders niet zouden hebben, dat het een positief effect kan hebben op het netwerk van jongeren en hun vrijetijdsinvulling en dat er zeker potentieel in zit indien een context wordt gecreëerd die jongeren aanstaat. Hiertegenover staan een aantal zwaktes: de beperking in leeftijd van de doelgroep, de bedenking welke jongeren hier spontaan op zullen inschrijven en hieruit volgend of de doelgroep wordt bereikt die het eigenlijk het meeste nodig heeft, het feit dat de verbinding met buurtbewoners nog sterker kan door activiteiten uit te voeren bij bewoners thuis in plaats van in openbare ruimtes omdat er zo meer persoonlijk contact is wat leidt tot meer verbinding en ten slotte de bedenking dat het zou

kunnen overkomen als een besparingsactie van de overheid om goedkope werkkrachten de buurt te laten opknappen.

Na de eerste bedenkingen wordt op een aantal zaken dieper ingegaan. De eerste vraag was wat men als belangrijkste sterke punten en voordelen ervaart van het Crownies project. De eerste aangehaalde sterkte is het verbindende element. Jongeren leren elkaar kennen in de buurt. Daarna volgt dat jongeren zich nuttig kunnen bezighouden in plaats van rond te hangen op straat. Een vrijetijdsinvulling is zeer belangrijk en dit project activeert jongeren op een legale manier. Het doorbreekt de sleur van thuis een hele avond zitten gamen. Er is veel verveling onder jongeren en Crownies poogt daar iets aan te doen. Het project kan ook vooroordelen wegnemen bij de bevolking die deze jongeren bezig ziet. De aangeboden beloningen kunnen evenzeer een sterkte als een zwakte zijn. Het kan een kracht zijn om bepaalde jongeren over de streep te krijgen om mee te werken, maar niet iedereen gaat hierdoor gemotiveerd geraken. Een ander voordeel is dat het afgelijnd is per buurt. Sommige buurten zijn sociaal meer achtergesteld dan andere en bij vermenging van deze verschillende buurten zou het gewenste effect mogelijk tenietgaan. Als de activiteiten daarentegen zeer wijkgericht zijn, kan aan verbinding gewerkt worden. Het project biedt jongeren een netwerk aan waarop ze kunnen terugvallen als ze problemen hebben en kan hen wegwijs maken in de stad en stedelijke structuren. Een laatste besproken sterkte is dat jongeren kunnen starten vanaf acht jaar. Er ontstaat al iets op een leeftijd waarop jongeren er nog vatbaar voor zijn. Het is veel moeilijker om tijdens de puberteit iets te proberen installeren dat ervoor nog niet gekend is.

Na deze voordelen komen bedenkingen ter sprake. Hoe loopt het project in Nederland, hoe wordt het daar geëvalueerd, welke types jongeren worden vooral bereikt, uit welke maatschappelijke kring komen deze...? Helaas bestaan hier weinig antwoorden op aangezien evaluatieve rapporten niet gepubliceerd zijn en er dus zeer weinig informatie gekend is. Men speculeert dat het lijkt op een stichting die een commercieel product heeft uitgewerkt onder de

naam Crownies waarmee ze geld willen verdienen. Volgende uitspraak weerlegt dit onmiddellijk: *“De economische meerwaarde van het werk dat de jongeren verrichten zal niet extreem hoog zijn, ze kunnen niet bereiken wat bijvoorbeeld een groendienst kan bereiken binnen een stad”*. Gezien men steeds meer bedenkingen begint te uiten, volgt een nieuwe vraag namelijk wat de deskundigen de zwakke punten en valkuilen vinden van het Crownies project zoals het nu werkzaam is in Den Haag.

In feite is het contradictorisch: het project zegt dat het jongeren toeleidt naar vrijwilligerswerk maar tegelijk leren ze hen al vanaf de leeftijd van acht jaar dat als je klusjes doet, je hier iets voor in de plaats krijgt. Hierop reageert iemand: *“Maar het is geen cash geld, het is meer een immateriële beloning. Dat blijft in mijn ogen toch anders dan een betaald engagement. Vergelijk het met bloed geven: om de zoveel beurten krijg je een gratis cinema ticket. Daarmee ga je toch geen verkeerde gewoonte aankweken?”*. De optie om de beloning weg te schenken aan het goede doel ziet men als iets zeer positiefs. De beloning kan juist een drempelverlagende factor zijn om toch mee te doen, waar jongeren anders remmingen ervaren. Dit effect zou verdwijnen moest Crownies te groot worden omdat het dan geen puur lokaal buurtinitiatief meer is. Een andere bedreiging is dat de locatie van het project zeer belangrijk is. Als het ergens gelegen is of verbonden is aan een organisatie met een negatief imago gaat dit mensen afschrikken. Het moet een aantrekkelijke, hippe uitstraling hebben. Bepaalde doelgroepen zullen de weg naar het project moeten leren kennen. De maatschappelijk meest kwetsbaren hebben heel veel wantrouwen en zijn zeer kritisch en sceptisch. Ze zitten in hun eigen wereld waarin ze vrienden blindelings vertrouwen maar daarbuiten niemand. Deze groep gemotiveerd krijgen, is geen sinecure. Vervolgens komen nog een aantal valkuilen ter sprake: de begeleiders moeten de gemeenschap door en door kennen, moeten kennis hebben en zeer verbindend kunnen werken; openheid, communicatie en transparantie zijn vereist en dit is momenteel niet van toepassing aangezien evaluaties niet gepubliceerd worden en bijvoorbeeld op de website

geen namen vermeld staan van verantwoordelijken; wat met jongeren die geen permanente toegang hebben tot het internet?

Een volgende aspect is de doelgroep van Crownies. De eerste bedenking bij de leeftijdscategorie is als volgt: *“Is de leeftijd van acht jaar niet wat choquerend om al klussen te gaan doen in plaats van gewoon te spelen?”* Dit wordt snel weerlegd. Acht jaar is een leeftijd waarbij kinderen nog weinig verantwoordelijkheden hebben. Wanneer ze deze dan toch krijgen, genieten ze hier vaak van. Van zodra het ‘moetens’ is, haken ze af en zijn ze minder gemotiveerd. De vraag is eerder of alle klussen geschikt zijn voor kinderen vanaf acht jaar? Misschien moet er een onderverdeling zijn tussen klussen voor de jongsten en klussen voor de ouderen. De vraag rijst: *“Waarom is het project beperkt tot de jeugd? Het lijkt nu alsof de jeugd het verpest heeft en dit weer moet goedmaken door te klussen, terwijl dat helemaal niet het geval is. Bejaarden bijvoorbeeld kunnen toch ook hun steentje bijdragen? De doelgroep mag zeker uitgebreid worden wat mij betreft.”*

Hoe gaat de buitenwereld kijken naar een achtjarige die bijvoorbeeld papier opruimt op straat? Gaat de eerste reflex niet zijn: ‘oei, dat is zeker een sanctie’? De buurt goed inlichten dat het een vrijwillig project is en wat de doelstelling precies is, countert dit. Een andere bedenking volgt: *“zal elke ouder van een achtjarige bereid zijn om zijn kind af te staan aan een project? Alhoewel, het is echt wel wijkgebonden dus eigenlijk zie je hen altijd bezig in de buurt, OK, dan kan je wel gerust zijn.”* Een laatste aangehaalde zaak is dat maatschappelijk kwetsbare jongeren vaak erg materialistisch denken omdat ze niet veel hebben. Op school zien ze anderen die altijd de nieuwste gadgets hebben. Crownies kan een methode zijn om ook aan deze snufjes te geraken.

De deelnemers moeten vervolgens nadenken over hoe zij dit project zouden evalueren. *“Evaluatie moet veel breder zijn dan enkel de cijfers die uit te website voortkomen. Er moet*

naar de doelgroep zelf gekeken worden: hoe evalueren zij het project?” Iedereen is het er over eens dat evaluatie zowel kwalitatief als kwantitatief moet gebeuren en dat alle betrokkenen moeten bevroegd worden. Evaluatie enkel op basis van grafieken is te eng. *“Als het gaat over verbinding, moet een netwerkonderzoek gebeuren binnen een wijk om te zien of het iets opbrengt.”* Cijfers zijn uiteraard noodzakelijk maar belevingen uit de buurt zelf moeten die aanvullen. Veel hangt af van hoe betrokken de persoon is die evalueert.

Aangezien een nette buurt impact heeft op de criminaliteit kan ook gekeken worden naar criminaliteitscijfers, beschadigingen van onroerend goed, vandalisme, graffiti..., objectief vaststelbare zaken. Jongeren zijn de draaischijf van het project dus die moeten hoe dan ook bevroegd worden. Hiernaast moeten de mensen op straat zeggenschap hebben over hun indrukken, of ze evoluties zien, of ze weten wat er gaande is, of dit naar hen gecommuniceerd wordt... Pas als buurtbewoners een kader hebben, kan een positiever beeld ontstaan.

De focusgroep sluit af met volgende vraag: *“Welke zaken zouden jullie aanpassen naar een andere context toe? Zou het project volgens jullie werken in Sint-Niklaas en waarom wel/niet?”*. Aangezien Sint-Niklaas al veel mogelijkheden kent voor jongeren is het maar de vraag of hier nog plaats voor is. Als het start vanuit een wijkwerking en toegankelijk wordt voor niet enkel jongeren maar een breed publiek, ziet men er zeker mooie dingen in. Het project zal staan of vallen met één à twee personen die een goede binding hebben met de mensen uit een wijk. Deze personen zullen hiervoor tijd moeten maken en mensen motiveren om mee te werken. *“Het zal niet evident zijn want er zijn middelen nodig om zo’n project op te starten en draaiende te houden. Als het vanuit buurtwerking komt, moet je al privé-partners of sponsors vinden om beloningen aan te kunnen bieden.”* Lokale handelaren kunnen hier een uitkomst bieden als ze het nut van een samenwerkingsverband inzien.

Een belangrijk aandachtspunt is dat in Sint-Niklaas bijvoorbeeld het percentage niet-Nederlandstaligen in de lagere school 40 – 50% is. Mogelijk bereikt een Nederlandstalige website bepaalde doelgroepen bijgevolg niet. *“Hierbij is er ook het toenemende aantal analfabeten. Met de vluchtelingenproblematiek de laatste jaren moet hier rekening mee gehouden worden. Denk aan de OKAN-klassen waar zeker een potentiële doelgroep in zit”*. Op de website van Crownies zie je bij de foto’s quasi allemaal mensen van andere origine. Belangrijk is dat zij zich verbonden en gewenst voelen, wat de taal van de website een belangrijk punt maakt.

De deskundigen zijn het eens dat het project nuttig kan zijn in Sint-Niklaas, gezien het een vuile stad is. Ze verwachten dat veel verenigingen en groeperingen van jongeren zich zullen inschrijven maar onmiddellijk volgt de bedenking: *“maar dit zijn dan misschien net de jongeren die je niet wil bereiken, omdat die al een netwerk hebben...”*. Veel energie gaat naar de bekendmaking van het project en het bereiken, sensibiliseren en mobiliseren van de juiste doelgroep. *“Maar dat is bij elke vorm van vrijwilligerswerk zo, je moet gemeenschap vormen. Mensen moeten zich eerst verbonden voelen.”* Er is iemand nodig die alles goed begeleidt want vrijwilligers hebben appreciatie nodig, anders blijven ze niet terugkomen. Er zijn in Sint-Niklaas veel vrijwilligers die zich willen engageren, er is potentieel en solidariteit aanwezig maar mensen moeten die weg vinden en aangesproken worden om hierin mee te stappen. Afsluitende vragen die rijzen, zijn wie het project in Sint-Niklaas zou uitvoeren, wie het gaat betalen, aan wie het vast moet gelieerd worden op lange termijn...?

4. Interview bij de doelgroep

Om desondanks een visie te ontwikkelen rond wat de jeugd denkt van het project werden 114 leerlingen bevroegd uit het secundair onderwijs in Sint-Niklaas. Hun leeftijd varieert tussen dertien en zestien jaar. De eerste indruk van nagenoeg alle jongeren (N = 108) was positief. Ze

vonden het project origineel, nuttig, interessant en creatief. De weinige bedenkingen die ze zich stelden waren of het zal werken bij luie tieners, dat het te idealistisch is en dat zo'n project enkel kan werken in een klein dorp en niet in een grote stad. Wanneer expliciet werd gevraagd wat ze positief vinden aan Crownies haalden de jongeren volgende elementen aan:

- De beloning (N = 51)
- De buurt wordt verzorgder (N = 43)
- Iets nuttigs te doen hebben (N = 34)
- Minder capabele mensen worden geholpen (N = 29)
- De buurt krijgt een beter beeld van de jeugd (N = 15)
- Minder hangjongeren (N = 11)
- Jongeren komen uit hun zetel (N = 10)
- Iets doen voor de maatschappij (N = 4)
- De beloning is geen echt geld dus misbruik is minder mogelijk (N = 3)
- Je kiest zelf welke klussen je doet (N = 2)
- Er is begeleiding aanwezig (N = 2)
- Leren samenwerken (N = 2)
- Zaken die eenmalig werden benoemd: op jonge leeftijd leren werken, opbrengst aan een goed doel schenken, je moet geen zestien zijn, wederzijdse band wordt versterkt, jongeren krijgen meer respect voor dingen, je kan inschrijven via een website, minder werk voor de stad.

Veel jongeren vinden de beloning een belangrijke factor, naast een meer verzorgde buurt en iets nuttigs te doen hebben. Dat doet vermoeden dat verveling effectief een probleem is bij de respondenten waar ze iets aan willen veranderen. Verdere positieve punten zijn dat hulp kan geboden worden waar nodig, dat er minder hangjongeren zijn en dat de buurt een beter beeld

krijgt van de jeugd. Het leren samenwerken komt weinig aan bod maar in bepaalde sterktes komt toch naar voor dat de verbinding een kracht is van het project.

Hiernaast kregen de respondenten de vraag wat ze minder goed vinden aan het project.

Volgende items kwamen ter sprake:

- Beperkte leeftijdscategorie (N = 38)
- Je kan niet omruilen voor cash geld (N = 11)
- Welke tiener gaat vrijwillig klussen uitvoeren? (N = 6)
- Motivatie is puur de beloning, het gebeurt niet uit vrije wil (N = 5)
- Het is zeer lokaal (N = 5)
- Begeleiding is aanwezig (N = 4)
- Het bestaat nog niet in Sint-Niklaas (N = 4)
- Website: wat met mensen zonder pc? (N = 3)
- Het zou een app moeten hebben (N = 3)
- Deel van de beloning zou verplicht naar het goede doel moeten gaan (N = 2)
- Het kost tijd en moeite (N = 2)
- Dure beloningen zijn gewild maar niet realistisch (N = 2)
- Zaken die eenmalig worden aangekaart: jongeren mogen er niet afhankelijk van worden, kinderen spelen niet meer zorgeloos, acht jaar is te jong om een beloning te geven, veel jongeren hebben hobby's dus geen tijd hiervoor, de jeugd moet zich 'bewijzen' tegenover ouderen, klussen duren langer dan wanneer experts het doen, klussen zullen niet goed gedaan zijn, het zal altijd dezelfde jongeren aanspreken.

Het grootste obstakel lijkt de beperkte aangesproken leeftijdscategorie. Dat kwam ook terug in de focusgroep. Een aantal jongeren halen de beperking aan dat ze Crownies niet kunnen omruilen voor cash geld, maar dit wordt hier niet als zwakte gezien aangezien dit niets met de

doelstellingen van Crownies te maken heeft. De respondenten hebben niet altijd evenveel vertrouwen in de ‘jeugd van tegenwoordig’ aangezien ze zich afvragen welke tiener vrijwillig klussen zal uitvoeren, ze veronderstellen dat jongeren dit niet uit vrije wil doen maar puur voor de beloning en dat de klussen niet goed zullen gedaan zijn. Wat opvalt is dat vijf respondenten het lokale aspect van Crownies als iets negatief zien terwijl de focusgroep dit positief beoordeelde. Hiernaast vinden sommige respondenten de aanwezigheid van begeleiders een zwakte want die kijken op hun vingers, terwijl anderen dit een sterkte vinden want dan krijgen ze degelijke begeleiding. De respondenten kijken ook naar de praktische kant: de vraag rijst wat moet gebeuren met mensen zonder toegang tot een computer en de suggestie wordt gedaan om een app te ontwikkelen voor het project. Rond de beloningen halen ze aan dat dure beloningen gewild zijn maar niet realistisch en dat een deel van de beloning verplicht naar het goede doel zou moeten gaan. Verder vindt een respondent dat acht jaar te jong is om een beloning te krijgen en dat kinderen niet meer zorgeloos spelen dan. Een respondent vreest dat het project steeds dezelfde jongeren zal aanspreken. Dat is niet per se een zwakte aangezien iedereen welkom is om mee te werken. Toch moet de doelgroep die het meeste baat heeft bij dergelijk project zeker benaderd worden. Een jongere krijgt het gevoel dat de jeugd zich moet bewijzen tegenover ouderen, wat niet de intentie van Crownies is.

93 respondenten geven aan interesse te hebben in het project moest dit in Sint-Niklaas bestaan. De belangrijkste redenen hiervoor zijn de beloning (N = 42), het feit dat Sint-Niklaas dit kan gebruiken (N = 19), het feit dat anderen helpen leuk is (N = 18) en iets nuttigs te doen hebben (N = 18). 13 respondenten vinden het zinvol om dingen te doen voor anderen en twee geven aan dat ze zo een goed doel kunnen steunen zonder er echt geld aan te geven. Een aantal respondenten (N = 12) geven aan enkel te zullen meedoen als er nog mensen meedoen die ze kennen en als de klussen niet te zwaar zijn. De beloning blijft iets wederkerend dat jongeren belangrijk vinden, naast zich sociaal engageren en nuttig bezig zijn.

23 jongeren hebben geen interesse om in een gelijkaardig project in te stappen bij installatie in Sint-Niklaas. Belangrijkste redenen hiervoor zijn dat de jongeren te ver wonen (N = 9), dat ze zich eenvoudigweg niet geroepen voelen (N = 8), dat ze al veel hobby's hebben dus er geen tijd voor hebben (N = 4) en dat ze de uren van de klussen niet zelf kunnen kiezen (N = 1). Wat hen zou kunnen overtuigen om toch mee te doen, zijn vaak de beloningen (N = 43). 13 respondenten zouden deelnemen wanneer anderen die ze kennen meedoen dus het groeps-element is een belangrijke factor in het motiveren van de doelgroep. Negen jongeren vinden het belangrijk om appreciatie te krijgen van buurtbewoners. Het soort klussen kan ook doorslaggevend zijn (N = 7). Er komt een voorstel om een Crownie huis te voorzien waar jongeren na de activiteit iets kunnen consumeren (N = 3). Drie personen vinden het samenwerkende element essentieel omdat het een kans biedt om nieuwe vrienden te maken. Twee jongeren zouden komen wanneer hun ouders hen zouden verplichten en twee anderen wanneer er een competitief element in zou zitten. Een respondent motiveert in een leuk promofilmje voor het project.

Afsluitend mochten de jongeren aangeven wat ze een goede beloning zouden vinden en wat een leuke naam zou zijn voor het project in België. Deze resultaten zijn minder relevant voor deze masterproef dus worden hier niet verder behandeld.

5. Qualiprev tool

Als laatste methodiek gebeurt de evaluatie van het Crownies project aan de hand van de Qualiprev tool. Dat is een kwantitatieve methode die op basis van een aantal parameters en cijfers een beeld geeft van hoe beloftevol het project is. Voor een evaluatie van de Qualiprev tool zelf kan de lezer terecht in het volgende hoofdstuk. Alvorens te beginnen, moet de onderzoeker een keuze maken. De methodiek heeft namelijk verschillende invulbladen afhankelijk van of er reeds een evaluatie bestaat van het betreffende project of niet. Aangezien het Crownies project evaluaties kent maar deze rapporten niet publiek zijn, kan er bijgevolg

geen info uit worden meegegeven. Er is geen weet van op welke manier dit gebeurt en wat de bevindingen hieruit zijn. Hierdoor werd geopteerd voor het scoreformulier waarbij geen evaluatie beschikbaar is van het project.

Een eerste criterium is '*context analysis*'. Bestaat er een duidelijk zicht op het crimineel probleem dat men tracht te voorkomen via het project? Het antwoord hierop is ja. Crownies is ontwikkeld vanuit het feit dat er veel verveling bestaat onder de jongeren en dat dit aanzet tot het plegen van criminaliteit evenals het feit dat de verbindingen binnen buurten verzwakken. Vervolgens gaat het over '*statement of specific objectives*'. Zijn de doelstellingen van het project zo concreet opgesteld dat evaluatie ondubbelzinnig kan gebeuren? Aangezien het Crownies project een sociaal preventief project is, richt men zich vooral op de indirecte oorzaken van criminaliteit. Dat maakt het bijzonder moeilijk om kwantitatief te evalueren. De doelstellingen bestaan grotendeels uit meer verbinding maken tussen buurtbewoners, een properdere buurt bekomen, meer collective efficacy, jongeren laten kennismaken en motiveren naar vrijwilligerswerk toe... Dat zijn zaken die men niet in een objectief cijfer kan gieten. Verschillende indicatoren zijn vereist om het zo goed mogelijk te benaderen en zoveel mogelijk beleving van de buurt te integreren, wat geen evidentie is. Dat neemt niet weg dat het mogelijk is om het te meten ondanks dat het een arbeidsintensieve methode is die veel voorbereidend werk zal vergen.

De volgende parameter in de Qualiprev tool is '*link with theory and empirical research*'. Voorziet het project in een theoretische onderbouwing van de werking? Is er een link met voorgaand empirisch onderzoek? Hierop is het antwoord neen. De zeer beperkte theoretische onderbouwing is nooit aangepast of geüpdatet en er is geen empirisch onderzoek ter beschikking om te staven of het project werkt of niet, gezien niets van rapporten publiek is. Dat is een grote zwakte van het project. Het laatste criterium van het eerste deel van de Qualiprev tool rond problem statement en theoretical background, luidt '*crime prevention mechanisms*

identified'. Hierbij gaat het om de negen preventieve mechanismen van Bjørgo (Bjørgo, T., 2016) waarvan er enkele van toepassing zijn op het Crownies project, aangezien dit project een combinatie inhoudt van sociale en situationele preventie. De mechanismen die het Crownies project activeert, zijn de volgende:

- Normatieve barrières bouwen en onderhouden: jongeren leren zich pro-sociaal te gedragen. Crownies fungeert als positief rolmodel dat hen positief bekrachtigt wanneer ze activiteiten goed uitvoeren.
- Reductie van rekrutering in criminele milieus en activiteiten: door activiteiten aan te bieden betracht het Crownies project om jongeren een zinvolle vrijetijdsbesteding en een positief handelingsalternatief aan te reiken waardoor ze zich sociaal wenselijk gedragen.
- Afschrikking: doordat Crownies activiteiten steeds in het openbaar doorgaan is er meer informele sociale controle en bijgevolg zal er minder gelegenheid zijn om criminaliteit te plegen. Ook zorgt een properdere buurt voor minder criminele geneigdheid.
- Reductie van schade: Crownies zorgt dat de buurt proper en net blijft en herstelt deze wanneer bijvoorbeeld vandalisme plaatsvond. Op deze manier blijft het straatbeeld gunstig en de sociale hygiëne hoog.
- Rehabilitatie: Ook jongeren die reeds criminele feiten gepleegd hebben, zijn welkom. Dit kan leiden tot re-integratie in de maatschappij en banden met jongeren die zich pro-sociaal gedragen. Hierdoor kan de kans op recidive aanzienlijk afnemen.

Er zijn met andere woorden meerdere preventieve mechanismen waarop het Crownies project inspeelt.

Afsluitend zijn er twee parameters die betrekking hebben op evaluability assessment. De eerste is *'systematic data registration'*. Bestaat er een betrouwbare, gestandaardiseerde manier om data te verzamelen of niet? Gezien Crownies per kwartaal een rapport moet maken voor de gemeente Den Haag om aan te tonen dat ze operatief blijven en deelnemers hebben, verzamelt het project daadwerkelijk cijfermateriaal. Dat zijn vooral de inschrijvingen en grafieken van de website. Data rond de beleving van deelnemers en buurtbewoners en cijfermateriaal rond de invloed op criminaliteit, op veiligheidsbeleving, op sociale hygiëne zijn niet beschikbaar. Er is m.a.w. slechts gedeeltelijke systematische dataregistratie voorzien. Het laatste criterium in de Qualiprev tool is *'replicability'*. Is er genoeg informatie beschikbaar om het project in een andere context, bijvoorbeeld een ander land, te reproduceren? De informatie die publiek ter beschikking is, is beperkt. Op de website van Crownies staat in grote lijnen wat het project inhoudt, vooral naar de jongeren toe, maar het ontbreekt aan concrete rapporten en informatie omtrent de maatschappelijke inbedding, de resultaten, statistieken, subsidies enzovoort. Er is niet genoeg informatie aanwezig om op basis van de website het project in een andere context te installeren. Deze parameter wordt bijgevolg negatief beoordeeld. Hier komt het nut van deze masterproef nogmaals tot uiting. Gezien het gaat om een sociaal preventief project is garanties bieden om het project in een andere context dezelfde resultaten te laten genereren hoe dan ook geen vanzelfsprekendheid. Tabel 2 geeft de resultaten weer van de Qualiprev scoring.

Qualiprev score form 1

Project with no evaluation conducted

		Points	Points awarded
<i>Problem statement and theoretical background</i>		Points	Points awarded
<u>Context analysis</u>			
<i>Is there a discussion of the crime problem the project wishes to address?</i>	☒ YES ☐ NO	2,5	2,5
	☒ YES ☐ NO	0	
<u>Statement of specific objectives</u>			
<i>Are the objectives stated concretely enough such that they can be evaluated unequivocally?</i>	☐ YES ☐ PARTIAL ☒ NO	2,5	2,5
	☒ TWO OR I ☐ ONE ☐ NONE	2,5	
<i>Does the project provide a theoretical justification for the chosen prevention approach? Is there a link with previous empirical research?</i>		1,25	0
		0	
<u>Crime prevention mechanisms identified</u>			
<i>Is an explanation of how the chosen approach works to reduce or prevent crime present?</i>		2,5	
<i>Are multiple (two or more) crime prevention mechanisms identified?</i>		1,25	2,5
		0	
	Score		7,5
	Weight		x 4

	Total score	(max=40)	30
<i>Evaluability assessment</i>			
<u>Systematic data registration</u>			
		2,5	
<i>Is data collected in a methodical way?</i>	☐ YES ☒ PARTIALLY ☐ NO	1,25	1,25
		0	
<u>Replicability</u>			
<i>Is enough information available to replicate the project in another context (e.g. another country)?</i>	☐ YES ☐ PARTIALLY ☒ NO	2,5	
		1,25	0
		0	
	<i>Score</i>		1,25
	<i>Weight</i>	x 2	
	Total score	(max=10)	2,5

SUMMARY		
Problem statement and theoretical background	30	
Evaluability assessment	2,5	
Grand total (max = 50)	32,5	
Percentage	65,00%	Good

Tabel 2: ingevuld Qualiprev scoreformulier voor het Crownies project

De Qualiprev tool geeft het Crownies project een score van 65% wat ‘goed’ betekent. Dat impliceert dat het project zeker beloftevol is en er sterke elementen in verweven zitten maar dat er ruimte is voor verbetering. Dit blijkt ook uit de SWOT analyse in de conclusie die hierna

volgt. In het aansluitende hoofdstuk neemt de onderzoeker de Qualiprev tool aan sich onder de loep wat zal verduidelijken hoe representatief dit resultaat is.

6. Conclusie

Een SWOT analyse zal alle verkregen informatie zo overzichtelijk mogelijk weergeven. Het is een schematische voorstelling van alle sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen uit de literatuurstudie en het empirisch onderzoek en leidt tot een eenvoudig te interpreteren kader. Verdere analyse van de resultaten is vanzelfsprekend vereist maar dit schema biedt alvast een evaluatie verkregen uit multimethodisch onderzoek naar het Crownies project.

STERKTES	ZWAKTES
<ul style="list-style-type: none"> - Methodiek gestaafd door SAT en collective efficacy - Gebaseerd op een gekend probleem (verveling, jeugdcriminaliteit) - Sociale EN situationele preventie - Pedagogisch handelende begeleiders, mits scholing en sensibilisatie - Pro-sociale handelingsalternatieven aanbieden, positief rolmodel - Positieve groepsdruk - Jongeren leren samenwerken - Versterkt sociaal weefsel, wederzijdse appreciatie - Stimulatie van buurtparticipatie (jongeren + bewoners) → bottom-up - Beloning kan drempelverlagend werken - Legaal beloningen verwerven, leren sparen, goed doel steunen mogelijk - Doelgroep vanaf acht jaar - Peiling bij doelgroep wordt mogelijk via nieuwe website - Mogelijkheid om een app te maken - Qualiprev score van 65% - Marap per kwartaal → opvolging 	<ul style="list-style-type: none"> - Geen expliciet gedocumenteerde theoretische basis sinds 2006 - Website geeft zeer beperkte informatie rond visie, missie, werkwijze... - Algemene preventie, niet op maat - Instelling “voor wat, hoort wat” kan geïnterneerd worden vanaf acht jaar - Welke tiener gaat vrijwillig klussen? - Doelgroep is beperkt in leeftijd - Deel doelgroep valt tussen de mazen van het net: geen internet, niet Nederlandstalig, analfabeet... - Zijn alle klussen geschikt voor heel de doelgroep? - Website vergt inzet en onderhoud - Nul- en eindmeting niet beschikbaar - Evaluatie is moeilijk, indicatoren moeten zorgvuldig vastgelegd worden

KANSEN	BEDREIGINGEN
<ul style="list-style-type: none"> - Minder hangjongeren en verveling - Minder exposure door sociale controle - Netwerkverruimend - Crownie-huis voor verbinding en nakaarten na activiteiten? - Jongeren leren de weg naar hulpverlening en stedelijke structuren - Laagdrempelig en vrijwillig → instap voor jeugd- en vrijwilligerswerk - Afname van vooroordelen bij buurtbewoners - Meer onderhouden buurt → meer sociale hygiëne dus minder kans op (jeugd)criminaliteit - Verbinding met buurtbewoners kan sterker indien men individueel bij mensen thuis gaat klussen - Vrijwilligers krijgen een kanaal om zich belangeloos in te zetten - Eventuele uitreiking certificaat voor meer kansen op de arbeidsmarkt - Groot bereik, veel betrokken partners en toch lokaal 	<ul style="list-style-type: none"> - Wetenschappelijke staving moet transparanter gecommuniceerd worden - Cijfermateriaal wordt niet gepubliceerd - Sociale preventie → geen uitsluitel voor doeltreffendheid in andere contexten - Maatschappelijk kwetsbaren wantrouwen veel dus zijn moeilijkst te motiveren - Kan overkomen als besparingsactie van de overheid - Communicatie en omkadering naar de buurt toe zijn cruciaal, anders beschouwen buitenstaanders het mogelijk als straf - Jeugd lijkt zich te moeten ‘bewijzen’ tegenover ouderen - Constante aanwakking van het netwerk is vereist - Project staat of valt met subsidies, beleidssteun, netwerk en deelnemers - Objectieve, belangeloze evaluatie blijft cruciaal, vooral bij uitbreiding

<ul style="list-style-type: none">- Gemeentelijke subsidies, solide beleidsmatig draagvlak- Uitbreiding naar andere locaties of doelgroepen is mogelijk- Reclame en bekendheid zijn vereist via o.a. scholen	<ul style="list-style-type: none">- Aan buurtbewoners en jongeren die deelnemen aan activiteiten wordt geen evaluatie gevraagd
--	--

HOOFDSTUK 4: ONDERZOEKSRESULTATEN

EVALUATIE QUALIPREV TOOL

Dit laatste hoofdstuk neemt de Qualiprev tool onder de loep. Per onderdeel wordt gekeken of dit, op basis van de evaluatie van het Crownies project, representatief is of niet. De Qualiprev tool evalueert een criminaliteitspreventief project in twee stappen (Rummens et al., 2016):

1. De kwaliteit van evaluatie beoordelen: de methodologische waarde van het evaluatieproces
2. Beoordeling van de effectiviteit: hoe effectief is het project op basis van reeds uitgevoerde evaluaties?

Na beide beoordelingen komt men tot volgende scoreschaal: (Rummens et al., 2016)

- 90% +: excellent
- 75 – 89%: very good
- 60 – 74%: good
- 50 – 59%: average
- 30 – 49%: below average
- 0 – 29%: poor

Het evaluatieve model is onderverdeeld in vijf delen, die elk worden besproken om te kijken of ze weerspiegelen wat uit de SWOT analyse van het Crownies project kwam: *problem statement and theoretical background, evaluability assessment, process evaluation, outcome evaluation en dissemination and publication of results.* (Rummens et al., 2016)

Alvorens in detail te treden over de verschillende onderdelen worden enkele algemene bevindingen van de tool besproken. De Qualiprev tool voorziet een eerste indicatie van hoe beloftevol een preventief project kan zijn. Het werpt een kwantitatieve blik op het project in kwestie en schrijft er een score aan toe. Zo ontstaat op een snelle, eenvoudige manier een

globaal oordeel over het betreffende project. Dat brengt met zich mee dat de evaluator kan calculeren: kijken naar de zwaarte van elk onderdeel en op basis daarvan scores beïnvloeden. Dat is vooral risicovol wanneer een interne evaluator de tool gebruikt of wanneer er represailles aan vasthangen. Dit is normaliter niet het geval aangezien het een louter indicatief instrument is en geen bindend. Resultaten mogen niet als bindend worden beschouwd want dit kan catastrofale gevolgen hebben.

De Qualiprev tool is consequent aangezien ze telkens de zelfde parameters gebruikt, ongeacht welk te evalueren project. De enige variatie in evaluatie schuilt erin dat al dan niet voorgaande evaluaties beschikbaar zijn vanuit het project zelf. Hierdoor ontstaan vier verschillende scoreformulieren, wat ertoe leidt dat enkel relevante parameters scores krijgen. Aangezien de tool recent in werking is gesteld, bestaat er nog niet veel evaluatie over. Bij de ontwikkeling zijn evenwel alle landen van de EU gevraagd om de tool kritisch te bekijken en te evalueren. Hieruit kwamen veel positieve reacties. Toch werden ook twee punten van kritiek geuit, namelijk dat alle parameters zo objectief en neutraal mogelijk moeten zijn. Hiervoor zijn eenduidige definities vereist om alle terminologie en criteria ondubbelzinnig te maken. Er is een *short manual* die meer uitleg biedt rond de te evalueren parameters en die indicatoren benoemt voor de proces- en productevaluatie. Verder is er meer evaluatie in de praktijk vereist, waar tot nu toe de evaluaties enkel theoretisch gebeurden. Deze masterproef draagt bij tot dat laatste punt. Het feit dat de resultaten van de eerste evaluatie publiek zijn gemaakt wijst erop dat men open wil communiceren omtrent de Qualiprev tool, wat een sterkte is. Ze hebben de kritieken opgenomen in de definitieve versie van de tool en aanpassingen zijn reeds gebeurd, wat impliceert dat men wel degelijk aan de slag gaat met gekregen feedback.

1. Problem statement and theoretical background

Dit omvat de theoretische achtergrond en mechanismen die de werking van het project justifiëren evenals een theoretische analyse van het criminaliteitsprobleem dat het project wil aanpakken. Volgende criteria zitten hierin vervat: (Rummens et al., 2016)

- De aanwezigheid van een contextanalyse: geeft een indicatie van welk probleem wordt aangepakt, hoe uitgebreid het is en of er specifieke contextuele voorwaarden zijn die een impact kunnen hebben op het criminaliteitsprobleem en het te evalueren preventieve project.
- Specifieke doelstellingen stellen: dit geeft richting aan het project en leidt tot ondubbelzinnige evaluatie.
- Een link met actuele theorie en/of empirisch onderzoek: achterliggende wetenschappelijke theorie aanreiken versterkt een preventief project aanzienlijk.
- De identificatie van preventieve mechanismen: deze mechanismen expliciteren hoe een bepaalde maatregel werkt met het oog op het voorkomen van criminaliteit. Ze voorzien in een link tussen theorie en praktijk. Door deze mechanismen bloot te leggen toont men aan dat is nagedacht over de doelstellingen en modus operandi van het preventieve project.

In dit deel variëren de punten (nul tot tien) en het gewicht. Wanneer geen enkele evaluatie van het project beschikbaar is, weegt dit onderdeel door voor 80% van de totale score. Als proces- en/of productevaluatie beschikbaar is, is het verantwoordelijk voor 40% van het eindresultaat. Dat is evident aangezien ook beschikbare evaluatie gewicht moet krijgen en wanneer die afwezig is, theoretische onderbouwing een zeer cruciale factor is in het geheel. Dat is een sterkte binnen de tool. Elk van de vier criteria is even belangrijk. De eerste twee criteria hebben twee antwoordmogelijkheden: ja of neen. De laatste twee hebben daartussen nog een middenweg.

Wanneer het Crownies project wordt toegepast op de Qualiprev tool ontstaan volgende vaststellingen. Een contextanalyse is aanwezig, de probleemstelling is duidelijk. Dat komt terug in de SWOT analyse van het Crownies project waar bij sterktes duidelijk staat ‘gebaseerd op een gekend probleem’. Het breed beleidsmatig draagvlak dat impliceert dat men het probleem erkent en het wil veranderen, illustreert dit. Er bestaan specifieke doelstellingen van het Crownies project met primair het versterken van de sociale participatie in de buurt. De onderliggende doelstellingen zoals leren sparen, opstap naar vrijwilligerswerk, hogere collective efficacy, reduceren van jeugdcriminaliteit etc. worden niet expliciet verwoord. Het is pas na een diepte-interview met de coördinator van het project dat deze naar boven komen. Er bestaan absoluut linken met actuele theorie en empirisch onderzoek. Denk in de eerste plaats aan de situationele actietheorie en de theorie rond collective efficacy, waarover het project geen enkele documentatie heeft. Er bestaan geen stukken die handelen over de theoretische onderbouwing van het Crownies project. Wie geen notie heeft van empirisch onderzoek en/of theorieën rond het project zou kunnen concluderen dat deze onbestaande zijn. Dat is een zwakte die tot uiting komt in de Qualiprev tool doordat 10 van de 40 punten hier rond draaien. Aangezien er wel degelijk theoretische onderbouwing bestaat rond het Crownies project is dit betreurenswaardig. De SWOT analyse van het Crownies project weerspiegelt deze hiaat want bij zwaktes staat dat er geen expliciete theoretische basis is, dat hierrond geen updates bestaan en dat de website slechts zeer beperkte informatie verstrekt rond visie en missie. Bij kansen staat dat er meer vertrouwen en geloofwaardigheid kan ontstaan door transparant te communiceren rond wetenschappelijke staving. Dat zou leiden tot een hogere score in de Qualiprev tool.

In de tool zijn de antwoordmogelijkheden voor dit criterium ja, gedeeltelijk of neen. De optie ‘gedeeltelijk’ is echter onduidelijk. Gelukkig bestaat er een evaluatieleidraad die meer duiding geeft rond de antwoordmogelijkheden. Bij ‘gedeeltelijk’ wordt gepreciseerd dat dit inhoudt dat

slechts een van de twee zaken ter beschikking is: ofwel een link met actuele theorie, ofwel met empirisch onderzoek. Het gaat er dus niet om dat er wetenschappelijke grondslagen te vinden zijn maar dat deze niet geëxpliciteerd worden. In dit geval is het antwoord ‘neen’. Bovendien peilt de tool niet naar de ‘zwaarte’ van de theorie. Is dit een eenmalig verschenen uiteenzetting of is het wetenschappelijk een doorslaggevende theorie die grondlegger is van vele andere zaken?

De laatste parameter van dit deel draait rond de identificatie van de preventieve mechanismen van Bjørgo. Deze zijn veelvuldig aanwezig binnen het Crownies project wat impliceert dat er wel degelijk over is nagedacht en het project veel criminaliteitspreventieve zaken aanreikt. Ook hierbij geldt dat deze niet worden gecommuniceerd naar de buitenwereld toe en de documentatie die publiek raadpleegbaar is rond Crownies ze niet expliciteert. Net zoals bij de vorige parameter is er geen optie die toereikend is voor het Crownies project, namelijk door aan te geven dat er wel degelijk linken zijn maar dat deze niet geëxpliciteerd zijn. De antwoordmogelijkheden omtrent de preventieve mechanismen zijn 0, 1 en 2 of meer. Er staat nergens of deze duidelijk gemaakt moeten worden door het project zelf of dat de onderzoeker die de evaluatie doet aan de hand van de Qualiprev tool dit zelf moet nagaan. In het geval van Crownies is het antwoord ‘2 of meer’, wat leidt tot een score van 30 op 40 wat zeer hoog is gezien het feit dat uit de SWOT analyse van het Crownies project komt dat het gebrek aan communicatie van de theoretische onderbouwing een zwakte is. Hier is toch sprake van een discrepantie.

2. Evaluability assessment

Dit omvat de garantie dat de evaluatie van het project correct en betrouwbaar gebeurt aan de hand van dataregistratie en informatieverzameling. Het omvat volgende criteria: (Rummens et al., 2016)

- Systematische dataregistratie: is er een vooraf vastgelegde strategie om aan dataverzameling te doen? Wordt data gestructureerd en gestandaardiseerd verzameld? Dit garandeert betrouwbare dataverzameling die leidt tot betrouwbare resultaten.
- Reproduceerbaarheid: de mogelijkheid om het project te kopiëren in een andere context. Het draait hier rond of er voldoende informatie beschikbaar is om het project elders te reproduceren of dat er eerst aanpassingswerk moet gebeuren.
- Onafhankelijke evaluatie: de evaluatie moet gebeuren door een onafhankelijke derde partij. Een externe evaluator maakt de resultaten sterker en meer betrouwbaar.
- Voortdurende evaluatie: hierbij gaat het om procesevaluatie. De evaluatie van het project gebeurt niet enkel naderhand maar ook tijdens de werkzame periode. Hierdoor kan bijsturing gebeuren indien het dreigt fout te lopen voordat het project onherstelbare schade lijdt.

Bij de beoordeling van een project waarvoor geen evaluatie beschikbaar is, tellen enkel de eerste twee parameters in de Qualiprev tool. Deze gelden dan mee voor 20% van het eindresultaat. Wanneer wel evaluatie ter beschikking is, bevraagt de tool alle vier de criteria en telt dit in het totaal mee voor 10% van de eindscore. Het lijkt in dat geval geen doorslaggevend deel van het geheel. Elk criterium telt mee voor evenveel punten en de maximumscore is 10 op 10. De eerste twee parameters hebben drie antwoordmogelijkheden namelijk ja, gedeeltelijk en neen. De laatste twee kennen enkel de antwoordopties ja of neen.

Opnieuw wordt de link gelegd met het Crownies project, althans voor de eerste twee criteria aangezien de rest niet is gequoteerd wegens geen beschikbare evaluatie. Een systematische dataregistratie is deels aanwezig want het Crownies project beschikt over cijfermateriaal afkomstig van de website maar voorziet geen systematische evaluatie vanuit de doelgroep en buurtbewoners. Er zijn – althans voor zover publiek geweten – enkel kwantitatieve data voorhanden en geen kwalitatieve belevingsdata. Hiervoor krijgt Crownies slechts de helft van

de punten wat representatief is na vergelijking met de SWOT analyse van het project. Als sterkte kwam daar uit dat er opvolging is aangezien een marap per kwartaal wordt opgemaakt en doorgestuurd naar de gemeente maar tegelijkertijd is het een zwakte dat het cijfermateriaal niet publiek is en dat deelnemers en buurtbewoners niet worden bevroegd. Een kans hierbij schuilt in de vernieuwde website die in ontwikkeling is met mogelijke polls om de jongeren te bevragen.

Wat reproduceerbaarheid betreft, scoort Crownies negatief wegens de zeer beperkte informatie die publiek beschikbaar is. Er zijn te veel zwarte gaten waar men het gissen naar heeft zoals maatschappelijke inbedding, subsidies, statistieken, procesevaluaties. Dat komt terug in de SWOT analyse van het Crownies project waarin duidelijk staat dat transparantie een zwakte is en er een kans ligt in het geloofwaardiger en betrouwbaarder maken van het project door meer open communicatie met de buurt.

Vanaf hier werd het Crownies project niet meer gequoteerd aangezien geen evaluatie beschikbaar is. Toch komen de verdere criteria aan bod en wordt indien mogelijk een link gelegd met het Crownies project om de representativiteit kritisch te evalueren en tot een SWOT analyse te kunnen komen. 'Onafhankelijke evaluatie' is het volgende criterium. Crownies zou geen punten krijgen aangezien de evaluatie gebeurt door de coördinator van het project en niet door een externe evaluator. Dat komt terug in de SWOT analyse van het Crownies project dus deze parameter is representatief. De parameter procesevaluatie is wel aanwezig aangezien de evaluatie van het Crownies project elk kwartaal gebeurt, maar Crownies is een lopend project waardoor een eindevaluatie niet van toepassing is en elke beoordeling een procesevaluatie is. Het feit dat beide criteria kunnen beantwoord worden, doet vermoeden dat verdere evaluatie van het Crownies project aan de hand van de Qualiprev tool mogelijk is. Dat gebeurde niet doordat geen evaluatieve rapporten ter beschikking zijn. De motivatie van welk scoreformulier

wanneer van toepassing is, mag bijgevolg eenduidiger zijn zodat de evaluatie zo volledig mogelijk is.

3. Process evaluation

Procesevaluatie omvat de implementatie en ontwikkeling van het project. Het bevat drie criteria: (Rummens et al., 2016)

- Relevante procesindicatoren worden besproken: in de Qualiprev tool is een lijst voorzien van relevante procesindicatoren om te garanderen dat de evaluatie eenduidig en consequent gebeurt voor elk preventief project. De basiscategorieën van procesindicatoren zijn: kosten geassocieerd met de implementatie, correcte implementatie, toegankelijkheid, haalbaarheid, participatie ratio (algemeen of specifiek), retentieratio en externe beïnvloedende factoren.
- Externen zijn betrokken: dit is vooral belangrijk voor de objectiviteit van de evaluatie en leidt tot meer betrouwbaarheid en geloofwaardigheid.
- De doelgroep of lokale gemeenschap wordt betrokken: hoe meer deze betrokken wordt bij de evaluatie van het preventieve project, hoe meer gewicht voor de evaluatie.

De eerste parameter rond de procesindicatoren heeft drie antwoordcategorieën namelijk 0, 1 of 2, en 3 of meer. De andere hebben twee antwoordcategorieën: ja of neen. Wanneer enkel procesevaluatie aanwezig is, geldt dit onderdeel mee voor 40% van het eindresultaat. Indien zowel proces- als productevaluatie aanwezig zijn, is het deel procesevaluatie slechts verantwoordelijk voor 20% van het totaal. Dat is evident aangezien ook de productevaluatie desgevallend ruimte moet krijgen. De parameter 'relevante procesindicatoren worden besproken' weegt door voor 5 van de 10 punten in dit deel, de andere telkens voor 2,5 punten.

Het is positief dat wordt gestreefd naar standaardisatie van de procesindicatoren en dat er een aantal zijn uitgeschreven die voor elk project dezelfde zijn, maar de indicatoren blijven vaag, bijvoorbeeld ‘correcte implementatie’ en ‘toegankelijkheid’. De evaluatie van dit onderdeel gebeurt terwijl het project nog lopende is. De Qualiprev tool is geen leidraad die gedetailleerd uiteenzet hoe evaluatie moet gebeuren maar het is een algemeen instrument dat aangeeft hoe goed men bezig is qua evaluatie. Wanneer de evaluatie echter door een intern evaluator gebeurt die baat heeft bij een positieve evaluatie, ontstaat potentieel gekleurde informatie. Het is positief dat de Qualiprev tool dit concretiseert in bepaalde indicatoren. Aangezien niets is geweten over de evaluatie van het Crownies project, heeft men geen zicht op welke procesindicatoren al dan niet worden geëvalueerd en in welke mate dit gebeurt. Een extra antwoordcategorie die hierbij kan helpen, is of er al dan niet een evaluatieleidraad ter beschikking is binnen een preventief project. Zo ja kan men meer gestandaardiseerd te werk gaan en dit leidt tot meer betrouwbaarheid. Hiernaar polst de Qualiprev tool voorlopig niet.

Externen moeten altijd betrokken zijn bij de evaluatie van een project. Indien enkel internen hiervoor instaan, riskeert men een gekleurde evaluatie en beïnvloeding door verborgen agenda's zoals bijvoorbeeld resultaatsverbintenissen. Objectiviteit wordt dan niet gegarandeerd. Dat is een bedreiging die terugkomt in de SWOT analyse van het Crownies project: het is de coördinator van Crownies zelf die de evaluaties doet en doorstuurt naar de gemeente in functie van het behoud van subsidies. Kan dit belangeloos en objectief gebeuren? Er is eenmalig een externe evaluatie uitgevoerd maar de resultaten hiervan zijn niet bekend. In de Qualiprev tool kan de onderzoeker enkel ja of neen antwoorden. Wanneer bijvoorbeeld de systematische evaluaties gebeuren door een interne evaluator maar sporadisch externe evaluatie gebeurt, wat is dan het juiste antwoord? Een derde antwoordcategorie ‘gedeeltelijk’ is desgevallend een optie.

De laatste indicator in dit deel is het betrekken van de doelgroep of lokale gemeenschap. In het geval van Crownies scoort dit negatief aangezien uit de SWOT analyse komt dat het een zwakte is dat deelnemers en buurtbewoners niet bevroegd worden. Er schuilt wel een mogelijkheid in de nieuwe website waarop polls zullen staan en men de doelgroep bijgevolg kan bevragen. Toch blijft het een gemiste kans gezien de beleving van de doelgroep en buurtbewoners van primordiaal belang is voor een degelijke evaluatie van het project.

4. Outcome evaluation

Dit is de evaluatie van de korte- en lange-termijn effecten van het project en de kosteneffectiviteit. Het is op te delen in volgende criteria: (Rummens et al., 2016)

- Relevante productindicatoren worden besproken: simultaan met de procesindicatoren is een lijst gemaakt van relevante productindicatoren om te zorgen dat de evaluatie eenduidig en consequent kan gebeuren. De basiscategorieën van productindicatoren zijn:
 - Situationele preventie indicatoren: vastgestelde criminaliteit, victimisatie, angst of perceptie van criminaliteit, verplaatsingseffect
 - Sociale preventie indicatoren: zelfgerapporteerde criminaliteit, victimisatie, gedragsverandering tegenover regelovertredend gedrag, toegenomen sociale vaardigheden
 - Universele preventie indicatoren: vastgestelde criminaliteit, vastgestelde inbreuken, victimisatie, gemeenschapsangst of perceptie van criminaliteit
 - Selectieve preventie indicatoren: vastgestelde criminaliteit binnen de risicogroep, zelfgerapporteerde criminaliteit binnen de risicogroep, victimisatie binnen de risicogroep, angst of perceptie van criminaliteit

- Geïndiceerde criminaliteit indicatoren: gerapporteerde recidive, nieuwe veroordelingsratio
 - Hiernaast worden een aantal categorieën van misdrijven gespecificeerd waarbij preventie mogelijk is, eveneens opgedeeld in een aantal indicatoren.
- Controlegroep: wanneer een controlegroep aanwezig is waarop het preventieve project niet wordt toegepast, kan dit een belangrijke stap zijn in het isoleren van de invloed van het project. De aanwezigheid van een controlegroep verhoogt de betrouwbaarheid van een evaluatie significant.
 - Randomisatie of ‘gematchte paren’: bij randomisatie kent de onderzoeker de preventieve maatregel toe op basis van toevaligheid. Er wordt niet voorafgaand beslist welke groep het preventieve project zal ondergaan en welke de controlegroep vormt. Een alternatief hiervoor zijn de ‘gematchte paren’ waarbij men elke persoon in de onderzoeksgroep matcht met een equivalent in de controlegroep.
 - Kosten-batenanalyse: een kosten-batenanalyse vergelijkt de sterke en zwakke punten van een preventief project met de kosten die het met zich meebrengt. De opstelling ervan is enkel mogelijk wanneer de effecten van het preventieve project gekend zijn, met andere woorden wanneer het project afgelopen is.

Wanneer enkel productevaluatie beschikbaar is in een project weegt dit onderdeel door voor 40% van de totaalscore. In het geval dat zowel proces- als productevaluatie aanwezig is, is dit 20%. Dat is evident aangezien er ruimte moet blijven voor de procesevaluatie. De relevante productindicatoren zijn veruit de belangrijkste parameter en ze wegen door voor 5 van de 10 punten. De mogelijke antwoordcategorieën zijn hier 0, 1 of 2, en 3 of meer. De aanwezigheid van een controlegroep telt mee voor 1 van de 10 punten. De randomisatie of gematchte paren en de kosten-batenanalyse zijn beiden verantwoordelijk voor 2 van de 10 punten en bij beide indicatoren zijn de antwoordmogelijkheden ja of neen.

Bij de productindicatoren geldt evenzeer dat de nastreving van standaardisatie en uniformiteit een sterkte is. Parallel met de procesindicatoren is onduidelijk op welke manier deze indicatoren moeten geëvalueerd worden, hoe vaak, via welke methode... Dit komt door het feit dat de Qualiprev tool een evaluatie-instrument is, geen leidraad om gedetailleerd uiteen te zetten hoe preventieve projecten tot evaluatie moeten komen. Toepassing op het Crownies project is onmogelijk aangezien onbekend is welke indicatoren aanwezig zijn in eventuele evaluaties. Dat duidt eerder op een zwakte van het Crownies project dan op een knelpunt van de Qualiprev tool.

De aanwezigheid van een controlegroep geldt voor 1 van de 10 punten. Er kunnen zich vragen gesteld worden bij deze parameter. Is het ethisch verantwoord om een project dat preventief werkt tegen criminaliteit voor een deel van de populatie ter beschikking te stellen en voor een ander deel niet? Heeft met andere woorden niet iedereen in de doelgroep recht op preventie? In een experimentele setting kan het zinvol zijn om een effect te isoleren, maar voor een sociaal preventief project lijkt dit minder aangewezen. Het is mogelijk om bijvoorbeeld een vergelijking te maken met naburige wijken waarin het Crownies project niet werkzaam is, hoewel uitsluitel omtrent de oorzaak van eventuele verschillen onmogelijk is. Het is goed dat deze parameter een klein gewicht heeft in het geheel. Men zou kunnen zeggen dat het deel van de doelgroep dat niet deelneemt aan Crownies activiteiten de controlegroep is, maar dit kan niet onderbouwd worden aangezien deze jongeren mogelijks een ander profiel hebben en dat het juist hierdoor is dat ze niet participeren.

Er is geen sprake van randomisatie. Elke jongere die binnen de doelgroep valt mag deelnemen aan de Crownies activiteiten, Crownies beslist niet wie participeert maar de deelname komt uit de jongeren zelf. Een kosten-batenanalyse is niet mogelijk aangezien geen financiële informatie beschikbaar is. Dit is daarenboven een tussentijdse evaluatie en geen productevaluatie gezien het project lopende is. De Qualiprev tool scoort bij dit laatste onderdeel, de kosten-

batenanalyse, enkel of deze aan- of afwezig is. Of dit een positieve of een negatieve balans is staat buiten kijf. Dat is een bedreiging van de tool hoewel de aanwezigheid ervan in se wil zeggen dat de evaluatoren betrokken zijn en de outcome van het project degelijk willen analyseren.

5. Dissemination and publication of results

Het laatste deel van de Qualiprev tool omvat de verspreiding van de resultaten naar een breed publiek toe. Volgende drie criteria zitten er in vervat: (Rummens et al., 2016)

- Beschikbaarheid van een online rapport: door resultaten van een preventief project gratis online aan te bieden, kunnen andere onderzoekers of belanghebbenden leren uit de sterktes en zwaktes ervan. Het biedt tevens de mogelijkheid om aan meta-analyse te doen door verschillende geëvalueerde projecten samen te brengen.
- Een academische publicatie: wanneer het daarenboven academisch gepubliceerde evaluatierapporten zijn, versterkt dit des te meer de betrouwbaarheid van het rapport.
- Een rapport in het Engels: het aanbieden van het rapport in het Engels draagt bij tot een hogere score aangezien dan een breder publiek wordt bereikt.

Dit deel telt mee voor 10% van de totaalscore. De eerste en de laatste parameter hebben drie antwoordcategorieën: ja, deels en neen. De tweede parameter heeft enkel ja of neen als alternatieven. De beschikbaarheid van een online rapport is goed voor de helft van de punten op dit onderdeel, een academische publicatie voor 0,5 punt van de 5 en Engelstalig rapport voor de overige 2 punten. Deze verdeelsleutel is identiek of men nu proces- en/of productevaluatie ter beschikking heeft.

De score van het Crownies project op dit onderdeel zou ondermaats zijn. Deze zwakte kwam eveneens in de SWOT analyse naar boven. Dit element is terecht opgenomen binnen de Qualiprev tool aangezien transparantie en communicatie van onderzoeksresultaten van primordiaal belang is voor een betrouwbare evaluatie. Indien er evaluatie gebeurt maar deze niet wordt gepubliceerd, weet niemand wat de conclusie is, een gemiste kans.

Aangezien geen onderzoeksresultaten beschikbaar zijn van het Crownies project, bestaan er a fortiori geen academische publicaties rond dit project. Of deze rapporten al dan niet Engelstalig zijn, is bijgevolg irrelevant. De twee laatste parameters wegen samen door voor 2,5 van de 5 punten in dit onderdeel. Deze verdeling had evenrediger mogen zijn aangezien de academische publicatie meetelt voor 0,5 van de 5 punten en of er een rapport in het Engels is voor 2 punten. Een academische publicatie geniet aanzien en leidt tot meer betrouwbaarheid en geloofwaardigheid dus dit zou in verhouding meer mogen doorwegen. Kritische deskundigen bekijken dergelijke publicatie, wat niet mag onderschat worden.

6. Effectiveness assessment

Bij de evaluatie van een project is het niet alleen belangrijk of bepaalde elementen aanwezig zijn of niet. Hiernaast is het onderzoek naar de effectiviteit van het preventieve project cruciaal. Dat is de tweede stap in het scoringsproces. Bij het Crownies project is deze stap niet voltooid aangezien deze enkel mogelijk is wanneer minstens een vorm van evaluatie is uitgevoerd. De score die uit deze tweede stap komt leidt tot een kleurlabel dat de score uit de eerste stap aanvult. Dit label hangt af van de resultaten van reeds uitgevoerde evaluaties: (Rummens et al., 2016)

- Positief (+): positieve proces- of producteffecten zijn vastgesteld
- Negatief (-): geen of ongewenste proces- of producteffecten zijn vastgesteld
- Onbeslist (?): gemengde of onduidelijke resultaten

Om te bepalen of de resultaten positief, negatief of onbeslist zijn is het best zich te baseren op de conclusies uit evaluatierapporten. Er moet afzonderlijk gekeken worden naar de proces- en de productevaluatie. Tabel 3 geeft aan welke kleurlabels gelden bij welke resultaten. (Rummens et al., 2016)

	Only process or outcome	Both process and outcome
Effective		<ul style="list-style-type: none"> • Process (+) Outcome (+)
Promising	<ul style="list-style-type: none"> • Process/Outcome (+) 	<ul style="list-style-type: none"> • Process (+) Outcome (?) • Process (?) Outcome (+)
Likely not effective	<ul style="list-style-type: none"> • Process/Outcome (-) 	<ul style="list-style-type: none"> • Process (-) Outcome (?) • Process (?) Outcome (-) • Process (-) Outcome (+) • Process (+) Outcome (-)
Not effective		<ul style="list-style-type: none"> • Process (-) Outcome (-)
Inconclusive	<ul style="list-style-type: none"> • Process/Outcome (?) 	<ul style="list-style-type: none"> • Process (?) Outcome (?)

Tabel 3: kleurcodes van het effectiveness assessment uit de Qualiprev tool

Deze stap is niet onbelangrijk want men moet kijken naar voorgaande evaluaties en beoordelen of het project hier positief, negatief of neutraal uitkomt. Toch dringen zich vragen op. De tool kijkt helemaal niet naar de kwaliteit van gebeurde evaluaties en rapporten en geeft geen gewicht afhankelijk van de wetenschappelijkheid van evaluatierapporten. Dat is deels te verklaren doordat het een directieve tool is en geen beslissende, maar toch lijkt het belangrijk om onderscheid te maken in de aard van de gebeurde evaluaties. De eerste stap in de Qualiprev scoring gaat over het soort evaluatie maar niets beoordeelt of dit terdege werd uitgevoerd of niet. Dat is mogelijk te arbeidsintensief waardoor de Qualiprev tool geen snelle en gemakkelijke tool meer zou zijn.

7. Conclusie

Hierboven werd de Qualiprev tool diepgaand besproken. Er werden sterke en zwakke punten uit gehaald na vergelijking met de resultaten omtrent de evaluatie van het Crownies project. Parallel ontstaat ook hier een SWOT analyse van de belangrijkste bevindingen. Dat maakt het geheel zo overzichtelijk mogelijk. Wat vooral bijblijft, is dat de theoretische onderbouwing een relatief hoge score krijgt binnen de Qualiprev tool in vergelijking met de SWOT analyse van het Crownies project. Reden hiervoor is dat niet duidelijk wordt geëxpliciteerd welk scoreformulier men moet gebruiken wanneer er wel evaluatierapporten bestaan maar ze niet gepubliceerd zijn waardoor er niets over geweten is. Voor de rest zijn de resultaten quasi gelijklopend wat wijst op een representatieve tool in het geval van het Crownies project.

STERKTES	ZWAKTES
<ul style="list-style-type: none"> - Snel en eenvoudig eerste oordeel - Louter indicatief - Consequent: steeds zelfde parameters - Gekozen scoreformulier bepaalt gewicht van de parameters - Scoreformulier zorgt dat enkel relevante zaken aan bod komen - Standaardisatie van proces- en productindicatoren - Extra elementen om te scoren toevoegen is mogelijk, o.a. evaluatieleidraad beschikbaar bij het project; sporadische externe evaluatie... - Zwaarte van bepaalde parameters kan aangepast worden na voldoende evaluatie → flexibel - Quasi helemaal representatief m.b.t. het Crownies project 	<ul style="list-style-type: none"> - Wat als link met theorie aanwezig maar niet verwoord? Moet de evaluator zelf opzoeken doen? - Wetenschappelijkheid van de theorie lijkt irrelevant - Geen beoordeling van de kwaliteit van reeds gebeurde evaluaties en rapporten - Short manual kan eenduidiger, ondubbelzinnige criteria vereist - Zwaarte per parameter is zichtbaar → evaluator kan calculeren - Wat met deelse evaluatie? Scoreformulier evaluatie deels invullen? - Wanneer welk scoreformulier kiezen is niet altijd duidelijk

KANSEN	BEDREIGINGEN
<ul style="list-style-type: none"> - Positieve theoretische evaluatie door deel EU - Open rapportage en communicatie - Open voor feedback: na theoretische evaluatie al aanpassingen gedaan 	<ul style="list-style-type: none"> - (Nog) niet veel evaluaties gebeurd, verdere praktijkevaluatie vereist - Verdere evaluatie is vereist, vooral in de praktijk - Relevant voor elk preventief project? - Mag niet als bindend ervaren worden

CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

1. Conclusie

Deze masterproef formuleert een antwoord op de onderzoeksvragen. De doelstelling was tweeledig. Als eerste kwam de evaluatie van het Crownies project aan bod. Na een voorstelling van het project werden enkele criminologisch relevante theorieën gekoppeld aan Crownies, met als belangrijkste de situationele actietheorie en de theorie rond collective efficacy. Hieruit kwamen werkzame mechanismen waarop het Crownies project inspeelt naar jongeren toe, namelijk een zinvolle vrijetijdsbesteding aanbieden, verbinding met de buurt stimuleren, legale handelingsalternatieven aanbieden, de buurt verzorgd houden etc. Het doel van het Crownies project is uiteindelijk om de banden met de buurt te versterken waardoor jongeren zich verbonden voelen en de sociale hygiëne stijgt. Hierdoor daalt de criminaliteit op lokaal niveau.

De evaluatie van het Crownies project gebeurde door middel van een literatuurstudie, een diepte-interview met een Crownies-medewerker, een focusgroep met experts werkzaam in Sint-Niklaas, interviews bij de doelgroep en de Qualiprev tool. Het project bezit veel sterke kanten. Zowel de SAT als de theorie rond collective efficacy staven de methodiek van Crownies, die is gebaseerd op een gekend probleem (verveling, jeugdcriminaliteit). Sociale en situationele preventie zijn beiden aanwezig en mits scholing en sensibilisatie kunnen de klusbegeleiders pedagogisch waardevol handelen. Crownies fungeert als een positief rolmodel dat pro-sociale handelingsalternatieven aanbiedt en de positieve groepsdruk motiveert jongeren om mee te doen. Het sociaal weefsel in een buurt versterkt dankzij het Crownies project, er ontstaat meer wederzijdse appreciatie en jongeren leren constructief samenwerken. De bottom-up werking stimuleert buurtparticipatie voor zowel jongeren als bewoners en de beloningen kunnen drempelverlagend werken.

Jongeren leren dankzij de Crownies methodiek om legaal beloningen te verwerven en te sparen. Ook een donatie aan een goed doel is mogelijk. De doelgroep start vanaf acht jaar, vroegpreventie is bijgevolg aanwezig. Dankzij de vernieuwde website zullen polls mogelijk zijn om bij de doelgroep te peilen naar hun tevredenheid en ook een app maken van het project behoort tot de mogelijkheden. Per kwartaal volgt een marap de ontwikkelingen binnen Crownies op. Hiernaast heeft het Crownies project een Qualiprev score van 65%. Dat kan nog toenemen wanneer men meer open zou communiceren rond de reeds gebeurde evaluaties en de theoretische onderbouwing van het project.

Ook zijn een aantal zwaktes uit de SWOT analyse te distilleren. Sinds 2006 is niets meer verschenen wat betreft de theoretische basis van het Crownies project. De website geeft bovendien beperkte informatie rond visie, missie, werkwijze... en vergt veel inzet en onderhoud. Dat het gaat om algemene preventie is zowel een sterkte als een zwakte aangezien de focus niet specifiek op de doelgroep ligt die maatschappelijk het meeste uitvalt en bijgevolg het meeste baat heeft bij dergelijk project. Wie bijvoorbeeld niet over internet beschikt, niet Nederlandstalig is of analfabeet is, valt tussen de mazen van het net.

Aangezien het Crownies project aan vroegpreventie doet, dreigt de ingesteldheid “*voor wat, hoort wat*” geïnterneerd te worden vanaf acht jaar. Een sceptische bedenking is welke tiener vrijwillig klussen gaat uitvoeren. De leeftijdsbeperking is een zwakte, ondanks dat Crownies start vanaf acht jaar. De vraag rijst of alle klussen wel geschikt zijn voor heel de doelgroep, van boven- tot ondergrens. Er is bovendien geen nul- of eindmeting beschikbaar wat betreft criminaliteitscijfers en mate van collective efficacy, waardoor men geen effecten kan waarnemen. Evaluatie is hoe dan ook moeilijk en indicatoren moeten zeer zorgvuldig vastgesteld worden.

Het Crownies project bevat kansen. Het aantal hangjongeren en de mate van verveling nemen af en gezien de sociale controle daalt ook de exposure. Het project is netwerkverruimend op alle vlakken. Jongeren leren bijvoorbeeld de weg naar hulpverlening en stedelijke structuren kennen en het kan een opstap zijn voor verder jeugd- en vrijwilligerswerk. Doordat de sociale hygiëne in de buurt verbetert, neemt de kans op jeugdcriminaliteit af. Hiernaast hebben de buurtbewoners minder vooroordelen over de doelgroep, hoewel de verbinding nog sterker zou zijn moesten jongeren bij de bewoners zelf gaan klussen. Vrijwilligers krijgen via Crownies een kanaal om zich belangeloos in te zetten en men denkt aan de uitreiking van een certificaat van vrijwilligerswerk, wat jongeren meer kansen biedt op de arbeidsmarkt. Het Crownies project kent een groot bereik, heeft veel partners maar slaagt er toch in een lokaal initiatief te blijven. Het blijft bestaan mede dankzij het solide beleidsmatig draagvlak en gemeentelijke subsidies. Afsluitend is uitbreiding naar andere locaties of doelgroepen mogelijk en zijn reclame en bekendheid vereist, o.a. via scholen.

Crownies brengt ten slotte enkele bedreigingen met zich mee. Ondanks de linken met de SAT en de theorie rond collective efficacy bestaat hier geen communicatie rond. Dit geldt ook voor cijfermateriaal en gebeurde evaluaties. Doordat het project grotendeels berust op sociale preventie kan succes in andere contexten niet gegarandeerd worden. Maatschappelijk kwetsbaren wantrouwen veel en zijn het moeilijkst te motiveren. Men kan zich derhalve afvragen of de doelgroep die het meest nood heeft aan dergelijke projecten wel bereikt wordt. De Crownies activiteiten kunnen overkomen als een besparingsactie van de overheid. Communicatie en omkadering naar de buurt toe zijn cruciaal o.a. opdat omstaanders het niet als straf interpreteren. Hiernaast moet het Crownies project permanent zijn netwerk aanwakkeren, wat tijd en energie kost. Het staat of valt met subsidies, beleidssteun, een breed netwerk en voldoende deelnemers. De laatste bedreigingen draaien rond evaluatie. Een objectieve, belangeloze evaluatie blijft namelijk cruciaal, vooral bij uitbreiding van de methodiek.

Crownies bevraagt momenteel geen buurtbewoners of jongeren die deelnemen aan activiteiten, terwijl dit toch de belangrijkste bron van informatie is aangezien zij de ervaringsdeskundigen zijn.

De tweede doelstelling van deze masterproef is het opstellen van een SWOT analyse van de Qualiprev tool. De onderzoeksvragen werden eveneens beantwoord. De tool werd deel per deel besproken en gelinkt aan het Crownies project indien mogelijk. Het is een kwantitatieve tool met als doel het snel en globaal evalueren van een preventief project, om een indicatie te krijgen van hoe beloftevol men het vindt. De nadruk ligt evenwel op het feit dat het een adviserend instrument is en geen bindend. Ook voor de Qualiprev tool werd een SWOT analyse opgesteld.

De belangrijkste sterktes van de Qualiprev tool zijn dat het een snel, eenvoudig en indicatief eerste oordeel aanbiedt, dat steeds dezelfde parameters worden gebruikt en het dus zeer consequent is. Het gekozen scoreformulier bepaalt welk gewicht elke parameter krijgt en zorgt er voor dat enkel relevante zaken aan bod komen. De tool streeft naar standaardisatie door middel van het opstellen van een lijst met proces- en productindicatoren. Het is mogelijk om extra te scoren elementen toe te voegen, bijvoorbeeld of er een evaluatieleidraad beschikbaar is, of er sporadische externe evaluatie gebeurt... De tool is zeer flexibel en mits voldoende evaluatie zijn aanpassingen mogelijk. Ten slotte is hij quasi helemaal representatief, gebaseerd op de vergelijking met de SWOT analyse van het Crownies project.

Toch kent de tool ook enkele zwaktes. Wanneer men de linken met de theorie moet scoren, is onduidelijk of deze expliciet moeten beschreven zijn of dat het voldoende is wanneer ze bestaan maar niet gecommuniceerd zijn. Moet de evaluator zelf op zoek gaan? Ook is de wetenschappelijkheid van de theorieën niet van belang, de tool scoort louter of ze al dan niet aanwezig zijn. Parallel hiermee valt op te merken dat er geen beoordeling gebeurt van de kwaliteit van evaluaties en rapporten. De aanwezige 'short manual' vereist ondubbelzinnige

criteria en kan eenduidiger. Aangezien de zwaarte per parameter zichtbaar is kan de evaluator calculeren hoe hij het beste scoort wat tot een vertekend beeld kan leiden. Verder stelt zich de vraag wat er moet gebeuren met deelse evaluatie. Ten slotte is niet altijd duidelijk wanneer de evaluator welk scoreformulier moet kiezen.

De Qualiprev tool biedt kansen naar de toekomst toe. Men staat open voor feedback aangezien aanpassingen gebeurd zijn na theoretische evaluaties van de tool. Deze evaluaties leverden vele positieve reacties op. Ook is open rapportage en communicatie aanwezig, wat een meerwaarde is in vergelijking met de gesloten communicatie van het Crownies project. Afsluitend zijn enkele bedreigingen inherent aan de huidige Qualiprev tool. Er gebeurde nog niet veel evaluatie, vooral vanuit de praktijk is dit een lacune. De score die Qualiprev biedt is nooit bindend en men kan zich de vraag stellen of deze score voor elk preventief project relevant is.

2. Discussie en aanbevelingen

In deze masterproef zijn twee compleet verschillende zaken geëvalueerd op uiteenlopende wijze. Het Crownies project werd als eerste beoordeeld aan de hand van multimethodisch onderzoek. Dat bronnentriangulatie aanwezig is, is een sterkte binnen deze uiteenzetting om objectiviteit te garanderen. Wanneer diverse bronnen tot dezelfde resultaten komen, neemt hun betrouwbaarheid toe. Hoe meer verschillende invalshoeken en bronnen, hoe gediversifieerder en meer onderbouwd de SWOT analyse is en daaruit volgend hoe meer geloofwaardig. Toch zijn enkele beperkingen aan te stippen binnen de evaluatie van Crownies.

Vooreerst zijn de deelnemers van het Crownies project en de buurtbewoners niet bevroegd. Dit om de evidente reden dat de afstand te groot was. Als reactie op deze beperking werd een medewerker van Crownies geïnterviewd om toch de expertise van het project te incorporeren. In eventueel vervolgonderzoek is het van primordiaal belang om de betrokkenen van het Crownies project in Den Haag te betrekken in het geheel. Hiernaast is er geen voor- en nameting

beschikbaar van het Crownies project. De beschikbare gegevens waren daarenboven zeer beperkt. Doorheen dit onderzoek was dat een lacune, vooral bij de vergelijking met de Qualiprev tool. Het werd duidelijk hoe belangrijk open communicatie is en dat cijfermateriaal publiceren positief werkt naar betrouwbaarheid toe.

De meeste informatie en data werd bijgevolg zelf verzameld. Een nameting was eveneens niet beschikbaar aangezien Crownies geen afgesloten project is. Elke evaluatie is tussentijds zolang het project en de methodiek blijven bestaan. Een andere beperking die noemenswaardig is, is dat het om een momentopname gaat. Crownies is een methodiek die permanent in ontwikkeling is dus de evaluatie is slechts beperkt geldig. Desondanks is ze waardevol omdat een beeld kan gevormd worden van de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen van het project. Dat is niet alleen belangrijk voor de coördinatoren van het project maar voor de hele praktijk van criminaliteitspreventie. Doordat het een momentopname is, kan de SWOT analyse veranderen doorheen de tijd. Wat op een bepaald moment een zwakte is, kan evolueren naar een sterkte en omgekeerd. Vervolgonderzoek is bijgevolg aan te bevelen.

Voor de interviews bij de doelgroep werden leerlingen die school lopen in Sint-Niklaas bevraagd. De eerste bedenking hierbij is dat deze jongeren niet noodzakelijk in Sint-Niklaas woonachtig zijn. Een van de aangehaalde negatieve aspecten van het Crownies project was dat deze jongeren te ver wonen om te kunnen deelnemen. Hiernaast was een deel van de doelgroep zestien jaar waardoor ze aangaven dat de leeftijdscategorie niet ruim genoeg is omdat zij uitvielen. Bovendien werden enkel jongeren bevraagd tussen dertien en zestien jaar en dus niet de hele breedte van de doelgroep. Jongeren tussen acht en dertien jaar hebben mogelijk een andere kijk op het project en kunnen voor- of nadelen aanreiken waar oudere adolescenten niet bij stilstaan. Dat zijn belangrijke aandachtspunten bij de interpretatie van de resultaten. De bevraagde leerlingen zitten in de studierichtingen Moderne Wetenschappen en Latijn, een erg selecte groep. Jongeren bijvoorbeeld die in het deeltijds onderwijs zitten of in de

studierichtingen van TSO en BSO kwamen niet aan bod. Dit biedt ruimte voor verder onderzoek en impliceert dat de bevroegde doelgroep absoluut niet representatief is voor de schoolgaande jeugd te Sint-Niklaas. Desondanks geeft het een indicatie van hoe jongeren kijken naar het Crownies project, een meerwaarde voor deze masterproef. Verder onderzoek is vanzelfsprekend vereist om jongeren te bevroegen uit elke laag van de bevolking.

Dat steeds begeleiding aanwezig is bij de Crownies-activiteiten wordt te weinig uitgebuit. De vereisten om klusbegeleider te worden, zijn dat men ervaring heeft en actief is in een vorm van jongerenwerk. Crownies kan zoveel sterker zijn wanneer deze begeleiders een scholing volgen waarin ze leren om meer pedagogisch gericht te werken. Als ze een band kunnen opbouwen met de jongeren die deelnemen aan Crownies activiteiten ligt hierin een enorm potentieel. Ze kunnen een vangnet vormen voor jongeren en hen wegwijs maken in stedelijke structuren. Klusbegeleiders kunnen opvoedend werken en inspelen op de eventuele criminele geneigdheid van jongeren, hen pro-sociale handelingsalternatieven aanbieden en zaken bespreekbaar maken die anders ondergronds blijven o.a. door het bijbrengen van moreel inzicht of door het bespreken van negatieve effecten van criminaliteit. Hun rol is zo belangrijk, dit verdient meer aandacht.

Ook over het tokensysteem kan men discussiëren. Enerzijds motiveren de beloningen jongeren om deel te nemen aan activiteiten en kan dit drempelverlagend zijn. Anderzijds kan men zich vragen stellen bij het feit dat Crownies vanaf acht jaar werkt met het systeem ‘voor wat, hoort wat’. Deze instelling is echter niet weg te denken uit onze samenleving. Hoe onschuldig zijn de beloningen? De doelgroep zelf opperde een aantal keer om de schenking aan het goede doel verplicht te maken, desnoods voor een deel van het verdiende kapitaal. Dat kan potentiële deelnemers afschrikken of tegenhouden omdat bepaalde jongeren inderdaad enkel zullen deelnemen om beloningen te verdienen, niet uit eigenbelang en intrinsieke motivatie. Deze doelgroep dreigt weg te vallen wanneer men verplicht een deel van de Crownies moet schenken

aan het goede doel. De optie moet evenwel blijven bestaan zodat sociaal geëngageerde jongeren de kans krijgen, maar het verplichten kan verregaande ongewenste gevolgen hebben.

Wat met het verplaatsingseffect? Riskeert men om de buurt waarin Crownies actief is minder aantrekkelijk te maken voor potentiële daders maar hierdoor het probleem te verplaatsen naar naburige wijken? Via uitgebreid buurtonderzoek kan men hier meer zicht op krijgen maar momenteel tast men in het duister. Het is iets om in het oog te houden moest het project elders worden geïnstalleerd, om de naburige wijken niet extra te belasten.

Wat vooral problematisch lijkt wanneer men kijkt naar de evaluatie van het Crownies project is hoe men de doelgroep zal motiveren die het meest baat heeft bij dergelijke preventieve projecten. De maatschappelijk meest kwetsbaren zijn vaak moeilijk bereikbaar, wantrouwen alles dat niet binnen hun eigen netwerk ligt en zijn niet steeds vaardig in communicatie. Moet er meer ingezet worden op motivatie en activering van deze doelgroep, ongeacht het feit dat iedereen mag deelnemen aan activiteiten? Men doet met Crownies aan algemene preventie: selectie gebeurt enkel op leeftijd en locatie. In de SAT spreekt Wikström van verschillende soorten preventie afhankelijk van de potentiële dader waarmee men te maken krijgt. In het Crownies project wordt zowel aan sociale als aan situationele preventie gedaan maar gebeurt dit niet op maat van de potentiële dader, desondanks er voor ieder profiel een aanbod aanwezig is.

Over het algemeen is Crownies een zeer beloftevolle, verdienstelijke methodiek. Het werken aan verbondenheid en samen zorgen voor collective efficacy zijn nobele doelstellingen die tot het afnemen van criminaliteit binnen een buurt leiden. Het potentieel is enorm, zeker wanneer men over een methodiek spreekt in plaats van een project. De uitbreidingskansen zijn vrijwel eindeloos zolang er een draagvlak is. Het is jammer dat de communicatie gebrekkig verloopt naar de buitenwereld toe. Wanneer momenteel iemand iets gelijkaardig zou willen opstarten,

moet die quasi van een tabula rasa starten en zinloos, dubbel werk verrichten. Het zou veel minder arbeidsintensief zijn moesten er evaluatieve rapporten publiek raadpleegbaar zijn om de expertise van Crownies te delen. Hiernaast zal men meer betrouwbaar overkomen wanneer er open communicatie is rond de werking van het project en de resultaten die het reeds opleverde.

Er heerst voldoende geloof dat het project in een andere context kan werken. Toch zal het nooit evident zijn en is verder onderzoek vereist. Er moet een financieel en maatschappelijk draagvlak gecreëerd worden en er moet steun zijn van de gemeente maar ook van de buurt zelf. Hiernaast is transparante communicatie vereist naar alle partijen toe. Alle betrokkenen moeten bevroegd en opgevolgd worden om hun tevredenheid te blijven monitoren. Procesevaluatie en het informeren van de buurt zijn cruciaal. Wanneer buurtbewoners niet weten wat er gaande is en ze plots jongeren hun wijk zien schoonmaken, concluderen ze mogelijks dat dit een sanctie is. Dat zou hun beeld van de jeugd negatief beïnvloeden. Hiernaast is om de doelgroep te motiveren vereist dat men reclame maakt en vooral de moeilijkst te benaderen jongeren bereikt. Dit om hen te activeren en te laten deelnemen aan het maatschappelijke leven, om een netwerk uit te bouwen en een vangnet te creëren. Het project moet vooral een positief, hip en trendy imago hebben zodat het aantrekt en de jeugd prikkelt. De weg naar Crownies activiteiten moet zeer duidelijk zijn. Vooraleer het project elders opgestart wordt, is zeker een nulmeting vereist zodat van in het begin de geboekte resultaten worden opgetekend en opgevolgd. De evaluatie moet zo breed en grondig mogelijk gebeuren. Mogelijkheden hierin zijn onder andere criminaliteitscijfers optekenen, deelnemers en buurtbewoners bevragen, onveiligheidsgevoelens onderzoeken, sociale netwerkanalyse doen van een buurt etc.

Naast het Crownies project werd ook de Qualiprev tool onderzocht. Algemeen gezien liepen de bevindingen uit de SWOT analyse van het Crownies project gelijk met die uit de Qualiprev tool. Er waren een aantal discrepanties maar die gaven geen volledig vertekend beeld van de

eindconclusie. In de evaluatie van het Crownies project tilt men zwaar aan de gebrekkige communicatie van achterliggende theorieën omtrent het project en van reeds uitgevoerde evaluaties. Dat is slechts één onderdeel van de Qualiprev tool waardoor het niet zwaar doorweegt en het project er minder op wordt afgestraft dan in de SWOT analyse van hoofdstuk drie.

Het is betreurenswaardig dat niet alle gegevens beschikbaar zijn van gebeurde Crownies-evaluaties. Nu blijft vergelijking en uitgebreid onderzoek naar de representativiteit van de Qualiprev tool beperkt. Hopelijk stelt Crownies zich meer open na het lezen van deze masterproef zodat meer diepgaande evaluatie gebeurt. Op die manier kan zowel het project verder geëvalueerd worden als de Qualiprev tool. Momenteel kunnen niet alle scoreformulieren ingevuld worden wat een beperking was. Wenselijk is dat in de toekomst uitvoerigere evaluatie van de Qualiprev tool vanuit de praktijk gebeurt.

Concluderend geeft de Qualiprev tool een eerste indruk die representativiteit uitstraalt. Qualiprev is een tool die erg snel en handig is in gebruik en die een globaal beeld aanbiedt van een preventief project. Toch heeft deze evaluatie een beperkte validiteit aangezien slechts één project werd gebruikt om de representativiteit te testen. De aanzet is er om vanuit de praktijk de Qualiprev tool te evalueren. Meer evaluatief onderzoek is broodnodig, andere preventieve projecten waarvan wel evaluaties beschikbaar zijn moeten gescoord worden en vergelijking met deze evaluatierapporten is vereist. De verantwoordelijken voor de Qualiprev tool bewezen reeds dat ze open staan voor feedback en hier mee aan de slag gaan. Dat vergemakkelijkt het proces en motiveert hopelijk vele preventieve projecten om de tool te gebruiken en bevindingen of bedenkingen uit de praktijk te delen.

Een spijtige evolutie die deze masterproef binnen sijpelt is het feit dat steeds meer in termen van het New Public Management (NPM) wordt gedacht, wat vooral opvalt bij de evaluatie van het Crownies project. Er ligt steeds meer nadruk op het behalen van cijfers, op kwantitatieve evaluaties eerder dan kwalitatieve. Men staat enkel stil bij het feit dat cijfers moeten voorgelegd worden om aan te tonen dat het project wel degelijk deelnemers heeft en activiteiten aanbiedt. Het lijkt alsof deze cijfers enkel beschikbaar zijn in functie van subsidies. Dit doet vermoeden dat men een resultaatsverbintenis heeft om subsidies te krijgen. Zo ligt de nadruk enkel op de outcome en niet op het proces, naar de manier waarop. Daarnaast is er de afwezigheid van bevragingen van jongeren die deelnemen aan Crownies activiteiten en buurtbewoners. De evaluatie van het Crownies project neemt dit luik niet op terwijl dit cruciaal is om tot een volledige, diepgaande evaluatie te komen. Met deze beperking moet men aan de slag gaan. Sociale preventie mag niet enkel gaan om resultaten en cijfermateriaal dat aantoont dat de maatregel werkt, maar moet ook de weg naar het resultaat omvatten. De preventieve mechanismen van Bjørgo bijvoorbeeld moeten geëxpliciteerd en gecommuniceerd worden om het belang uit te drukken van hoe men preventief werkt in plaats van enkel te kijken naar het al dan niet behaalde resultaat. De Qualiprev tool is een kwantitatieve onderzoeksmethode maar hierbij ligt de nadruk op het feit dat die adviserend is van aard en niet determinerend. In de preventieve sector mag men niet enkel denken in economische of zakelijke termen, maar moet men steeds alert blijven voor het feit dat met mensen wordt gewerkt en dat andere factoren ook invloed hebben op hun gedragingen.

Doorheen deze masterproef ontstonden twee SWOT analyses. Een SWOT is een dankbaar instrument. Op het eerste zicht lijkt het eenvoudig op te stellen maar al doende bleek dat het toch enige objectiviteit en inzichten vereist. Desalniettemin is het eindresultaat relatief eenvoudig en toegankelijk voor velen, de interpretatie is eenduidig. Door echter puur een SWOT analyse op te stellen zal er niets veranderen. Een eerste stap is gezet in deze masterproef,

namelijk een evaluatie van het Crownies project en de Qualiprev tool. Nu moet er mee aan de slag gegaan worden. Men moet kijken naar de sterktes, deze behouden en de kansen benutten. Zwaktes aanpakken en bedreigingen bewaken zodat ze niet vervallen in zwaktes, zijn vereist. Bij elk element moet men zich afvragen wat de reden ervan is, naar causale processen en verklaringen kijken en daar iets mee doen. Laat deze masterproef geen eindpunt zijn maar een basis om tot verandering over te gaan en zowel Crownies als de Qualiprev tool verder uit te bouwen richting optimalisatie.

BIBLIOGRAFIE

BOEKEN

BARRY, M. (2006) *Youth Offending in Transition: The search of social recognition*. Abingdon: Routledge.

BJØRGO, T. (2016). *Preventing crime. A Holistic Approach*. Palgrave macmillan, Hampshire, England.

BRUG, J., SCHAALMA, H., KOK, G., MEERTENS, R.M., & VAN DER MOLEN, H.T. (2000) *Gezondheidsvoorlichting en gedragsverandering*. Assen: Van Gorcum.

CHRZANOWSKA, J. (2002) *Interviewing Groups and Individuals in Qualitative Market Research*. California: Sage.

COLEMAN, J.S. (1994). *Foundations of Social Theory*. Harvard University Press.

DECLERCK, N. & PAUWELS, L. (2010). *Individu, omgeving en verklaring van jeugdcrimineel gedrag: een toets in twee stedelijke settings*. Antwerpen: Maklu.

FELSON, M. & BOBA, R. (2010) *Crime and everyday life* (4^e editie). California: Sage publications, Inc.

HEBBERECHT, P. & BAILLERGEAU, E. (2012) Social crime prevention in late modern Europe: towards a comparative analysis. In P. HEBBERECHT & E. BAILLERGEAU (Eds.), *Social crime prevention in late modern Europe : a comparative perspective* (pp. 21–36). Brussels, Belgium: VUBPRESS.

LAB, S. (2014) *Crime prevention: Approaches, practices, and evaluations*. Canistota: Anderson Publications.

LEAVY, P. (2014) *The Oxford Handbook of Qualitative Research*. Oxford: Oxford University Press Inc.

LINNAN, L. & STECKLER, A. (2002) *Process Evaluation for Public Health Interventions and Research*. San Fransisco, CA: Jossey-Bass.

MELIS, B. (1996) Jongeren in de stad: een onderzoek naar vrije tijd en conflict. In:

WALGRAVE, L. & VETTENBURG, N. (1996) *Confronterende jongeren*. Leuven:

Universitaire pers, 111 – 128.

MESSNER, S.F. & ZIMMERMAN, G.M. (2012) Community-level influences on crime and offending. In: WELSCH, B.C. & FARRINGTON, D.P. (Eds.) *The Oxford handbook of crime prevention* (pp.155-172). Oxford: Oxford University Press.

PAUWELS, L. (2007) *Buurtinvloeden en jeugddelinquentie: een toets van de sociale desorganisatietheorie*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers.

PAUWELS, L. & HARDYNS, W. (2016) *Problematic youth group involvement as situated choice: Testing an integrated conditions-controls-exposure model*. Den Haag: Eleven.

PLOCHG, T., & VAN ZWIETEN, M. C. B. (2007) 6 Kwalitatief onderzoek. T. Plochg, M van Zwieten (Red.). *Handboek gezondheidszorgonderzoek*, 77-93.

SHUY, R.W. (2002) In-person versus telephone interviewing. In GUBRIUM, J.F. & HOLSTEIN, J.A. (eds.) *Handbook of interview research: Context & method* (pp. 573 – 555). Thousand Oaks, CA: Sage.

SWANBORN, P.G. (2007) *Evalueren. Het ontwerpen, begeleiden en evalueren van interventies: een methodische basis voor evaluatie-onderzoek*. Amsterdam: Boom Onderwijs.

VERMEYLEN, S. (2005) *Werken met de SWOT-analyse*. Brussel: Politeia.

VERSCHUREN, P. & DOOREWAARD, H. (2007) *Het ontwerpen van een onderzoek*. Den Haag: Lemma.

WALGRAVE, L. (2012). *Jeugddelinquentie in perspectief. Met een koel hoofd naar een geïntegreerde aanpak*. Kluwer, Mechelen.

WELSH, B.C. & FARRINGTON, D.P. (2012) *The Oxford handbook of crime prevention*. Oxford: Oxford University Press.

WELSH, B.C. & HOSHI, A. (2002) Communities and crime prevention. In SHERMAN, L.W., FARRINGTON, D.P., WELSH, B.C., LAYTON MACKENZIE, D. (eds.) (2002) *Evidence based crime prevention* (revised edition), Routledge, London.

WIKSTRÖM, P.H. (2004). Crime as alternative. Towards a cross-level Situational Action Theory of crime causation. In MCCORD, J. (ed.), *Beyond Empiricism: Institutions and Intentions in the Study of Crime. Advances in Criminological Theory 13* (pp. 1 – 37). New Brunswick: Transaction.

WIKSTRÖM, P.H. (2007). In Search of Causes and Explanations of Crime. In KING, R.D. & WINCUP, E. (eds.), *Doing Research on Crime and Justice* (pp. 117 – 140). Oxford, Oxford University Press.

WIKSTRÖM, P.H., OBERWITTLER, D., TREIBER, K. & HARDIE, B. (2012). *Breaking Rules: The Social and Situational Dynamics of Young People's Urban Crime*. Oxford: Oxford University Press.

TIJDSCHRIFTARTIKELEN

ANTONACCIO, O. & TITTLE, C.R. (2008). Morality, Self-Control, and Crime. *Criminology*, 46, 479 – 510.

- BRUINSMA, G.J.N. & WEERMAN, F.M. (2007). Vernieuwingen in de verklarende jeugdcriminologie. *Tijdschrift voor Criminologie*, 49, 291 – 305.
- COMAN, A. & RONEN, B. (2009) Focused SWOT: diagnosing critical strengths and weaknesses. *International Journal of Production Research*, 47(20), 5677 – 5689.
- ELLEFSSEN, B. (2011). Evaluating Crime Prevention – Scientific Rationality or Governmentality? *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 12(2), 103 – 127.
- HARDYNS, W., VYNCKE, V., DE BOECK, A., PAUWELS, L. & WILLEMS, S. (2016) Are Collective Efficacy, Disorder and Social Support Associated with One's Quality of Life? Evidence from the Multilevel SWING Study in Belgium. *Applied Research in Quality of Life*, 11(3), 739 – 756.
- LYNCH, M. (2002) The Culture of Control: Crime and Social Order in Contemporary Society. *Political and Legal Anthropology Review* 25(2): 109 – 112.
- MORENOFF, J.D., SAMPSON, R.J. & RAUDENBUSH, S.W. (2001). Neighbourhood Inequality, Collective Efficacy, and the Spatial Dynamics of Urban Violence. *Criminology* 39(3): 517-558.
- OSGOOD, D.W. & ANDERSON, A.L. (2004) Unstructured Socializing and Rates of Delinquency. *Criminology* 42(3): 519-550.
- PICKTON, D.W. & WRIGHT, S. (1998) What's swot in strategic analysis? *Strategic Change*. 7: 101 – 109.
- ROOSE, H. (2001). Evaluatie geëvalueerd : de interne evaluatie van de preventieprojecten uit het Gentse veiligheids- en samenlevingscontract 1997 beoordeeld. *Tijdschrift voor sociologie*. 22 (3): 273-297.

SAMSON, R.J., RAUDENBUSH, S.W. & EARLS, F. (1997) Neighborhoods and violent crime: A multilevel study of collective efficacy. *Science*, 277, 918 – 924.

SVENSSON, R. & PAUWELS, L. (2010). Is a Risky Lifestyle Always ‘Risky’? The Interaction Between Individual Propensity and Lifestyle Risk in Adolescent Offending: A Test in Two Urban Samples. *Crime and Delinquency*, 56 (4), 608 – 626.

WIKSTRÖM, P.H. & LOEBER, R. (2000) Do disadvantaged neighborhoods cause well-adjusted children to become adolescent delinquents? A study of male juvenile serious offending, individual risk and protective factors, and neighborhood context. *Criminology*. 38 (4): 1109 – 1142.

WIKSTRÖM, P.H. & SVENSSON, R. (2008). Why are English Youths More Violent Than Swedish Youths? A Comparative Study of the Role of Crime Propensity, Lifestyles and Their Interactions in Two Cities. *European Journal of Criminology*, 5, 309 – 330.

ANDERE BRONNEN

DECORTE, T. (2008) *Kwalitatieve criminologische methoden en technieken*, Gent.

EUCPN (2013). Evaluation of crime prevention initiatives: the principles of evaluation. In: EUCPN Secretariat (eds.), *EUCPN Toolbox Series* (3), European Crime Prevention Network: Brussels.

PAUWELS, L. (2007) *Cursus etiologische criminologie*. Gent.

PAUWELS, L. (2016) Geïntegreerde theoriegestuurde criminaliteitspreventie. Achtergronden, mechanismen, interventies en evaluaties. Syllabus criminaliteitspreventie. Gent: Docunet.

RUMMENS, A., HARDYNS, W., VANDER LAENEN, F. & PAUWELS, L. (2016) *Criteria for the evaluation of crime prevention practices*. Gent. [research report]

RUTENFRANS, C.J.C. & TERLOUW, G.J. (1994). *Delinquentie, sociale controle en 'life events'*. *Eerste resultaten van een longitudinal onderzoek*. Geraadpleegd van <http://repository.tudelft.nl/view/wodc/uuid%3A31bd2308-8d85-459f-8643-8d5cff79a857/>

SMEETS, E., DEN OTTER, P., ELZINGA, A. & WITTE, R. (1998) *Preventie voor en door jongeren. Een inventarisatie van jeugdparticipatieprojecten gericht op criminaliteitspreventie*. Den Haag: Stafbureau Informatie, Voorlichting en Publiciteit; Directie Preventie, Jeugd en Sanctiebeleid; Ministerie van Justitie. [rapport]

TE RIELE, S. & ROEST, A. (2009). *Sociale Samenhang : Raamwerk en Lacunes in de Informatievoorziening*. Den Haag/Heerlen. [rapport]

VAN OVERBEEKE, R.W. & VAN SOOMEREN, P.F. (1995) *Criminaliteitspreventie en Buurtbeheer. De procesevaluatie*. Den Haag: Stafafdeling Informatievoorziening, Directie criminaliteitspreventie, Ministerie van Justitie. [rapport]

VERCAIGNE, C. (2000) *Urbanisation, exclusion sociale des jeunes et criminalité de rue: Rapport*. Leuven: KU Leuven. [rapport]

VLAANDEREN (z.d.) *Sterkte/zwakte analyse (SWOT analyse)*. Geraadpleegd op 06/07/2017, van <https://overheid.vlaanderen.be/sterktezwakte-analyse-swot-analyse>.

X. "Crownies." from www.crownies.nl.

BIJLAGE 1: INTERVIEW MET DE COÖRDINATOR VAN HET CROWNIES PROJECT

Hoe is het Crownies project ontstaan?

Het Crownies project is verbonden aan stichting Halt. Deze stichting bereikt per jaar 17.000 jongeren die wegens grensoverschrijdend gedrag aangemeld worden door de politie. Deze jongeren krijgen dan een Halt-straf om hen aan de hand van alternatieven te leren om te voorkomen dat ze opnieuw hetzelfde zouden doen. Deze Halt-maatregelen zijn er om de jongeren op het rechte pad te houden. Tijdens een Halt-straf krijgen wij vaak het signaal van jongeren dat ze over grenzen gingen uit verveling en onder groepsdruk. Dit zette ons aan het denken en we bekeken wat we preventief konden doen in hun vrije tijd, om deze verveling tegen te gaan. Van hieruit ontstond het idee om kinderen in hun eigen wijk activiteiten te laten uitvoeren om hun eigen wijk op te knappen. Hierdoor krijgen de buurtbewoners ook een beter beeld van de jeugd en kunnen de jongeren iets positiefs betekenen voor hun wijk. Vroeger heetten deze activiteiten ‘klussen’ binnen Crownies, nu zijn dit ‘activiteiten’ geworden.

Activiteiten zijn zeer uiteenlopend. Er zijn praktische taken bij zoals het schoonmaken van de wijk, maar ook sociaal maatschappelijke activiteiten worden georganiseerd zoals bloemen aan senioren gaan uitdelen, een sociale sofa maken, plantjes planten in de wijk enzovoort. Dit was een enorm succes. De gemeente Den Haag heeft dit gemerkt en heeft voor het Crownies project subsidies vrijgemaakt omdat het de enige partij was met zo'n groot bereik en omdat er reeds een enorm netwerk was uitgebouwd. De beloningen worden aangekocht door onder andere de gemeente en woningbouw corporaties. Jongeren kunnen hun Crownies dan inruilen voor een leuke beloning naar keuze.

Crownies bestaat al sinds 2008. Toen waren er drie aandachtsstadsdelen (*iets zoals deelgemeentes in België*). In Den Haag zijn er in totaal 8 stadsdelen met heel veel wijken. In

2008 werden er dus drie stadsdelen uitgehaald met een sociale achterstand. In eerst instantie werd enkel daar het Crownies project opgestart, als pilootproject.

In 2010 werd vastgesteld dat het pilootproject een enorm succes was. Hierna werd het uitgerold naar alle stadsdelen. Tot op de dag van vandaag is het Crownies project actief in alle 8 stadsdelen van Den Haag. Ondertussen is het geen project meer. Het sluit aan op de visie en het beleid van de gemeente Den Haag om jongeren tussen 8 en 23 jaar te betrekken in hun wijk en hen te stimuleren om vrijwilligerswerk te doen in hun eigen wijk. Vroeger voerde het programma 'bureau jeugd' dit. Dat bestaat niet meer. Momenteel heet dit de 'afdeling jeugd'. Deze werken rond burgerparticipatie en willen jongeren stimuleren. De Crownies methodiek wordt hierbij als instrument gebruikt. Het doel is om jongeren zich bewust te maken van de eigen leefomgeving en om hen te stimuleren in de toekomst om op vrijwillige basis zichzelf in te zetten voor de samenleving.

De Crownies activiteiten staan los van Halt, de jongeren die deelnemen zijn niet per se taakstraffers. Crownies bereikt alle jongeren van Den Haag. Formeel ligt de leeftijdsgrens van de doelgroep op 8 tot 23 jaar. Praktisch gezien gaat het eerder om jongeren tussen 8 en 15 jaar. Oudere jongeren tot en met 23 jaar kunnen wel nog steeds deelnemen als ze willen. Crownies is tegenwoordig meer een methodiek geworden dan een project. Door middel van activiteiten te organiseren, sociaal en maatschappelijk, kan deze methode hiervoor ingezet worden.

Jongeren die voorheen het jeugd- en welzijnswerk niet bereikten, komen via Crownies wel binnen en dan wordt er aan toeleiding gedaan naar het jongeren- en welzijnswerk toe, als het ware bij wijze van opstap. De leeftijdscategorie vanaf 8 jaar mag vaak niet werken. Deze jongeren kunnen door middel van Crownies toch al iets sparen want het is een activiteit, het valt niet onder de categorie 'werken'. Jongeren die activiteiten uitvoeren, worden ook altijd

verplicht begeleid door een jongerenwerker. Een ander pluspunt van Crownies is dat jongeren leren sparen.

Momenteel is een hele ontwikkeling zichtbaar. Iets oudere jongeren met een verstandelijke beperking doen ook mee. Deze jongeren zijn dan wel boven de 15 jaar, maar hebben de ontwikkeling van een jonger kind. We zijn nu volop bezig met het meer en beter betrekken van deze jongeren.

Vanaf 16 jaar hebben de jongeren eerder een weekendjob of iets dergelijks, dus die doen niet meer mee. Maar de methode op zich kan zelfs voor volwassenen ook werken, waarom niet? Bijvoorbeeld voor werklozen? Men kan bijvoorbeeld werken met bons voor de kringwinkel of een wasmachine voor uitkeringsgerechtigden enzovoort. Op de leeftijd van 16 zijn jongeren meer bezig met snel veel winst maken. Maar de methode kan zeker nog veel breder worden getrokken.

Er wordt momenteel ook bekeken of de deelnemers een certificaat of iets dergelijks kunnen krijgen om mee te nemen wanneer ze een opleiding gaan doen of gaan solliciteren. Dit zou een soort accreditatie zijn die zegt dat deze persoon zoveel jaar actief geweest is in het vrijwilligerscircuit, wat zeker een voordeel kan bieden op de arbeidsmarkt. Ook hier zijn we nu mee bezig.

Het directe doel van het Crownies project is om de sociale participatie in een buurt te versterken. Zijn er ook andere doelstellingen die binnen het project passen?

Er wordt onder andere ook een ‘buurtschouw’ gehouden door kinderen, via Crownies. Dit houdt in dat een groepje kinderen de wijk doorgaan met een notitieblok om te zien wat veilig en wat onveilig is. Ze gaan ook naar buurtbewoners toe om een enquête te houden, om zo te horen wat die belangrijk vinden en wat veranderd zou moeten worden en dergelijke. Hierna wordt door de jongeren een plan gemaakt en de kinderen gaan dan zelf aan de slag. Er worden

zo bijvoorbeeld nieuwe speeltuigen geplaatst, andere planten geplant... Op internationale ouderendag gaan alle kinderen deur aan deur langs bij senioren om namens de gemeente rozen aan te bieden.

Een andere doelstelling is de sociale participatie in de buurt. Gemeente Den Haag heeft nog andere projecten, bijvoorbeeld de Gulden Klinker. Wanneer mensen hierbij structureel een jaar lang iets positiefs doen voor hun straat, krijgen ze €1.000 en de inmetzing van een gulden klinker. Hierop kunnen kinderen door middel van Crownies ook kans op maken. Dit versterkt de sociale participatie nog meer. Buurtbewoners lopen overdag op straat en zien de kinderen ergens bezig. Kinderen krijgen hiervoor complimenten. Dit bewijst dat de buurtbewoners hier ook heel blij om zijn.

Er zijn veel verschillende doelstellingen van Crownies:

- Groepsdruk ombuigen in iets positiefs om gezamenlijk goede dingen te doen voor de wijk
- Buurtparticipatie stimuleren
- Voorbeeldfunctie
- Hoekjes en gaatjes in een wijk waar hangjongeren zitten, worden aangepakt door o.a. nieuwe verlichting, de hoekjes zeer mooi maken zodat ze niet meer aantrekkelijk zijn voor hangjongeren. Zo wordt bijgedragen tot de preventie van jeugdcriminaliteit
- Wegnemen van de verveling
- De doelgroep is heel jong. Ze zijn nog heel kwetsbaar en beïnvloedbaar, dus hun gedrag kan positief beïnvloed worden door middel van Crownies. Crownies is vaak een opstap voor meerdere projecten binnen Den Haag. Jongeren stromen vaak door naar jongeren- en kinderwerk en nemen vaker vrijwillig deel aan buurtpreventieteams (zoals wijkschouwen, Haags ambassadeurschap dat in direct contact staat met de

wethouder, Haags jeugdpanel, Haags jeugdlintje). Crownies is dus vaak een opstap om een verdere carrière in het jeugdwerk te beginnen

Denkt u zelf dat het Crownies project een bijdrage kan leveren in de preventie van jeugdcriminaliteit?

JA! Daar ben ik ten stelligste van overtuigd.

Op welke theorieën is het Crownies project gebaseerd?

Ooit is er een plan van aanpak gemaakt door een socioloog. Deze persoon heeft het Crownies project wetenschappelijk onderbouwd. Hij integreerde theorieën rond bestraffen en belonen, betekenisvorming van jongeren die vervreemden van hun wijk versus jongeren betrekken bij de wijk. Dit is het enige dat hieromtrent te vinden is. We willen de jongeren vooral vroegtijdig laten kennismaken met vrijwilligerswerk. Hen leren sparen. Dit plan van aanpak is geschreven in 2006. Het is vooral geschreven op sociaal maatschappelijk vlak en de focus lag op verbinding. Ondertussen is er niets veranderd aan dit plan, er zijn geen updates van. Na de crisis zit het Crownies project enorm in stijgende lijn. Er zijn veel meer sociaal maatschappelijke activiteiten, terwijl vroeger veel meer werd gefocust op schoonmaak en dergelijke. Vroeger was het meer praktisch, nu wordt het steeds meer sociaal. We spreken van Haagse krachtwijken, omdat we het geluid van de wijk zelf willen horen. Buurtbewoners worden mede-eigenaar van hun vraag en hun antwoord.

In het begin was het Crownies project meer top-down, nu gaat het meer bottom-up. Niets moet, alles mag. Elk idee is goed, als het maar sociaal maatschappelijk is. Dit is zeker een sterkte van het project.

Wat vindt u zelf de drie sterkste punten van het Crownies project?

Het Crownies project als methode is een heel goed instrument om kinderen kennis te laten maken met vrijwilligerswerk, om kinderen zich bewust te laten maken van hun eigen positieve gedrag, om kinderen en buurtbewoners met elkaar te verbinden, het spaarelement is ook zeer belangrijk. Maar verbinding staat vooral centraal. Het is een heel goed bindmiddel in de wijken en in de ruimere samenleving. En het sluit mooi aan op het klassieke verhaal van bestraffen en belonen.

De methode kan nog heel erg ver doorontwikkeld worden. Men kan het een status geven om het te laten meenemen als soort bewijs van goed gedrag voor de verdere carrière van een jongere. Het heeft enorm veel potentieel en de mogelijkheden zijn quasi eindeloos.

Wat vindt u zelf de drie zwakste punten van het Crownies project?

Wij van Crownies als organisatie moeten voortdurend achter het netwerk aan gaan om de boel te blijven mobiliseren. De website bijvoorbeeld is niet zelfbedrijvend, het is niet zo dat het enkel een website is waarvan mensen gebruik kunnen maken. Het netwerk rond Crownies moet voortdurend gestimuleerd, gestuurd, geënthousiasmeerd en gecorrigeerd worden. Je moet het voortdurend blijven aanwakkeren en dat vergt heel veel. Verder zie ik niet direct negatieve punten.

Bestaat er een andere optie om in te schrijven voor activiteiten, wanneer jongeren geen toegang hebben tot het internet?

Neen. Er moet verantwoording worden afgedragen naar de gemeente Den Haag toe. Die verantwoording gebeurt via de statistieken van de website. Iedereen die wil meedoen, moet zich dus verplicht inschrijven via de website of de aantoonbaarheid daalt. Dit zou perfect op een andere manier kunnen gebeuren, echter.

Vroeger werd met cash geld betaald als beloning. Waarom is Crownies hiermee gestopt?

Dit ging veel te snel. Jonge kinderen krijgen zo plots cash geld in hun handen, en niemand heeft een goed zicht op wat hiermee gebeurt. Via de website krijgen de jongeren toch wel wat sturing in hun beloningen. De beloningen zijn ook verdeeld in ongeveer 70% belevingsactiviteiten zoals sportieve beloningen, een dagje uit enzovoort en slechts 30% materiële beloningen.

Momenteel wordt er ook wel aan groepssparen gedaan. Een begeleider krijgt de punten uitgekeerd in euro's en met dit geld gaan ze dan een sociaal maatschappelijke activiteit organiseren. Dit draagt ook bij tot de verbinding in de buurt.

Wat zou u aan iedereen aanraden die een gelijkaardig project zou willen opstarten?

Dit project loopt ondertussen al 10 jaar. Mijn raad is om minstens 3 jaar uit te rekken om het project op te starten en daarbij moet vooral rekening gehouden worden met een paar zaken. Het project moet rusten op het beleid van de overheid, dan denk ik vooral aan wie dit gaat betalen. Dit is heel belangrijk. Er moet zeker ook gezorgd worden dat er voldoende partners zijn die bereid zijn om mee te werken. Dit moet eerst geïnventariseerd worden en er moet een projectplan opgesteld worden. Tenslotte moet gezorgd worden dat er voldoende draagvlak is! Zonder hulp en draagvlak lukt het niet. Eens het project er staat en loopt, is het best gemakkelijk over te maken naar andere gemeentes toe. Maar de basis moet goed en solide zijn.

Waarom is het Crownies project precies in Den Haag opgestart en niet elders?

De gemeente Den Haag heeft voor dit project een beleid opgemaakt en is er als eerste gemeente mee gestart. Er is een project van Bureau Halt, 'Heitje voor een karweitje', dat is uitgezet in de rest van Nederland. Dit houdt ook in dat klusjes worden uitgevoerd voor je eigen wijk. In Den Haag is dit overgegaan in het Crownies project. In de andere gemeenten is dit Heitje voor een karweitje-project stopgezet vanwege de crisis. Nu begint het echter weer

wat in opmars te komen. In Den Haag is het blijven bestaan omdat men hier een beleid voor had opgemaakt en dus voldoende middelen had.

Crownies is een sturingsinstrument, omdat er ook pedagogische en didactische elementen inzitten. Het is een totaalpakket. Als kinderen bijvoorbeeld via Bureau Halt binnenkomen en zeggen dat ze niets te doen hebben en zich dus vervelen, dan krijgen ze uitleg over het Crownies project en worden ze hiernaar toegeleid om iets te doen te hebben. Het is geen verplichting, het wordt hen voorgesteld.

Bestaan er evaluaties van het Crownies project? Zo ja, op welke manier gebeurt dit en wat zijn de belangrijkste bevindingen hieruit?

Eenmaal per kwartaal wordt een marap opgemaakt, een management rapport. Dit is gekoppeld aan de subsidie die Crownies krijgt. Dit marap wordt naar het bestuur van de gemeente Den Haag gestuurd en naar de opdrachtgevers van de activiteiten van Crownies. Partners worden op deze manier op de hoogte gebracht aangezien de betaler uiteindelijk bepaalt en zo wordt aangetoond dat hun geld wordt besteed zoals gezegd. Er wordt zo ook een vinger aan de pols gehouden om een soort van sturingsinstrument te hebben als er zaken veranderen. Wanneer iets verandert, wordt een analyse gedaan om bij te sturen waar nodig. Ook moet Crownies voor de gemeente Den Haag een jaarevaluatie maken. Dit is puur gebaseerd op de inhoud: nieuwe partners, nieuwe ontwikkelingen, nieuwe activiteiten, cijfers, tendensen... Evaluaties zijn er enkel voor gebruik door de gemeente Den Haag, ze worden niet publiek gemaakt en worden bijgevolg nergens gepubliceerd.

Wie voert deze evaluaties uit en hoe frequent gebeurt dit?

De coördinator – ik dus – doet dit. De mawap en stumap moeten eenmaal per kwartaal worden opgemaakt. Op verzoek van de opdrachtgevers kan een bezoek plaatsvinden om eventuele wensen aan te passen en dergelijke. Bij elke nieuwe mawap en bij de jaarlijkse

eindevaluatie wordt ook altijd samengezeten met de gemeente Den Haag, zodat er voldoende overleg is.

Zou dit project volgens u ook in België kunnen werken? Waarom wel/niet?

Ik geloof hier zeker wel in! Het is belangrijk om eerst uit te zoeken hoe het jeugdbeleid precies in elkaar zit. De methode kan overal werken, als je wil inzetten op de jeugd en als je maar voldoende draagvlak vindt. De methode die Crownies hanteert, namelijk ‘voor wat hoort wat’, is al ZO oud en blijft bestaan dus er moet wel iets in zitten dat aanslaat. Kinderen die verbonden zijn aan Crownies of aan vrijwilligerswerk in het algemeen zijn meer bereid om ook dingen extra te doen, helemaal voor niets. Dit is een zeer positieve tendens die we zien terugkomen.

Wordt bij de klusaanbieders, klusbegeleiders en jongeren die klussen doen naar een evaluatie gevraagd?

Ja, dit gebeurt deels. Jongeren worden niet bevroegd. Momenteel zijn we echter bezig met het ontwikkelen van een nieuwe website die interactief wordt en onder andere een poll heeft waarbij we wel dingen kunnen bevroegen bij de jongeren. Zo kunnen de kinderen zelf vragen stellen en hun wensen kenbaar maken. Crownies is een website en een methode, maar het is vooral een middel waar andere mensen mee werken. Wat centraal staat, is de activiteit van jongeren die bij een jongerenorganisatie zijn aangesloten. We doelen bijvoorbeeld op uitspraken als deze: ‘wij van Stichting Mooi hebben deze activiteit gedaan en hebben daarmee Crownies gespaard’. Het gaat om de activiteit, niet puur om de beloning. In principe hebben jongeren tijdens de activiteit al voldoende podium om hun eigen ding er in te steken. Jongeren mogen bijvoorbeeld ook soms zelf eigen activiteiten verzinnen met een wedstrijdement erin. Die met de mooiste activiteit krijgt dan bijvoorbeeld een rondleiding in de Staten-Generaal. Dat is al gebeurd.

Wordt het Crownies project vergeleken met andere buurten waarin geen gelijkaardig project loopt, om te zien of er effectief verschillen zijn?

Er zijn allerlei initiatieven. Crownies werkt hierin centraal en verbindend en versterkend. Wij zijn inmiddels zo groot geworden dat we het enige project zijn in deze mate, van deze categorie, van deze orde, waarmee gewerkt wordt. Vergelijking is niet echt mogelijk aangezien Crownies overal in verweven zit en dit wordt alsmaar meer. Kleinere projecten die op poten gezet worden, worden altijd doorverwezen naar het centrale project Crownies om samen te werken van de gemeente uit. Van alle gemeentelijke initiatieven en projecten, wordt verbinding verwacht. Alle losstaande gemeentelijke projecten, ook bijvoorbeeld de buitenspeeldag, zouden met elkaar verbonden moeten worden. Daar is de gemeente Den Haag nu volop in aan het investeren. Uiteraard heeft elk project nog zijn afzonderlijke thema's, maar het kan elkaar alleen maar versterken.

Bestaan er rapporten over de werking van het Crownies project?

Begin 2016 is er een onderzoek gebeurd. Eind 2016 kwam hieruit een eindrapport met aanbevelingen erin. Dit gebeurde allemaal door het JSO Nederland. Uit dit onderzoek blijkt dat de methode werkt, dat het goed aansluit bij de doelstellingen van het project en het beleid van de gemeente Den Haag. Het rapport mag echter niet gepubliceerd worden. De aanbevelingen die er in staan, zijn eigenlijk zaken waarmee we bij Crownies al bezig waren, punten van aandacht in de zin van bijvoorbeeld 'maak begeleiders van jongeren toch meer bewust van vrijwilligerswerk bij kinderen en de achterliggende gedachten daarvan'. Het doel erachter moet meer benadrukt worden in plaats van de focus puur op verdienen te leggen. Men moet meer didactisch bezig zijn met de jongeren, met een achterliggende bedoeling en niet puur de activiteit ondergaan als begeleider.

Hoe is het Crownies project precies ingebed in het beleidssysteem in Den Haag en in Nederland in het algemeen?

Stichting Halt voert het project Crownies uit in opdracht van de gemeente Den Haag.

Crownies is ontwikkeld vanuit de preventieve visie en taken van Halt. Crownies sluit aan op de beleidsvisie van de gemeente Den Haag, namelijk ‘Met de jeugd, voor de jeugd’. De gemeente Den Haag verleent aan Stichting Halt subsidies voor de coördinatie en uitvoering van Crownies. De beleidsnotitie Jeugd van de gemeente Den Haag luidt ongeveer als volgt: ‘Het college zet in op een samenleving van Haagse kracht. Dit vergt ook van onze kinderen en jongeren een andere houding. We proberen op jonge leeftijd maatschappelijk bewustzijn te creëren: kinderen en jongeren in de leeftijd 8 tot 15 jaar laten zien door middel van projecten als Crownies betrokken te zijn bij hun wijk dan wel stadsdeel door het verrichten van vrijwilligerswerk’.

BIJLAGE 2: VRAGENPROTOCOL VOOR DE LEERLINGEN

Geslacht:

Leeftijd:

Wat is je eerste indruk over het Crownies project?

Wat vind je goed aan het Crownies project?

Wat vind je minder goed aan het Crownies project?

Zou je zelf interesse hebben om klusjes uit te voeren, moest dit in Sint-Niklaas bestaan?
Waarom wel/niet?

Wat zou je kunnen overtuigen om toch mee te doen, als je nog zou twijfelen?

Wat zou je een goede beloning vinden als je hiervoor punten gespaard hebt?

Wat zou je een leuke naam vinden voor het project in Sint-Niklaas?

BIJLAGE 3: TOPICLIJST FOCUSGROEP

Start: uitleg Crownies project nogmaals voor iedereen.

Rondje: wie is wie? Eerste indruk van het project?

Sterke punten?

Zwakkere punten, valkuilen?

Wat denken jullie van de doelgroep?

Hoe evalueren? Door wie, op welke manier, hoe regelmatig...

Zou het werken in Sint-Niklaas? Waarom wel/niet? Wat zou aangepast moeten worden? Is er nood aan dergelijk project in Sint-Niklaas?